

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ

ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANAN
MATERYALLERİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN
İNCELENMESİ: ASLI HİKÂYE SERİSİ ÖRNEĞİ

ÜMMÜ KORAL

TÜRKÇE EĞİTİMİ
BİLİM DALI

Antalya, 2024

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TÜRKÇENİN YABANCI DİL
OLARAK ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANAN MATERYALLERİN SÖZ VARLIĞI
AÇISINDAN İNCELENMESİ: ASLI HİKÂYE SERİSİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ümmü KORAL
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet CANBULAT

Antalya, 2024

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Suriyeli Öğrencilere Yönelik Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İçin Hazırlanan Materyallerin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi: Aslı Hikâye Serisi Örneği” adlı bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalarda gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

12/01/2024

Ümmü KORAL

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ümmü KORAL'ın bu çalışması 12.01.2024 tarihinde jürimiz tarafından **Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi** Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği/oy çokluğu** ile kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan : Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

Üye : Prof. Dr. İbrahim GÜLTEKİN
İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Bölümü

Üye (Danışman) : Prof. Dr. Mehmet CANBULAT
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANAN MATERYALLERİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ: ASLI HİKÂYE SERİSİ ÖRNEĞİ

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

(Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU)
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yüksek lisans dönemim boyunca bana her daim yol gösteren, hayat boyu her anlamda örnek alacağım, desteğini ve güvenini her zaman hissettiğim, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum kıymetli danışmanım Prof. Dr. Mehmet CANBULAT’a minnetlerimi arz ederim.

Her daim desteklerini hissettiğim ve aynı zamanda tez jürimde yer alarak beni onurlandıran kıymetli hocalarım Prof. Dr. İbrahim GÜLTEKİN ve Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ’e tezime sağladıkları katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Tez dönemim boyunca benden desteklerini esirgemeyen ve her daim yanımda olan kıymetli hocam, yol göstericim Dr. Betül KOPARAN’a destekleri için teşekkür ederim.

Tanıştığımızdan beri her koşulda yanımda olan ve yaşadığım bütün zorlu süreçlerdeki en büyük destekçim, çok kıymetli dostum ve meslektaşım Nuri İbrahim KARABUDAK’a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez dönemimde desteklerini benden esirgemeyen, motivasyon konusunda her daim destek olan can dostlarım Feyza Arife ÖZALP, Reyhan TERCAN ve Gülsu YELEĞEN’e teşekkür ederim.

Emekleriyle beni bugünlere getiren canım annem Gülfer KORAL ve hep yanımda olan canım kardeşim Nihal KORAL’a teşekkür ederim.

Ümmü KORAL

ÖZET

SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANAN MATERYALLERİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ: ASLI HİKÂYE SERİSİ ÖRNEĞİ

KORAL, Ümmü

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet CANBULAT

2024, x+118 sayfa

Bu araştırmanın amacı, PIKTES projesi kapsamında hazırlanmış olan materyallerden Aslı Hikâye Serisi'nin kelime sıklığını ve atasözü, deyim, ikileme, kalıp söz ve yansıma sözcüklerden oluşan söz varlığını ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın veri setini, 6-12 yaş grubundaki A1-A2 seviyesi öğrenciler için hazırlanmış olan 10 kitaplık Aslı Hikâye Serisi oluşturmaktadır. Verilerin toplanma aşamasında hikâyelerin dokümanlarına projenin resmî sitesinden ulaşılmıştır. Verilerin analizi Cıbakaya 2.3 programı ile yapılmıştır. Metinlerin programa yüklenmeye hazır hâle getirilmesi için kelimeler çekim eklerinden ayrılarak kök veya gövde hâli ile incelenmiştir. Bununla birlikte atasözü, deyim, ikileme, kalıp söz ve yansıma sözcükler tek bir kelime sayılmaları için düzenlenmiştir. Kelimeler sisteme yüklendikten sonra elde edilen bulgular tablo hâline getirilip yorumlanmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular, yüksek lisans mezunu bir Türkçe öğretmeni ve doktora mezunu bir akademisyenle birlikte kontrol edilmiştir. Çalışmanın veri setini oluşturan hikâyeler, kitapların sonunda yer alan etkinliklerle birlikte değerlendirilerek kelime sıklığı açısından Pierce'in (1963) Sıklık Tablosu ve söz varlığı açısından TYDOÖP (2020) kazanımlarına yönelik olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda metinlerde kullanılan kelimelerin, Pierce'in (1963) sıklık listesi ile bağlaç ve zamir kullanımı noktasında örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Serideki söz varlığı öğelerinin ise TYDOÖP (2020) A1-A2 düzeyindeki dinleme/izleme ve okuma kazanımları ile uyumluluk gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda ise konuyla ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Söz Varlığı, Yardımcı Okuma Kitapları

ABSTRACT

AN ANALYSIS OF THE MATERIALS PREPARED FOR TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE TO SYRIAN STUDENTS IN TERMS OF VOCABULARY: THE EXAMPLE OF ASLI STORY SERIES

KORAL, Ummu

Master Thesis

Department of Turkish and Social Sciences Education, Turkish Education Program

Thesis Advisor: Prof. Dr. Mehmet CANBULAT 2024,

x+118 pages

This study aims to reveal the word frequency of the Aslı Story Series, one of the materials prepared within the scope of the PICTES project, and its vocabulary, including proverbs, idioms, reduplication, set phrases, and onomatopoeia. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study's data set consists of the 10-book Aslı Story series, prepared for A1-A2 level learners in the 6-12 age group. The stories' documents were accessed from the project's official website during the data-gathering phase. The data were analyzed with the CIBAKAYA 2.3 program. In order to make the texts ready to be uploaded to the program, the words were separated from the inflectional suffixes and analyzed in their root or stem form. In addition, proverbs, idioms, reduplications, set phrases, and onomatopoeias were arranged to be considered as single words. The findings were compiled into tables and interpreted after the words were uploaded to the system. The findings obtained within the scope of the study were validated by a Turkish teacher with a master's degree and an academician with a doctorate. The stories constituted the study's data set and were evaluated with the activities at the end of the books. They were evaluated in terms of word frequency according to Pierce's (1963) Frequency Table and vocabulary according to the learning outcomes of Turkish as a Foreign Language Teaching Program TFLT (2020). As a result of the evaluations, it was found that the words used in the texts were highly similar to the words in Pierce's (1963) frequency table. The vocabulary in the series was determined to be compatible with the listening/viewing and reading achievements at the A1-A2 level of TFLT (2020). At the end of the study, suggestions were presented on the subject.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Vocabulary, Supplementary Reading Books

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER LİSTESİ	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	x

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Problemleri	3
1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil	7
2.2. Yabancı Dil Öğretimi.....	8
2.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi.....	10
2.3.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı	12
2.4. Söz Varlığı.....	20
2.4.1. Tanımı ve Kapsamı.....	20
2.4.2 Söz Varlığının Önemi	22
2.5. Söz Varlığı Unsurları.....	23

2.5.1. Temel Söz Varlığı.....	23
2.5.2 Atasözleri.....	24
2.5.3. Deyimler	25
2.5.4. İkilemeler.....	26
2.5.5. Kalıp Söz	28
2.5.6. Yansıma Sözcük.....	29
2.6. Kelime Sıklığı ve Önemi.....	30
2.7. Sıklık-Söz Varlığı İlişkisi	32
2.8. Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Açısından Son Yıllarda Yaşanan Gelişmeler	33
2.8.1. Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Yürütülen Politikalar	34
2.8.2. Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Yürütülen Eğitim Politikaları.....	35
2.8.3. PIKTES (Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi)	36
2.8.4. Projenin İçeriği ve Çıktıları.....	37
2.8.4. Proje Materyalleri-Yardımcı Okuma Kitapları.....	38
2.8.5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yardımcı Okuma Kitaplarının Önemi ve Nitelikleri.....	38
2.9. İlgili çalışmalar	40

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli.....	44
3.2 Araştırma Nesnesi.....	44
3.3 Veri Toplama Süreci	44
3.4 Verilerin Analizi	45

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabı Bulguları	47
4.2 Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabı Bulguları	52
4.3 Aslı'nın Hayvan Dostları Kitabı Bulguları	57
4.4 Aslı'nın Mevsimler Hayali Kitabı Bulguları	61
4.5. Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabı Bulguları	65
4.6. Aslı'nın Sürprizi Kitabı Bulguları	69
4.7. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabı Bulguları	73
4.8. Aslı Kütüphanede Kitabı Bulguları	77
4.9. Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor Kitabı Bulguları	82
4.10. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabı Bulguları	86

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	98
5.2. Öneriler	101

KAYNAKÇA	102
-----------------------	------------

EKLER	115
--------------------	------------

Ek-1. Aslı Hikâye Serisi'nden Örnek Sayfalar	115
--	-----

ÖZGEÇMİŞ	117
-----------------------	------------

İNTİHAL RAPORU	118
-----------------------------	------------

ŞEKİLLER VE GÖRSELLER LİSTESİ

Şekil 4.1. Aslı Hikâye Serisi’nde Kullanılan İkilemelerin Dağılımı	91
Şekil 4.2. Aslı Hikâye Serisi’nde Kullanılan Kalıp Sözlerin Dağılımı	93
Şekil 4.3. Aslı Hikâye Serisi'nde Kullanılan Yansıma Sözcüklerin Dağılımı	96

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. TYDOÖP (2020) A1 Düzeyi Dinleme/İzleme Kazanım Listesi	13
Tablo 2.2. TYDOÖP (2020) A1 Düzeyi Okuma Kazanım Listesi	14
Tablo 2.3. TYDOÖP (2020) A2 Düzeyi Dinleme/İzleme Kazanım Listeleri	16
Tablo 2.4. TYDOÖP (2020) A2 Düzeyi Okuma Kazanım Listeleri.....	18
Tablo 2.5. Pierce'in (1963) Türkçedeki Sıklık Dizgesi	31
Tablo 4.1. Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabı Kelime Sıklık Listesi	47
Tablo 4.2. Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabında Kullanılan İkillemeler	51
Tablo 4.3. Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	51
Tablo 4.4. Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler	51
Tablo 4.5. Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabı Kelime Sıklık Listesi.....	52
Tablo 4.6. Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabında Kullanılan İkillemeler	55
Tablo 4.7. Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	56
Tablo 4.8. Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler	56
Tablo 4.9. Aslı'nın Hayvan Dostları Kitabı Kelime Sıklık Listesi	57
Tablo 4.10. Aslı 'nın Hayvan Dostları Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	60
Tablo 4.11. Aslı 'nın Hayvan Dostları Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler	61
Tablo 4.12. Aslı'nın Mevsimler Hayali Kitabı Kelime Sıklık Listesi	61
Tablo 4.13. Aslı'nın Mevsimler Hayali Kitabında Kullanılan İkillemeler	64
Tablo 4.14. Aslı'nın Mevsimler Hayali Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	65
Tablo 4.15. Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabı Kelime Sıklık Dizini	65
Tablo 4.16. Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabında Kullanılan İkillemeler	68
Tablo 4.17. Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	69
Tablo 4.18. Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler	69
Tablo 4.19 Aslı'nın Sürprizi Kitabı Kelime Sıklık Listesi	69
Tablo 4.20. Aslı'nın Sürprizi Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	72
Tablo 4.21. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabı Kelime Sıklık Listesi	73
Tablo 4.22. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabında Kullanılan İkillemeler	76
Tablo 4.23. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	77
Tablo 4.24. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler	77
Tablo 4. 25. Aslı Kütüphanede Kitabı Kelime Sıklık Listesi	77
Tablo 4.26. Aslı Kütüphanede Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	81

Tablo 4.27. Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor Kitabı Kelime Sıklık Listesi.....	82
Tablo 4.28. Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	85
Tablo 4.29. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabı Kelime Sıklık Listesi.....	86
Tablo 4.30. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabında Kullanılan İkilemeler	89
Tablo 4.31. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler	90

KISALTMALAR LİSTESİ

CEFR: Common European Framework of Reference for Languages

D-AOBM: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

GEM: Geçici Eğitim Merkezleri

GİGM: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

n: Sayı

PIKTES: Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (Promoting Integration of Syrian Kids into the Turkish Education System)

TDK: Türk Dil Kurumu

TYDOÖP: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı

UNICEF: United Nations Children's Fund

YİMER: Yabancılar İletişim Merkezi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın problem durumuna, araştırma sorularına, amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve araştırmada sıkça kullanılan kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Kişinin yaşamı boyunca en temel ihtiyaçlarından birinin dil olduğu bilinen bir gerçekliktir. Varışoğlu'na (2013) göre dil öğretimi ise bireylere belirli bir dilde yeterlilik kazanma fırsatı sunar. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne (2021) göre dil öğretimi; iletişimsel, dilsel, sosyodilbilimsel ve edimsel dil yeterliliklerini kapsamaktadır. Bu, dilin tüm yönlerini anlama ve kullanma yeteneğini geliştirir. Ülkeler, anadillerinin öğretimine yönelik ciddi yatırımlar yapmaktadır. Bu ülkeler, dil öğretimi alanında çeşitli yaklaşımlar ve yöntemler geliştirmekte, öğretimle ilgili araştırmalar yapmakta, disiplinler arası çalışmalardan faydalanmaktadır.

Son zamanlarda küresel anlamda yaşanan göç olayları, Türkiye'yi uluslararası sahnede daha öne çıkarmaktadır. Bu gelişmelerin bir getirisi olarak yabancı uyruklu bireylerin Türk dilini öğrenme taleplerinde artış görülmektedir. Bu artan ilgi, Türkçe öğretimine olan talebi artırmakta ve bu alandaki çalışmaların hız kazanmasını tetiklemektedir. Ek olarak yabancılar, eğitim, ticaret, siyaset ve turizm gibi çeşitli nedenlerle Türkçeyi öğrenme taleplerini artırmaktadır. Bu da Türkçe öğrenimi konusundaki ilgiyi yükseltmektedir (Göçer vd., 2012). Tosun (2005), devletlerin kendi anadillerinin yabancı dil olarak öğretimine önem vererek bu konuda ciddi çalışmalar yürütülmesinin gerekliliğini vurgulamıştır. Devletlerin kendi dil politikalarını belirlemesi ise bu anlamda atılan ilk adımdır. Devletler, bu politikalar doğrultusunda dilin öğretimini üstlenecek resmî kurumları tespit ederek, eğitim programları oluşturarak ve bu programları uygulayacak öğretmenleri nitelikleri doğrultusunda seçmektedirler. Ayrıca, öğretim materyalleri ve kaynaklarının temin edilmesi de oldukça önemlidir. Bu konuda devletler gerekli çalışmaları yürütmektedir.

Türkiye, son yıllarda Suriye'den gelen sığınmacılara ev sahipliği yapmıştır. Eğitim çağına gelen Suriyeli sığınmacıların Türkçe öğrenebilmeleri ve Türkçe eğitimlerine devam

edebilmeleri için gereksinim duyulan tedbirler ise devlet tarafından alınmaktadır. Bu tedbirlerin amacı, Suriyeli sığınmacıların günlük hayatlarını ve yaşadıkları topluma uyumlarını kolaylaştırmaktır (Eryılmaz, 2022). Bu uyum süreci ise en başta dil öğretimini kapsamaktadır. Şahin'e (2020) göre mültecilerin dil öğretimine odaklandığımızda, özellikle dezavantajlı grup olarak kabul edilen mülteci çocuklar, bu süreçte önemli bir role sahiptir. Dil öğretimi, her ülkede çocuklara yönelik öncelikli bir hedef olmalıdır. Ancak dil öğretimi sadece çocuklarla sınırlı kalmamalıdır. Mülteci ailelerin de ev sahibi ülkenin dilini öğrenmeleri gerekmektedir. Mülteci ailelerin ev sahibi ülkenin dilini öğrenmeleri, çeşitli avantajlar sunar ve daha iyi bir şekilde topluma uyum sağlamalarına yardımcı olur.

PIKTES ise Türkiye'de bulunan geçici koruma altındaki Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine uyum sağlamalarını hedefleyen bir proje olup Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilmektedir. Projenin mali kaynağı, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Türkiye'deki Sığınmacılara Mali Yardım Programı (FRIT) aracılığıyla karşılanmaktadır. 3 Ekim 2016'da başlayan proje, şu anda 29 farklı ilimizde devam etmektedir (PIKTES, 2023). Entegrasyon kavramı tam olarak tanımlanmış bir anlam taşımasa da göç süreci ve sonrasında ülkelerin, farklı kültürlerin bir arada uyum içinde yaşayabilmesi için oluşturdukları politikaların genel durumunu yansıtmaktadır. Bu bağlamda uyum, sadece göçle ilgili bir konu olmaktan ziyade, çağdaş toplumların farklı kültürlerin bir arada uyumlu bir şekilde var olabilmelerini ifade eden bir terimdir (Göksel, 2017). Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar için Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesinin (PIKTES) temel amacı, yabancı çocukların, Türkiye'deki eğitime erişimlerine ve sosyal uyumlarına katkı sağlamaktır. Bu kapsamda, yabancı nüfus yoğunluğu yüksek 29 proje ilinde yabancı çocuklar için örgün eğitim sisteminde (okul öncesi eğitimden ortaöğretim sonuna) kayıt, okula devamlılık ve bir üst kademeye geçişi arttırma amaçları ile Millî Eğitim Bakanlığının çabalarını desteklemek de Proje'nin özel amaçları arasında yer almaktadır (PIKTES, 2023).

Temel amacı, yabancı çocukların Türkiye'deki eğitime erişimlerine ve sosyal uyumlarına katkı sağlamak olan proje amacının gerçekleştirilmesi için bazı gereklilikler mevcuttur. Öncelikle günlük yaşamda karşılaştıkları iletişim sorunlarını aşmaları ve anlam karmaşalarını önleyebilmeleri gereklidir. Bunun için konuşulan dilin kelimelerine, dilbilgisi kurallarına ve kelime anlamlarına hâkim olmaları gerekir (Nation, 1990, akt. Ülper ve Şahin, 2018). Göçen'e (2016) göre ise kelimeler, yabancı dil öğrenenlerin iletişim kurmalarında temel yapı taşları olarak görülebilir. Aydın'a (2015) göre ise yazılı ve sözlü dilde sıklık çalışmaları yapılarak hangi seviyede kaç kelime öğretilmesi gerektiğine dair veri elde edilebilir. Bu

çerçeveden bakıldığında öğretim esnasında kullanılacak materyallerden olan yardımcı okuma kitaplarının kelime öğretimi açısından önem arz ettiği sonucuna ulaşılabilir. Bu verileri doğru elde edebilmek ve kullanabilmek adına da Suriyeli çocuklara yönelik dil öğretimi için materyal geliştirilmesi ve bunlara yönelik çalışmalar yapılmasının bir gereklilik olduğu düşünülmüştür. PIKTES projesi de bu ihtiyacı karşılayabilmek adına yardımcı okuma kitapları başta olmak üzere birçok farklı materyali öğretici ve öğrencilerin kullanımına sunmuştur. Hazırlanan bu materyallerin söz varlığı ve kelime sıklığı analizlerinin bilinmesinin, materyalin yeterliliği ve uygunluğu hakkında veri sağlayacağı ve bundan sonraki çalışmalara rehberlik edeceği düşünüldüğünden bu çalışmanın yapılması gerekli görülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Problemleri

Bu araştırmanın amacı, PIKTES projesi kapsamında 6-12 yaş grubu A1-A2 düzeyine uygun olarak hazırlanmış yardımcı okuma kitaplarından Aslı Hikâye Serisi hikâyelerinin ve etkinliklerinin kelime sıklığı ile söz varlığını ortaya koymaktır.

1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri

- 1) Aslı Hikâye Serisi'ndeki hikâye ve etkinliklerin kelime sıklığı nedir?
- 2) Aslı Hikâye Serisi'ndeki hikâye ve etkinliklerde atasözü kullanım durumu nedir?
- 3) Aslı Hikâye Serisi'ndeki hikâye ve etkinliklerde deyim kullanım durumu nedir?
- 4) Aslı Hikâye Serisi'ndeki hikâye ve etkinliklerde ikileme kullanım durumu nedir?
- 5) Aslı Hikâye Serisi'ndeki hikâye ve etkinliklerde kalıp söz kullanım durumu nedir?
- 6) Aslı Hikâye Serisi'ndeki hikâye ve etkinliklerde yansıma sözcüklerin kullanım durumu nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Göçer, Tabak ve Coşkun (2012), UNESCO'nun verilerinden elde edilen bilgiye göre Türkçenin dünyada en çok konuşulan diller arasında olduğunu belirtmişlerdir. Köklü bir tarihi olan Türk dilinin öğretimi eski bir geçmişe sahiptir. Geçmişten günümüze devam eden bu süreçte Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin önemi daha fazla artmakta ve bu konuda yürütülen çalışmalar gün geçtikçe önem kazanmaktadır.

Ungan (2006)'a göre uluslararası boyutta artan ilişkiler, ulusların kendi dilleriyle iletişim kurmalarında sorunlar yaşamalarına neden olmuş ve durum neticesinde milletler birbirlerinin dillerini öğrenme mecburiyeti hissetmişlerdir. Bir ulusun ana dilini başkaları tarafından öğrenilmesini önemli hâle getiren unsurların içerisinde, söz konusu ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, ticari, siyasi ve kültürel ilişkiler de vardır. Nitekim Türkiye, dünyaya açılan dış ticaret kapasitesini arttıran, milyonlarca göç alan ve turist çeken görüntüsüyle ön plana çıkmaktadır. Bu gelişmelerle birlikte dilimizin doğru ve etkili bir şekilde öğretilmesi için yapılan çalışmaların öneminin arttığı söylenebilir.

Dil öğretimi çerçevesinden baktığımızda Göçen ve Aydın'a (2021) göre kelimeler, insanların anlama, anlatma ihtiyacını karşılayan önemli birimlerdir. Bir dilde konuşmak, yazmak ve o dili anlamak hedef dilde sahip olunan kelimelerle mümkündür. Etkili ve başarılı bir iletişim gerçekleştirebilmek için yeterli düzeyde kelime dağarcığına ihtiyaç vardır. Bu bakımdan bir dili bilmek, o dile ait kelimeleri bilmektir. Hem ana dili öğretiminde hem de yabancı dil öğretiminde kelimeler temel öğelerdir.

Yabancı dil öğretiminde hem dil bilgisi hem de kelime öğretiminde kullanılan birincil kaynaklar ise ders kitapları, etkinlik kitapları ve yardımcı okuma kitaplarıdır. Bu kaynaklarda kullanılacak kelimelerin dil düzeyine ve yaş grubuna uygun olması önem arz etmektedir. Güzel ve Barın'a (2020) göre yabancı dil öğretiminde ilk olarak dilde en sık kullanılan kelimelerin öğretilmesi söz konusudur. Öyleyse hazırlanacak materyallerde öğrencilerin günlük hayatta sık karşılaşacağı kelimeleri kullanmak hem dil öğrenimi hem de kültürel etkileşim açısından olumlu sonuçlar doğuracağı söylenebilir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde söz varlığı öğretimi ise D-AOBM'de (2021) dilsel yetkinlikler başlığında ele alınarak öğretim sürecindeki yeri ve önemi ifade edilmiştir. Metne göre yabancı dil öğretiminde söz varlığının etkili bir şekilde öğretilmesi, dil ve kültür açısından önem arz etmektedir. Bu minvalde araştırmacılar tarafından hikâye kitaplarındaki kelimelerin kullanımını ve sıklığını belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Literatür taraması sonucu yardımcı okuma kitaplarına yönelik söz varlığı çalışmalarının az sayıda olduğu görülmüştür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarının söz varlığı öğelerini belirlemek amacıyla yapılan bazı çalışmalarda (Bilgin, 2020; Göçen ve Aydın, 2021; Aydın, 2023) hikâye kitaplarında yer alan etkinliklerin çalışmaya dâhil edilmediği belirlenmiştir. Etkinlikleri çalışmasına dâhil eden Gökkaya (2022) ise etkinlikleri ve hikâyeleri ayrı biçimde değerlendirmiş olup konuya farklı bir açıdan bakmıştır. Etkinliklerin de öğrencilerin söz varlığına katkı sağladığı düşünüldüğü için hikâyelerle birlikte söz varlığı ve

sıklık çalışmasına dâhil edilmesi gerekli görülmüş ve bu çalışmanın yürütülmesine karar verilmiştir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya konu edilen Aslı Hikâye Serisi'ne ait kitapların ve kullanılan yöntemin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma PIKTES projesi kapsamında yazılmış olan Aslı Hikâye Serisi ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Dil: İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan, uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulmuş sesli veya görsel işaretler sistemi; lisan, zeban (TDK, 2023).

Söz Varlığı: Bir dilde yer alan kelimeler ve bu kelimelerin birleşiminden doğan ikileme, deyim, atasözü gibi kalıplaşmış ifadeleri de kapsayan bütün (Göçen, 2016).

Kelime Sıklığı: Bir kelimenin diğer kelimelerden az ya da fazla kullanılması (Aksan, 2015).

Atasözü: Atasözleri, bir milletin değer yargılarını anlatan sözlerdir. Yüzyıllar boyunca kazanılan yaşam deneyimlerini içeren bu sözler, o milletin düşünce, özlem, eleştiri, gözlem ve yargılarını bildirir (Bars, 2008).

Deyim: Bir dildeki deyimler de sözvarlığı içinde yer alır; dili konuşan toplumun anlatımdaki gücünü ve başarısını, benzetmeye, nükteye olan eğilimini ortaya koyan önemli öğelerdir (Aksan, 2018).

İkileme: Biçim veya anlamca birbirleriyle ilgisi bulunan aynı, yakın veya zıt anlamlı kelimelerin art arda getirilmesiyle oluşturulan kelime grubu (TDK, 2023).

Kalıp Söz: Belli durumlar karşısında bireylerin az çaba harcayarak kullanıldıkları, zihinde hazır olarak saklanan, yapısında sınırlı değişikliklere izin veren kültürel değerler

barındıran, iletişim sürecinin başlatılmasını, sürdürölmesini ve bitirilmesini sağlayan sözlerdir (Aksan, 2018).

Yansıma Sözcük: Yansıma sözcükler, canlı cansız bütün varlıkların çıkardıkları sesleri yansıtan, (özellikle canlı varlıkların) dış görünüşlerini ve hareketlerini betimleyen, insanların yalnız kendilerinin deri, koku ve tat alma yoluyla hissedebildiği duyuları, sezimleri karşılayan kelimelerdir (Koca, 2012).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil

Çeşitli dil bilimciler ve sosyal bilimciler, dili tanımlama ve açıklama amacıyla pek çok farklı tanım sunmuşlardır. Güncel Türkçe Sözlük'te (2023) dil, "İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan, uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulmuş sesli veya görsel işaretler sistemi; lisan, zeban." şeklinde tanımlamıştır. Ergin'e (2009) göre ise dil, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. Kendine özgü kuralları olan ve bu kurallar etrafında oluşan seslerden meydana gelen canlı bir oluşumdur. Bilinmeyen geçmiş zamanlarda gelişen gizli bir sözleşmeler düzeni, seslerin dokuduğu toplumsal bir kurumdur. Temel, Bekir ve Yazıcı'ya (2014) göre ise dil, insanlar arasında iletişimi kurmak ve duyguları ile düşünceleri aktarmak için anlam taşıyan kelimelerin düzenli bir şekilde birleştirilmesiyle meydana gelen bir araçtır. Fischer'in (2013) perspektifiyle ise dil, daha kolay biçimde tanımlanacak olursa 'bilgi alışverişi aracı' olarak belirtilebilir.

Porzig'in (1985) düşüncesine göre toplum içinde kültürün aktarımı, dil aracılığıyla gerçekleşir. Dil, sadece anlık değil, geçmişten geleceğe uzanan bir iletişim vasıtasıdır ve manevi değerleri taşıyan bir araç olarak önemli olduğu düşünülmektedir. Aksan'ın (2015) ifadesine göre insan, sosyal bir varlık olarak duygularını ve düşüncelerini ifade etme gerekliliği hisseder, karşı tarafı anlama amacı güder ve nesiller arası aktarılan kültürel öğelerin taşıyıcısı olan dile gereksinim duyar. Ancak dil, içinde pek çok karmaşık yapıyı barındıran ve çok yönlü bir sistem olarak kabul edildiğinden, yalnızca iletişim yeteneğiyle sınırlamak, onu tam anlamıyla açıklamakta eksik kalır.

Bayraktar (2006), dile ait tanımlamaların ortak noktalarını şöyle ifade etmiştir: "Dil; düşünceyle, toplumla, kültürle ilişkili yaşayan bir varlık olduğundan sürekli değişim içinde, sembollerden oluşan bir dizge sistemi ve anlaşma aracıdır". Öyleyse dil, duygu ve düşüncelerin ifadesini sağlamanın yanı sıra ait olduğu toplumun öğelerinin de bir taşıyıcısı konumundadır.

2.2. Yabancı Dil Öğretimi

Yabancı dil öğrenmek zorlu bir süreçtir. Dil öğrencisi, hedef dilin sadece kurallarını öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda o dilin toplumuna ait yeni bir kültürü anlama ve iletişimde kullanma yeteneğini geliştirmelidir. Güzel ve Barın'ın (2020) ifadesine göre dil öğretiminde, önceden kimin ne öğrenmeye çalıştığını, öğrenme süresini ve öğrenme ihtiyacını dikkate alarak hangi materyallerle çalışılacağını önceden belirlemek çok önemlidir. Herhangi bir adımın plansız bırakılması, etkili bir dil öğretimi engelleyebilir. Dil eğitimi alan her bir kişi diğerinden farklı yeteneklere ve gereksinimlere sahiptir ve dil öğretim durumları da birbirinden farklılık gösterir.

Bu anlamda dil öğretiminde planlı bir çerçeve üzerinden ilerlemek zaruri hâle gelmiştir. Buna binaen yakın zamanda oldukça artan uluslararası ilişkiler ve bilimsel anlamda yaşanan değişimler yabancı dil öğreniminin ihtiyaç ve hedeflerini de farklılaştırmıştır. Avrupa Konseyi tarafından 1990'ların başından beri dile yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda 21. yüzyılda yabancı dil öğretimi konusunda Avrupa ülkelerinin yürüttüğü dil politikalarını barındıran Avrupa Ortak Başvuru Metni ve Avrupa Dil Portföyü kaynakları kullanıma sunulmuştur (Yücel, 2006). Kullanıma sunulan bu kaynaklar, alanda çalışan öğretmenler için bir rehber görevini üstlenmektedir.

Bu kaynakların en temeli olan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM), Avrupa Konseyi Dil Politikaları Birimi tarafından uzun bir çabanın ürünü olarak oluşturulan bir başvuru metnidir. Bu çerçeve, Avrupa Konseyi üye ülkeleri arasında hedef dillerin öğretim programlarını, yönergelerini, ölçme-değerlendirme uygulamalarını ve materyallerini belli bir düzeyde tutmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, yabancı bir dil öğrenen kişilerin gereksinimlerini belirlemeleri ve karşılamak için izlemesi gereken adımları, dil öğrenme sürecinde başarılı olabilmek için sahip olmaları gereken bilgi ve yetenekleri ayrıntılı bir şekilde açıklar. Bu çerçeve aynı zamanda hedef dilin kültürel boyutunu da ele alır (CEFR, 2001). Bu kaynak, öğretmenlerin dil öğretiminde farklı boyutlardan planlar oluşturmaya rehberlik ederek dil öğretim sürecinin bir sisteme oturmasına olanak sağlamaktadır.

D-AOBM, yabancı dil öğrenenlerin hedef dilde etkili iletişim kurabilme yeteneklerini hangi düzeyde geliştirmeleri gerektiğini ayrıntılı bir şekilde açıklar. Ayrıca bu metin, dil öğrenen bireylerin hayatı boyunca ve eğitim hayatının her aşamasında elde ettikleri başarıyı ölçme gerekliliklerini, dil öğretiminin çerçevesini ve fırsatlarını belirleyen kapsayıcı bir

referanstır. Yabancı dil eğitiminin temel ilkelerini saptayarak, Avrupa Konseyi üyesi tüm bireylerin toplumsal uyumu teşvik eden, kültürlerarası etkileşimi güçlendiren ve çoğul dilli öğretimin doğru şekilde yapılmasına katkıda bulunmayı amaçlar (Çelik ve Başutku, 2020). Bu yapılanma, dil yeterlilik ve seviyeleri için belli bir düzen oluşturmaktadır.

Dil yeterlilik ve seviyeleri, Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) çerçevesine dayalıdır ve altı seviyeli bir şemaya dayanır. Bu cetvel, temel olarak üç ana seviyeyi içerir:

- Temel Kullanıcı (A1 ve A2 düzeyleri)
- Bağımsız Kullanıcı (B1 ve B2 düzeyleri)
- Usta Kullanıcı (C1 ve C2 düzeyleri)

CEFR Temel Kullanıcı Dil Yeterlilikleri:

A1-A2: Bu seviyeler, somut ihtiyaçları karşılamak ve en temel ifadeleri anlamak amacıyla kullanılır. Kendinizi kısaca tanıtabilir ve diğer insanlar hakkında basit sorular sorabilirsiniz. Diğerleri yavaş ve net bir şekilde konuştuklarında iletişim kurabilirsiniz. Günlük yaşamda, aile, alışveriş, iş veya seyahat gibi sık kullanılan ifadeleri anlayabilirsiniz. Rutin aktivitelerinizi açıklayabilir ve temel bilgi alışverişini anlayabilirsiniz. Basit acil durumları ifade edebilirsiniz.

CEFR Bağımsız Kullanıcı Dil Yeterlilikleri:

B1-B2: Bu seviyeler, alışveriş, iş, okul, aile veya seyahat gibi durumları anlama ve kişisel ilgi alanlarınıza yönelik temel metinler oluşturma yeteneği sağlar. Etkileşimli bir ortamda ortaya çıkabilecek çeşitli sorunlarla başa çıkabilirsiniz. Deneyimlerinizi, olayları, hayallerinizi, isteklerinizi ve planlarınızı açıklayabilirsiniz. Somut ve soyut konularda karmaşık metinlerin ana fikirlerini anlayabilirsiniz. Ana dili olarak İngilizce konuşan kişilerle düzenli iletişim kurabilirsiniz. Farklı konularda ayrıntılı metinler üretebilirsiniz.

CEFR Usta Kullanıcı Dil Yeterlilikleri:

C1-C2: Bu seviyeler, uzun ve karmaşık metinleri anlama ve sohbetleri dinleme yeteneği sağlar. Dilin etkili bir şekilde kullanılmasına olanak tanır, akademik, sosyal, teknik veya profesyonel amaçlar için. Karmaşık konularda detaylı metinler yazabilirsiniz. Okuma ve dinleme konularında genellikle her şeyi kolayca anlayabilirsiniz. Farklı kaynaklardan gelen

bilgileri özetleyebilirsiniz. Tutarlı bir sunumda iddiaları, kanıtları veya tezleri yeniden oluşturabilirsiniz. Karmaşık konularda kendinizi akıcı bir şekilde ifade edebilirsiniz (CEFR 2001).

Demirel'e (2020) göre dil öğretiminin hedefi, dil girişlerini (dinleme, okuma) almak ve daha sonra dil çıktılarını (konuşma ve yazma) geliştirmektir. Bu nedenle doğal dil öğretim yöntemi, başlangıçta konuşma ve dinleme yeteneklerine öncelik verirken dilbilgisi öğretimi, okuma ve yazma etkinliklerini ihmal eder. Kelime öğretimi, dil öğretiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu yüzden kullanım sıklığı yüksek kelimeler belirlenmeli ve buna yönelik öğretim yapılmalıdır.

D-AOBM'de (2021) yer alan "İletişimsel Dil Yeterliliği" kapsamındaki dilsel yeterliliklerden olan söz varlığı ayrıca ele alınmaktadır. Buradan yola çıkan Taşdemir, Bilkan ve Can'ın (2004) ifadesine göre temel dil yeteneklerini içeren okuma, konuşma, dinleme ve yazma eğitimi, aynı zamanda dilbilgisi ve kelime dağarcığının da doğru bir şekilde öğrenilmesine dayanır. Dil öğretiminde, kelimeler, bir matematik formülü gibi temel yapı taşlarıdır. Dilin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için yeterli kelime bilgisi gereklidir; yazılı ve sözlü iletişim gerçekleştirilemez. Kelime öğretimindeki ana hedef, öğrencilere hedeflenen kelimelerin etkili ve anlamlı bir şekilde sunulmasıdır. Ayrıca, bu kelimelerin öğrencilerin dil seviyelerine uygun olması ve öğretmenler tarafından önceden belirlenip nasıl öğretileceğinin planlanması gereklidir. Bu anlamda kelime öğretimi, dil eğitiminde büyük bir stratejik öneme sahiptir.

2.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Türkçe, yalnız Anadolu ve Balkanlarda değil, Uzak Doğu'ya kadar uzanan büyük bir alanda kullanılan köklü bir dil olarak hizmet vermektedir. Bu dil, bilim, sanat ve kültür alanlarında gelişmiş olup köklü bir geçmişe sahiptir (Akalin, 2018).

Türkçe öğretimiyle ilgili geçmişte yapılmış çalışmaların tarihi ise oldukça eskiye dayanmaktadır. Türkçenin başka dillere çevrilmesi ve öğretilmesi konusundaki girişimler, en az sekizinci yüzyılın başlarına kadar uzanmaktadır. Bu erken dönemde bile Türkçenin diğer dillerle ilişkilendirilmesi ve öğretilmesiyle ilgili çalışmalar yapıldığını gösteren belirtiler bulunmaktadır (Özkan, 2005). Bu belirtiler Orhon Abideleri ve Uygur dönemi metinleri gibi kaynaklardan elde edilmiş olmakla birlikte Türkçenin sistematik bir şekilde öğretildiğine dair

tarihsel süreçte kesin bir delil bulunmamaktadır (Ağar, 2004). Zorbaz’a (2013) göre, Türkçenin yabancılar için öğretilmesi tarihsel olarak Türklerin sahneye çıkmasıyla da başlamış olabilir, ancak bu dönemlere dair kaynakların eksikliği, yabancılar Türkçe öğretiminin Divânü Lügati’t-Türk ile başlamasını gerektirmiştir. Bu hususta Özbay ve Melanlıoğlu (2008) da yakın bir çıkarımda bulunmuş ve “Dil öğretimi çalışmalarına bakıldığında, Türk kaynaklarında Divanü Lügat-it-Türk’ten önce Türkçe öğretimine yönelik ayrı bir eserin olmadığını görmekteyiz” diyerek görüş bildirmişlerdir.

Özbay’ın (2010) görüşüne göre bugünün dünyasında, Türkçenin hem ana dili hem de ikinci dil olarak öğretimi, giderek daha fazla vurgulanmaktadır. Göçer (2013) ve Yağmur’a (2013) göre; geçmiş yüzyılda yaşanan teknolojik ilerlemeler ve küresel ilişkilerin büyümesi, iletişim ihtiyacını önemli ölçüde artırmıştır. Bu hızlı iletişim dönemi, bazı dillerin hızla yayılmasına neden olmuştur. Hızla yayılan diller arasında yer alan Türkçenin öğretiminde son yıllarda yaşanan hızlı gelişmenin arkasındaki nedenler ise Türkiye’nin stratejik konumu, ekonomik başarıları, uluslararası alanda daha fazla tanınması, Avrupa Birliği ile olan ilişkilerin güçlenmesi, AB’nin çoğul dilli ve çok kültürlü yaklaşımları, Erasmus programı vasıtasıyla öğretim üyeleri ve öğrenci değişimlerinin artması gibi etkenler sayılabilir.

Erdem’e (2009) göre akademik çalışmalar, ticaret, diplomatik ilişkiler gibi faktörler de Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyelik süreci sırasında daha yakından keşfedilmesine yol açmış ve bu nedenle Türkçenin öğrenilme isteğini artırmıştır.

Bu süreç dâhilinde Türkiye Cumhuriyeti, 24 Ocak 2000 tarihinde Avrupa Konseyi’nin kararı ile Socrates Projesi’ne katılmış ve Avrupa ortak eğitim yaklaşımlarını benimsemiştir. Bu nedenle, yabancı dil öğretimi konusundaki Avrupa standartları ve uygulamaları Türkiye’de de kabul görmektedir (Mirici, 2020).

Yabancılar Türkçe öğretme amaçları arasında Türk kültürünün derinlemesine anlaşılması ve deneyimlenmesi de yer almaktadır. Dil sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısıdır. Bu nedenle, dil öğretiminde sadece kelime bilgisi değil, aynı zamanda Türk kültürünün derinlemesine keşfedilmesi gerekmektedir. Öğrencilere Türkçe öğretirken, onları sadece dili değil, aynı zamanda Türk toplumu, gelenekleri, yemekleri, müziği ve tarihini de tanımaya teşvik edilmelidir. Dilin yanı sıra, Türk kültürünün zenginliğini ve çeşitliliğini deneyimlemelerine yardımcı olmalıyız. Bu sayede öğrenciler, Türkçeyi daha derinlemesine anlamak ve kullanmak isteyeceklerdir. Dil öğretiminde kültürel bağlam göz ardı edilmemelidir ve bununla birlikte hedef dilde kurulacak iletişim ön planda olmalıdır. Çünkü

dil, iletişim ve kültür birbirinden ayrılmaz bir şekilde bağlantılıdır ve dil öğretimi hedef dili kullanan topluluğa ait olan birçok şeyin öğrenciye de aktarılması anlamına gelmektedir (Barın, 2003). Bununla birlikte yabancı bir dilin öğretiminde öncelikli olarak dikkate alınması gereken meselelerden biri, öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmektir. Günümüzde temel söz varlığı genellikle 2000 kelimeyi içeren bir sözlük olarak ele alınır. Bir dili öğrenirken bu temel kelimeleri öğrenmek, o dili günlük metinleri anlama yeteneğini sağlayabilir ve bu, bir dilin belli bir derecede hâkimiyetini ifade eder. Ek olarak, modern yaşamda önemli kavramları içeren radyo, televizyon, otobüs gibi terimler de temel kelime bilgisi içinde yer alır (Aksan, 2018).

Göçen ve Okur’a (2016) göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde eğitim materyali oluştururken, önemli bir adım temel kelime seçimidir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenler için belirleyici bir husus, öğrencilerin günlük yaşamda kullanacakları yazma ve konuşma yeteneklerini geliştirmek için gereksinim duydukları kelimelerin öğretilmesidir. Ancak, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin ihtiyaç duyduğu kelimelerin, ana dili olarak Türkçeyi konuşanların ihtiyaç duyduğu kelimelerden farklı olduğunu anlamak önemlidir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında kullanılan kelime listelerinin, kelimenin kullanım sıklığına dayalı olarak farklılık gösterdiği gözlemlenmektedir. Bu nedenle, her iki öğrenci grubu için aynı kelime listesinin kullanılmasını beklememek gerekir. Öyleyse Türkçe öğretimi için hazırlanacak olan materyallerde kelime seçimin önem arz ettiği söylenebilir.

2.3.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı

“Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” esas alınarak geliştirilen “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”; yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kapsamında Türkçe öğrenenler, öğretmenler, öğretim materyali hazırlayıcı ve sınav uygulayıcıları için temel dayanak ve yaklaşımları, amaçları, seviyelere ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini, dil öğretimi içeriklerini düzenleyen ve dil öğretimi standartlarını belli çerçevede yapılandıran bir öğretim programı olarak hazırlanmıştır.” (TYDOÖP, 2020). Bu programda yer alan kazanımlar ve izlenceler, öğretmenler ve araştırmacılar için bir rehber görevi görmektedir.

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”yla Türkçe anlama ve anlatma becerilerini kullanarak sosyal hayatın her alanında iletişim kurma becerisine sahip olan, keşfederek ve yaparak-yaşayarak öğrenen, öğrenme sürecinde sorumluluk alan, iş birliği içinde çalışan, problem çözme becerilerini kullanan, sorgulayan, yorumlayan, evrensel ve kendi kültürüne

özgü değerlere duyarlı, kültürlerarası bilinç sahibi bireyler yetiştirmek istenmektedir. Bu çerçevede D-AOBM'nin (2021) önerdiği eylem odaklı yaklaşım, Program'ın temel yaklaşımı olarak benimsenmiştir.” (TYDOÖP, 2020).

Kademeli Sorumluluk Aktarımı ve Eylem Odaklı Yaklaşım ile hazırlanmış olan programda yer alan kazanımlar, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik hazırlanacak materyallerde temel alınmaktadır. Bu materyallerden olan yardımcı okuma kitaplarının hazırlanması için de dinleme/izleme ve okuma kazanımlarından yola çıkılarak çalışmalar yürütülmektedir. TYDOÖP (2020) A1-A2 düzeyi dinleme/izleme ve okuma kazanım listeleri Tablo 2.1., Tablo 2.2., Tablo 2.3. ve Tablo 2.4.'te belirtilmektedir.

Tablo 2.1. TYDOÖP (2020) A1 Düzeyi Dinleme/İzleme Kazanım Listesi

A1.D.1.	Alfabeadaki harflerin karşılığı olan sesleri ayırt eder.
A1.D.2.	Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri tanır.
A1.D.3.	Çevresindeki nesnelerin adını tanır.
A1.D.4.	Çevresindeki yer/mekân adlarını tanır.
A1.D.5.	Hava durumuyla ilgili temel kavram ve kalıp ifadeleri tanır.
A1.D.6.	Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.
A1.D.7.	Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
A1.D.8.	Yaygın olarak kullanılan meslek adlarını belirler.
A1.D.9.	Günlük rutinelere ilişkin kısa konuşmaları anlar.
A1.D.10.	Temel soru ifadelerini tanır.
A1.D.11.	Temel soru kalıplarına karşılık gelen bilgileri belirler.
A1.D.12.	Basit kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.
A1.D.13.	Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.
A1.D.14.	Temel akrabalık adlarını belirler.
A1.D.15.	Görsellerle ifade edilmiş durumlar/olaylar ile ilgili basit cümleleri anlar.
A1.D.16.	Temel betimleyici ifadeleri belirler.
A1.D.17.	Temel gerekçelendirme ifadelerini tanır.
A1.D.18.	Tarih/zaman ifadelerini tanır.
A1.D.19.	Günlük hayatta sıklıkla kullanılan ölçü birimlerini/miktar ifadelerini tanır.
A1.D.20.	Beden dilinden veya tonlamadan hareketle konuşmacının duygu durumunu (sinirli, mutlu, neşeli, üzgün vb.) belirler.

A1.D.21.	Sesli/görüntülü iletilerden (anons, duyuru vb.) ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
A1.D.22.	Yol, yön ve adres tarifi içeren basit ifadeleri anlar.
A1.D.23.	Konum bildiren basit ifadeleri tanır.
A1.D.24.	Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.
A1.D.25.	Seyahat ve konaklamaya ilişkin temel bilgileri seçer.
A1.D.26.	Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.
A1.D.27.	Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
A1.D.28.	Hobi/ilgi alanlarına ilişkin basit metinleri/konuşmaları anlar.
A1.D.29.	Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler
A1.D.30.	Basit metinlerdeki olayların oluş sırasını belirler.
A1.D.31.	Tercih/teklif bildiren cümleleri ayırt eder.
A1.D.32.	Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.
A1.D.33.	Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.
A1.D.34.	Bir telefon konuşmasındaki basit kalıp sözleri belirler.
A1.D.35.	Bir telefon konuşmasındaki basit mesajları belirler.
A1.D.36.	Sayısal ifadeleri tanır.
A1.D.37.	Plan/tasarı/hayalleri bildiren ifadeleri belirler.
A1.D.38.	Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.
A1.D.39.	Dinleme amacını belirler.
A1.D.40.	Dinleme amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
A1.D.41.	Geçmişe ilişkin olay ve durumları belirler.
A1.D.42.	Nezaket ifadelerini belirler.
A1.D.43.	Türk kültüründeki temel beden dili unsurlarını ve bunlara eşlik eden ifade kalıplarını tanır.
A1.D.44.	Karşılaştırma içeren ifadeleri belirler.
A1.D.45.	Bir metindeki temel iletileri belirler.
A1.D.46.	Onay/kabul/ret ifadelerini belirler.

Tablo 2.2. TYDOÖP (2020) A1 Düzeyi Okuma Kazanım Listesi

A1.O.1.	Alfabadeki harfleri tanır.
---------	----------------------------

- A1.O.2. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- A1.O.3. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- A1.O.4. Hava durumuyla ilgili kavram ve kalıp ifadeleri tanır.
- A1.O.5. Sayısal ifadeleri tanır.
- A1.O.6. Temel soru ifadelerini tanır.
- A1.O.7. Temel soru kalıplarına yönelik bilgileri belirler.
- A1.O.8. Temel kişisel bilgileri belirler.
- A1.O.9. Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.
- A1.O.10. Temel akrabalık adlarını tanır.
- A1.O.11. Günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan bilgilendirme, yönlendirme ve uyarı içeren levha ve simgeleri tanır.
- A1.O.12. Temel betimleyici ifadeleri tanır.
- A1.O.13. Tarih/zaman ifadelerini tanır.
- A1.O.14. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan ölçü birimlerini/miktar ifadelerini tanır.
- A1.O.15. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi gibi görsellerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A1.O.16. Metinlerdeki basit karşılaştırma unsurlarını belirler.
- A1.O.17. Yaygın meslek adlarını ve mesleklerin temel özelliklerini tanır.
- A1.O.18. Afiş, bilet, broşür, duyuru, ilan, menü vb. metinlerden temel/ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A1.O.19. Yardım talebi/izin/rica/özür ifadelerini tanır.
- A1.O.20. Yol, yön ve adres tarifi içeren basit metinleri anlar.
- A1.O.21. Metinden konum bildiren basit ifadeleri seçer.
- A1.O.22. Görsellerle desteklenmiş basit metinleri anlar.
- A1.O.23. Basit metinlerdeki olayların oluş sırasını belirler
- A1.O.24. Hobi/ilgi alanlarının anlatıldığı basit metinleri anlar.
- A1.O.25. Basit, kısa e-posta ve iletileri anlar.
- A1.O.26. Kısa ve basit metinlerden kişisel bakım ve sağlıkla ilgili bilgileri seçer.
- A1.O.27. Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.
- A1.O.28. Seyahat ve konaklamaya ilişkin temel bilgileri seçer.
- A1.O.29. Kutlama/tebrik/temenni/davet/teşekkür içerikli basit metinleri anlar.
- A1.O.30. Bir metinde tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.

A1.O.31.	Bir metinde tavsiye/uyarı bildiren ifadeleri seçer.
A1.O.32.	Metinlerdeki temel duygu ifadelerini belirler.
A1.O.33.	Kişisel görüş bildiren ifadeleri seçer.
A1.O.34.	Metinlerdeki günlük rutinelere ilişkin ifadeleri belirler.
A1.O.35.	Temel gerekçelendirme ifadelerini belirler.
A1.O.36.	Onay/kabul/ret ifadelerini belirler.
A1.O.37.	Görsellerle desteklenmiş basit eylemlerin anlatıldığı metinleri anlar.
A1.O.38.	Bir metinden istenilen bilgileri seçer.
A1.O.39.	Metnin konusunu ve temel iletisini belirler.
A1.O.40.	Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.
A1.O.41.	Okuma amacını belirler.
A1.O.42.	Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
A1.O.43.	Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.
A1.O.44.	Nezaket ifadelerini belirler.
A1.O.45.	Geçmişe ilişkin olay ve durumları belirler.
A1.O.46.	Plan/tasarı/hayal bildiren ifadeleri belirler.
A1.O.47.	Kişisel deneyimleri içeren metinleri anlar.
A1.O.48.	Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
A1.O.49.	Çevresindeki nesnelerin adını tanır.
A1.O.50.	Çevresindeki yer/mekân adlarını tanır.
A1.O.51.	Temel gerekçelendirme ifadelerini belirler.

Tablo 2.3. TYDOÖP (2020) A2 Düzeyi Dinleme/İzleme Kazanım Listeleri

A2.D.1.	Hava durumuyla ilgili bilgileri belirler.
A2.D.2.	Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.
A2.D.3.	Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
A2.D.4.	Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
A2.D.5.	Mesleklerle ilgili bilgileri belirler.
A2.D.6.	Günlük rutinelere ilişkin konuşmaları anlar.
A2.D.7.	Temel soru kalıplarına karşılık gelen bilgileri belirler.
A2.D.8.	Temel soru ifadelerini tanır.

- A2.D.9. Kişisel tanıtım içeren konuşmaları anlar.
- A2.D.10. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.
- A2.D.11. Ürünle veya hizmetle ilişkin yönergeleri takip eder.
- A2.D.12. Sesli ve/veya görüntülü yönergeleri takip eder.
- A2.D.13. İletişim araçlarındaki soru ve yönergeleri takip eder.
- A2.D.14. Akrabalık adlarını tanır.
- A2.D.15. Betimleyici ifadeleri belirler.
- A2.D.16. Tarih/zaman ifadelerini tanır.
- A2.D.17. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan ölçü birimlerini/miktar ifadelerini tanır.
- A2.D.18. Türk kültüründeki temel beden dili unsurlarını ve bunlara eşlik eden ifade kalıplarını tanır.
- A2.D.19. Sesli/görüntülü iletilerden (anons, duyuru, reklam vb.) ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.D.20. Metindeki teknolojiyle ilgili söz varlığını anlar.
- A2.D.21. Bir sunumu ana hatlarıyla takip eder.
- A2.D.22. Haberlerdeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri ayırt eder.
- A2.D.23. Sesli ve/veya görüntülü haberlerden istenilen bilgileri seçer.
- A2.D.24. Yol, yön ve adres tarifi içeren ifadeleri anlar.
- A2.D.25. Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.
- A2.D.26. Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.
- A2.D.27. Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet/taziye içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.
- A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
- A2.D.29. Hobi/ilgi alanlarına ilişkin metinleri/konuşmaları anlar.
- A2.D.30. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
- A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.
- A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.
- A2.D.33. Görsellerle desteklenmiş bir metni takip eder.
- A2.D.34. Beden dilinden veya tonlamadan hareketle konuşmacının duygu durumunu (sinirli, mutlu, neşeli, üzgün vb.) belirler.
- A2.D.35. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- A2.D.36. Bir diyalogdaki giriş, konuşmayı sürdürme, sonlandırmaya yönelik kalıp ifadeleri belirler.
- A2.D.37. Karşılaştırma içeren konuşmaları/metinleri anlar.
- A2.D.38. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.D.39. Sayısal ifadeleri tanır.
- A2.D.40. Plan/tasarı/hayalleri anlatan bir konuşmayı ana hatlarıyla anlar.
- A2.D.41. Biyografi metnlerinin ana hatlarını belirler.
- A2.D.42. Dinleyeceklerinin/izleyeceklerinin içeriğine ilişkin tahminlerde bulunur.
- A2.D.43. Metinde geçen gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.D.44. Olumlu ve olumsuz görüşleri ayırt eder.
- A2.D.45. Sesli ve/veya görüntülü sosyal medya iletilerini takip eder.
- A2.D.46. Basit bir röportajı ana hatlarıyla anlar.
- A2.D.47. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.

A2.D.49.	Bir diyalogdaki farklı bakış açılarını belirler.
A2.D.50.	Tekrar bildiren ifadeleri belirler.
A2.D.51.	Tahmin ifadelerini belirler.
A2.D.52.	Öneri ifadelerini belirler.
A2.D.53.	Nezaket ifadelerini belirler.
A2.D.54.	Metinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
A2.D.55.	Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.
A2.D.56.	Dinledikleri/izledikleriyle ilgili kısa notlar alır.
A2.D.57.	Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.
A2.D.58.	Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.
A2.D.59.	Dinleme amacını belirler.
A2.D.60.	Dinleme amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
A2.D.61.	Sesli veya görüntülü konuşmalarda temel iletişim kalıplarını tanır.
A2.D.62.	Yanlış anlamaları veya hatalarını telafi edici kalıpları ayırt eder.
A2.D.63.	Gözlem ve izlenimleri içeren ifadeleri belirler.

Tablo 2.4. TYDOÖP (2020) A2 Düzeyi Okuma Kazanım Listeleri

A2.O.1.	Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
A2.O.2.	Sık kullanılan deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
A2.O.3.	Hava durumuyla ilgili bilgileri belirler.
A2.O.4.	Sayısal ifadeleri tanır.
A2.O.5.	Temel soru kalıplarına yönelik bilgileri belirler.
A2.O.6.	Temel soru ifadelerini tanır.
A2.O.7.	Kişisel bilgiler içeren metinleri anlar.
A2.O.8.	Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.
A2.O.9.	Bir durum/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.
A2.O.10.	Bir ürünün tanıtımı ve/veya kullanımıyla ilgili metinlerdeki bilgileri sıralar.
A2.O.11.	Okuduğu metinde geçen akrabalık adlarını belirler.
A2.O.12.	Günlük hayatta sık karşılaşılan bilgilendirme yönlendirme ve uyarı içeren levha ve simgeleri tanır.
A2.O.13.	Basit betimleyici ifadeleri tanır.
A2.O.14.	Tarih/zaman ifadelerini tanır.
A2.O.15.	Günlük hayatta sıklıkla kullanılan ölçü birimlerini/miktar ifadelerini tanır.
A2.O.16.	Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki yönerge ve bildirimleri anlar.
A2.O.17.	Bilinen/güncel konularda yazılmış basit metinleri anlar.
A2.O.18.	Metinlerdeki karşılaştırma unsurlarını belirler.
A2.O.19.	Mesleklerle ilgili özellikleri belirler.
A2.O.20.	Afiş, bilet, broşür, duyuru, ilan, menü vb. metinlerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
A2.O.21.	Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.
A2.O.22.	Metinlerdeki istek/ihtiyaç, şikâyet vb. içeren ifadeleri ve temel iletiyi belirler.

- A2.O.23. Yol, yön ve adres tarifi içeren metinleri anlar.
- A2.O.24. Bir haber metnindeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri belirler.
- A2.O.25. E-posta veya mektuplardaki kalıp ifadeleri belirler.
- A2.O.26. E-posta veya mektuplardaki iletileri anlar.
- A2.O.27. Metinde geçen kişisel bakım ve sağlıkla ilgili bilgileri seçer.
- A2.O.28. Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.
- A2.O.29. Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.
- A2.O.30. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, temenni, taziye, bayram, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler.
- A2.O.31. Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler.
- A2.O.32. Metinlerdeki tavsiye/uyarı cümlelerini belirler.
- A2.O.33. Metinlerdeki tercih/teklif cümlelerini belirler.
- A2.O.34. Metinlerdeki duygu ifadelerini belirler.
- A2.O.35. Metinlerdeki düşünce/görüşleri belirler.
- A2.O.36. Öneri ifadelerini belirler.
- A2.O.37. Metinlerdeki günlük rutinelere ilişkin ifadeleri belirler.
- A2.O.38. Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar.
- A2.O.39. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
- A2.O.40. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
- A2.O.41. Metinlerde geçen gerekçelendirme ifadelerini tanır.
- A2.O.42. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
- A2.O.43. Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.O.44. Bir metinden istenilen bilgileri seçer.
- A2.O.45. Metindeki plan/tasarı/hayalleri anlatan ifadeleri belirler.
- A2.O.46. Metnin konusunu ve temel iletisini belirler.
- A2.O.47. Biyografi metinlerini anlar.
- A2.O.48. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi gibi görsellerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
- A2.O.49. Planlama içeren metinleri anlar.
- A2.O.50. Karikatür veya mizah içerikli basit metinlerin iletilerini belirler.
- A2.O.51. Metinleri doğru telaffuzla okur.
- A2.O.52. Okuduklarından hareketle çıkarımlar yapar.
- A2.O.53. Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.
- A2.O.54. Okuma amacını belirler.
- A2.O.55. Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
- A2.O.56. Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.
- A2.O.57. Görsellerle desteklenmiş öyküleyici bir metnin iletisini anlar.
- A2.O.58. Görsellerle desteklenmiş ilgi alanına giren metinlerin iletilerini anlar.
- A2.O.59. Okuduklarındaki/metindeki temel tutarlılık unsurlarını belirler.
- A2.O.60. Geçmişe ilişkin olayları/durumları belirler.
- A2.O.61. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
- A2.O.62. Tahmin ifadelerini belirler.

- A2.O.63. Nezaket ifadelerini belirler.
- A2.O.64. Hobi/ilgi alanlarına ilişkin metinleri/konuşmaları anlar.
- A2.O.65. Gözlem ve izlenim içeren ifadeleri belirler.
- A2.O.66. Gerekçelendirme ifadelerini belirler.
- A2.O.67. Okuduklarını özetler.
-

2.4. Söz Varlığı

2.4.1. Tanımı ve Kapsamı

İnsanların bir araya geldiği topluluklarda, iletişim kurmanın en etkili aracı olan dil, sadece insanların düşünce ve duygularını ifade etmekle kalmaz, aynı zamanda bir kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasına olanak tanır. Toplumsal bir varlık olan insanlar, kendilerini ifade etmek, başkalarını anlamak ve kültürel değerleri geleceğe taşımak için dile ihtiyaç duyarlar. Dil, sadece iletişim amacıyla kullanılan karmaşık bir yapı değil, aynı zamanda bir kültürün taşıyıcısıdır. Dil, topluluğun paylaştığı bir sembol sistemidir ve bu sistem, insanların iletişim kurmasını sağlar (Aksan, 2015). Toplulukların kültürel, coğrafi ve inançsal farklılıklarına ait kavramları ifade etmek için benzersiz yöntemler kullanmalarına yol açar. Bu özel yöntemlerle oluşturulan kavram sembolleri, bir toplumun özgün yaşam tarzını, inançlarını ve düşünce yapısını yansıtır. Ayrıca, farklı topluluklardan kaynaklanan etkileşimler, bir dilin kelime dağarcığını şekillendirebilir. Kavram sembolleri, bir toplumun duygusal ifadesini, kültürel değerlerini ve düşünsel içeriğini sembolik olarak ileten dil öğeleridir. Bu semboller, dilin kendine özgü ifadeleri olabileceği gibi, diğer dillerden alınmış da olabilir (Alyılmaz, 1999).

İnsanlarla etkileşim kurabilmek, duygu ve düşünceleri karşı tarafa iletebilmek için ortak bir dil kullanmak büyük bir öneme sahiptir. Dil kavramının içinde, ilk akla gelen unsurlardan biri de kelimedir (Başdamar, 2010). Korkmaz (1992) ise kelimeyi "aynı dil konuşanlar arasında kullanıldığında belirli bir kavrama atfedilen, somut veya soyut kavramlar arasındaki bağı kuran dil birimi" şeklinde ifade etmiştir. Özkırımlı'ya (1994) göre ise kelimeler, insan zihnindeki kavramlarla örtüşür. Bu nedenle kelimeleri, zihnimizde anladığımız kavramların ifadesi olarak düşünebiliriz; Yılmaz ve Doğan'a (2014) göre, kelime; "yazı dilinde aralarında belirli derecede boşluk bulunan, sözlü anlatımda ise belli duraklamalarla belirginleşen, çekim ve türetme gibi işlemlere tabi tutulan, farklı biçimler kazanan, genellikle yer ve sıra değiştirebilen, söylendiği ortama yönelik anlam ve kullanışlılık düzeyi olan, dilin çok yönlü özelliklere sahip en temel

birimidir. Bir başka ifadeye göre ise dil aracılığıyla düşünce veya duygunun bir akıldan diğerine aktarılması, kelimelerin yardımıyla gerçekleşir. İletişimin temel yapı taşlarından biri olan kelimeler, genellikle bir veya birden fazla heceden meydana gelir ve bir kavramı ifade eden, iki ucu açık anlamlı parçalardır (Ergin, 2009; Gülensoy, 2010; Korkmaz, 2003).

Dil öğretimiyle kelimeyi ele alan Göçen (2016) perspektifine göre, dil öğretim sürecinde bireyin iletişim kurma yeteneğini geliştirmesi, kelimeler vasıtasıyla gerçekleşir. Aksan'a (2004) göre kelimeler, anlamı karşı tarafa ileten göstergeler veya dilbilgisel birimler şeklinde kabul edilse de onlar bir ulusun yaşama dair düşünceleri, inanışları ve kültürel özellikleri hakkında en önemli göstergelerdendir. Dolayısıyla, bir dilin kelime dağarcığına yönelik yapılan araştırmalar, filolojik bir nitelik barındırsa da toplumsal dilbilim açısından yerleşik hayat ve kültürel miras tarihiyle ilgili izler taşır. Öyleyse kelimeler, bir dile ait birçok bilgiyi içerisinde barındırmaktadır ve dil öğretim sürecinin de en temel parçalarındandır.

İngilizcede “vocabulary”, Almancada “vocabular” ve Fransızcada “vocabulaire” ile ifade edilen söz varlığı ise TDK Türkçe Sözlük'te “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” (TDK, 2023) olarak tanımlanmıştır. Aksan (2018) tarafından yapılan tanıma göre ise söz varlığı yalnızca kelimeleri değil, aynı zamanda atasözleri, deyimler, kalıp sözler, kalıplamış sözler, terimler ve çeşitli anlatım kalıplarını içeren geniş bir dil öğeleri yelpazesini kapsar. Bu, bir dilin sadece temel kelimelerden ibaret olmadığını, aynı zamanda o dilin kültürel ve ifadesel zenginliğini yansıttığını vurgular. Bu nedenle, söz varlığı çalışmaları, bir dilin derinliğini ve çeşitliliğini anlamak için önemlidir. Karadağ (2013) tarafından dile getirilen görüşe göre de söz varlığı, bir dili oluşturan unsurları arasında kelime, deyim, atasözü ve benzeri anlamlı dil birimlerini içeren geniş bir kavramsal yapıdır. Bu, bir dilin kelimelerden çok daha fazlasını içerdiğini ve bu öğelerin dilin zenginliği ve ifade gücüne katkıda bulunduğunu vurgular; Yalçın ve Özek (2006) tarafından ifade edilen perspektife göre, söz varlığı, bir dilin bütünsel yapısını ve bileşenlerini içeren bir kavramdır; Aytan'a (2016) göre söz varlığı, bir dilin kelime haznesinin yanı sıra atasözleri, deyimler, terimler ve benzeri yapıları içeren bütünsel bir kavramdır.

Aksan'ın (2018) belirttiği gibi, Türkçenin söz varlığına dair tespitler şu şekildedir:

- Türkçe, yapısal olarak zengin bir türetme ve birleştirme yeteneğine sahiptir, bu da çeşitli soyut ve somut kavramları kolayca ifade etme yeteneği sunar.

- Türk toplumları, yabancı etkilere açık olmuş ve bazen yabancı öğeleri kendi öz kelimelerine tercih etmiştir. Bu, yerli öğelerin zamanla kaybolmasına ve yabancıların Türkçe söz varlığında yer bulmasına yol açmıştır.
- Türkçe, genellikle kavramları somut nesneler ve doğa ile ilişkilendirerek canlı bir dil kullanır.
- Türkçe, ikilemeleri sıkça kullanır ve bu ikilemeler, anlatıma güç katar. İkilemeler, sadece kelimelerden daha fazlasını ifade eden bir "kalıplaşmış öğelerden oluşan bir söz varlığı" oluşturur. Eş anlamlı kelimelerin ikilemeler içinde yaşaması, dikkat çekici bir özelliktir.
- Türkçe kelimelerin erken dönemlerde geniş anlamlar taşıdığı görülür ve bu, Türkçenin yazılı bir dil olarak çok eskiye dayandığını gösterir.
- En eski belgelerde bile eş anlamlı kelimelerin sayıca fazla olduğu gözlemlenir, ancak ilginç olan, bu eş anlamlıların birçoğunun birbirine çok yakın anlamlara sahip eş anlamlılar oluşturmasıdır.
- Günümüz Türkiye Türkçesi yazı dilinde unutulmuş veya kaybolmuş birçok öge, Türkçenin farklı lehçelerinde ve günümüz Anadolu ağızlarında hala kullanılmaktadır.

Kelime hazinesi zengin olan bireyler ise iletişim becerilerini geliştirme konusunda avantajlıdır. Kelime dağarcığı, bir kişinin dilde ifade yeteneği üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Bir kişinin sahip olduğu kelime çeşitliliği, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmesine yardımcı olur. Kelimelerin yanı sıra, bir dilin deyimleri, atasözleri, terimleri, ikilemeleri ve kalıp sözleri gibi özellikleri de söz varlığını oluşturur. Bu, bir dilin zenginliğini ve derinliğini gösteren önemli bir özelliktir (Aksan, 2018). Öyleyse bir dile ait söz varlığını öğrenmenin önem arz ettiği söylenebilir.

Dil çalışmaları içinde, söz varlığı analizleri oldukça kritik bir yer tutar ve bu tür araştırmaların temelinde kelime sıklıklarının belirlenmesi önemli bir rol oynar. Bir dilde kullanılan kelimelerin ne kadar sık veya seyrek tekrarlandığını anlamak, dilbilimciler ve dil öğrencileri için önemlidir (Karadağ, 2005).

2.4.2 Söz Varlığının Önemi

Baş (2006) ve Sever'in (2001) çalışmalarında belirttiği üzere çocukların dil gelişimi açısından kelime edinimi, son derece kritik bir unsur taşır. Çocuklar, okuma ve dinleme

yetenekleri aracılığıyla yeni kelimeleri öğrenirler ve bu kelimeleri daha sonra konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek için kullanırlar. Bu süreçte, çocukların ve çocuklar için tasarlanmış materyallerin içerdiği kelime hazinesi öğelerinin belirlenmesi son derece hayati bir öneme sahiptir.

Eğitimdeki bir diğer önemli husus da öğrencilere uygun metinlerin seçilmesi ve sunulmasıdır. Özellikle ders kitapları, yardımcı kaynaklar, edebî eserler ve çocuk dergileri gibi metinler, öğrencilerin yeni kelimeler, atasözleri, deyimler, ikilemeler ve kalıp sözler öğrenmelerine katkı sağlar. Ancak bu metinlerin, öğrencilerin yaşlarına ve dil seviyelerine uygun olması büyük bir önem taşır. Kelimelerin seçimi ve metinlerin içeriği, öğrencilerin söz varlığı gelişimini etkileyen temel faktörlerden biridir. Bu nedenle, eğitim materyalleri özenle seçilmeli ve öğrencilere uygun bir şekilde sunulmalıdır (Süğümlü ve Eraslan, 2019).

Benzer şekilde Göçer (2009), öğrencilerin metinleri anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmek için söz varlığının kritik bir öneme sahip olduğunu vurgulamıştır. Kelime hazinesi, temel dil becerilerinin geliştirilmesinde kritik bir rol oynar ve düşünme ile ifade yeteneğini zenginleştirir. Kelime dağarcığının geliştirilmesi, dil becerilerinin temelini oluşturur ve iletişim yeteneğini güçlendirir. Dilin kelime haznesinin genişlemesi, okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini olumlu yönde etkiler (Yıldız, 2016). Söz varlığı çalışmalarının önemli bir parçası da kelime sıklığı analizleridir. Bu tür analizler, öğrencilere hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiğini belirlemede önemli bir rehberlik sağlar. Kelime sıklığı çalışmaları, günlük iletişimde en sık kullanılan kelimeleri tanımlamayı amaçlar ve bu kelimelerin öğrencilere öğretilmesinin öncelikli olduğunu vurgular (Vardar, 1983).

2.5. Söz Varlığı Unsurları

2.5.1. Temel Söz Varlığı

Aksan (2018) tarafından belirtilen temel kelime dağarcığı belirleme yaklaşımına göre, dil öğreniminde öncelikle organ ve akrabalık terimleri, sayılar, günlük yaşamda sıkça kullanılan isimler ve fiiller, bunlarla ilişkilendirilen kelimeler, deyimler, atasözleri ve iletişimde önemli rol oynayan kalıp ifadeler ele alınmalıdır; Şahin'e (2006) göre ise temel söz varlığı, insan organ adları, temel eylemleri ifade eden fiiller, temel ihtiyaç maddelerini ifade eden kelimeler, sayıları ve akrabalık terimlerini içerir. Bu kelimeler insanlar için en önemli olanlardır ve genellikle zaman içinde çok az değişirler, bu nedenle "çekirdek kelimeler" olarak adlandırılırlar. Ayrıca,

deyimlerin ve terimlerin oluşturulmasında temel söz varlığına ait kelimelerin sıkça kullanıldığı bilinmektedir.

Dilin temel söz varlığını belirleme konusunda Aksan'ın (2015) aktardığı önemli unsurlar şunlardır:

- Temel söz varlığı, dilin en temel kavramlarını yansıtmalıdır.
- Bileşik kelimeleri türetme yeteneğine sahip olmalı ve yeni kelimelerin türetilmesine olanak tanınmalıdır.
- Genel anlaşılabilirlik ve yaygınlık taşınmalıdır, yani anlatımbilimsel olarak tarafsız olmalıdır.
- Kelimenin anlamını genişletmek ve kullanım alanını çeşitlendirmek için anlam aktarmalarına izin vermeli ve kelimenin çok sayıda anlamı olmalıdır.
- Farklı deyimler içinde temel olarak kullanılmalıdır.

2.5.2 Atasözleri

Arapçada "nush, nasihat," Farsçada "pend" ve İngilizcede "proverb" olarak adlandırılan atasözleri, Türkçe Sözlük'te " Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz; deme, mesel, sav, darbimesel" olarak tanımlanır (TDK, 2023). Aksan (2018) ise atasözlerini "Bir dilin söz varlığında bulunan atasözleri, bir toplumun bilgeliğini, yaşantılarını, dünya görüşlerini ve ifade yeteneklerini yansıtan, yüzyıllarca varlığını sürdürebilen ifadelerdir" diyerek tanımlarken; Karaağaç (2013) atasözlerinin genelde iki kısımdan oluştuğunu belirtir ve birinci kısmın genellikle bir şart veya bir düşüncüyü içerdiğini, ikinci kısmın ise ana düşüncüyü açıkladığını ifade eder. Aktaş ve Gündüz (2004) tanımına göre atasözleri, bir toplumun geniş halk kesimlerinin uzun yıllar boyunca yaşadığı deneyimlere, gözlemlere ve bu deneyimlerden türetilen düşüncelere dayanan; genel kuralları veya ilkeyi yansıtan, söyleyen kişinin adı unutulduğu için anonim hale gelmiş; özlü, kısa ve kalıplaşmış ifadelerdir. Aynı zamanda atasözleri, içinde bir tür hüküm veya yargı içeren ve genellikle toplumsal bilgelik ve deneyimi ifade eden tümcelerdir

Albayrak'ın (2009) bakış açısına göre, atasözleri, ataların hayat boyu biriktirdikleri bilgeliği ve gözlemleri yansıtan özlü ve anlamlı ifadelerdir. Bu deyişler genellikle kesin doğruluklar taşır ve kim tarafından söylendiği belli değildir. Atasözleri, nesiller arası deneyimler, gözlemler ve düşüncelerle oluşturulan kısa ve kalıplaşmış ifadelerdir; Aksoy (1997) ise atasözlerini, kelimelerin kolayca değiştirilemeyen, az kelimeyle derin anlamlar

taşıyan ifadeler olarak tanımlar. Genellikle kısa ve özlü ifadeler olan atasözleri, toplumların uzun yıllar boyunca biriktirdiği deneyimlere dayanır. Ayrıca, bazı atasözlerinin doğal veya toplumsal olaylarla ilişkili insanlara öğüt verici nitelikte olduğunu, bazılarının ise toplumların gelenekleri, adetleri ve inançları hakkında bilgi içerdiğini ifade eder.

Bazı atasözleri sadece belirli bir topluluğun değil, tüm insanlığın düşünce yapısını yansıtır. Birçok farklı milletin atasözleri karşılaştırıldığında, bazılarının benzer veya aynı olduğu görülür. Örneğin, "Gözden ırak olan, gönülden ırak olur," "Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur," ve "Vakit nakittir" (İngilizcesi: "Time is money") gibi deyimler evrenseldir ve farklı kültürler arasında ortak bir anlam taşır. Diğer yandan, bazı atasözleri ulusal kimliği yansıtır ve ait oldukları milletin kültürünü yansıtır. Örneğin, "Türk karır, kılıcı karırmaz" veya "Türk'ün aklı aldadır" gibi deyimler, Türk kültürünün özgünlüğünü yansıtan ifadelerdir (Hengirmen, 2009).

Araştırmalara dayanarak atasözlerinin temel özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

- Atasözleri toplumun ortak malıdır ve genellikle kolektif bilgeliği temsil ederler.
- Ataların deneyimlerini aktararak, yaşanmış tecrübeleri yansıtır.
- Uzun bir süreçte biriken gözlemlere dayalı olarak, sosyal, toplumsal ve doğal olayların nasıl geliştiği hakkında bilgi sunarlar.
- Genel bir ilkeyi veya mutlaka uygulanması gereken bir kuralı iletebilirler.
- Kısa ve özlüdürler, karmaşıklıktan uzak, basit ifadeler içerirler.
- Bir tümce veya ifadeden oluşurlar, konuyu derinlemesine açıklamak yerine odaklı ve özgündürler.
- Kalıplaşmış ifadelerdir ve kelimeler ile söz dizimi değiştirilemez.
- Söz sanatlarına sıkça rastlanır ve dilin güzelliklerini yansıtır (Sağlam, 2004).

2.5.3. Deyimler

Aksan (2015) deyimleri, bir hissiyatı, fikri veya durumu anlatmak için birden çok kelimenin birleştiği ve nadiren tek bir kelimenin yan anlamıyla kullanıldığı ifadeler olarak açıklar; Deyimler, bir dilin renkli ve ilginç bir yönünü oluşturan ve ifade etmeye çalışılan düşüncelere derinlik katan önemli unsurlardan biridir. Türkçe Sözlük (2023), deyimleri "Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği; tabir" olarak tanımlar; Baş (2006) deyimleri, gerçek anlamından saparak farklı bir anlam taşıyan ve bir düşünceyi bir dizi kelimeyle ifade eden kalıplaşmış söz grupları olarak açıklar;

Deyimler, bir toplumun yaşam tarzı, dünya görüşü, gelenekleri ve diğer pek çok özelliği hakkında ipuçları sunabilir. Ayrıca deyimler, kalıp sözler arasında en sık kullanılan türdür (Karaağaç, 2013).

Deyimler, bir dili anlamak ve açıklamak için dört farklı perspektiften incelenebilir. Aksan'ın (2021) açıkladığı bu perspektifler şunlardır:

- **Anlambilim Açısı:** Deyimler, dilin anlam yönünü zenginleştiren ve benzetme, aktarma gibi ifade biçimlerine katkıda bulunan anlam olaylarını yansıtır. "Gözleri fal taşı gibi açılmak," bir benzetmeyi ifade ederken, "ömür törpüsü" bir aktarmayı temsil eder.
- **Söz Dizimi ve Yapı Bakış Açısı:** Deyimler, dilin yapısını ve kuruluşunu çeşitlendiren önemli bir unsur olarak karşımıza çıkar. Genellikle mastarlarla oluşturulurlar, ancak bazen cümle, isim ve sıfat tamlaması gibi farklı yapılar da içerebilirler. "Herkes Mersin'e gider, biz tersine gideriz." deyimini, bu bağlamda bir ikileme örneği sunar.
- **Ses Özellikleri Bakış Açısı:** Deyimler, dilin ses özelliklerini yansıtarak ritmik ve etkileyici bir dil kullanımına katkı sağlarlar. Bu ses özellikleri, ölçü, uyak ve tekrar gibi ses sanatları ile ilişkilendirilebilir. Örnek olarak, "leb demeden leblebiyi anlamak" deyimini bu ses özelliklerini kullanır.
- **Toplumsal Değişim ve Gelişme Bakış Açısı:** Deyimler, toplumsal değişimleri ve gelişmeleri yansıtarak önemli bir işlev üstlenirler. Bazı deyimler zamanla unutulurken, bazıları hala yaygın olarak kullanılır. Aynı zamanda toplumsal değişimlerin etkisiyle yeni deyimler de ortaya çıkabilir.

2.5.4. İkilemeler

İkilemeler, Türkçe Sözlük'te (2023) "Biçim veya anlamca birbirleriyle ilgisi bulunan aynı, yakın veya zıt anlamlı kelimelerin art arda getirilmesiyle oluşturulan kelime grubu" şeklinde tanımlanmaktadır. Gencan (2001) ise ikilemeler ve ikizlemeler olmak üzere iki ana grupta sınıflandırmıştır. İkilemeler, çoğu zaman tekrarlanan kelimelerle ifade edilen ve anlatımın daha duygusal bir etki yaratması için kullanılan ifadelerdir. İkizlemeler ise birbiriyle bağlantılı kelimelerin deyim şeklinde kalıplaşarak ortaya çıkan ve biraz çeşni veya anlam genişliği katmak amacıyla kullanılan söz öbeklerini ifade eder; Ergin (2009), ikileme kavramından ziyade "tekrar" terimini tercih etmiştir. Tekrarlar, aynı türden iki kelimenin bir

araya gelmesiyle oluşan kelime grupları olarak tanımlanır. Tekrarların kuvvetlendirme, çokluk ve devamlılık gibi özelliklere sahip olduğunu belirtir. Tekrarları dört ana grupta sınıflandırır:

- **Aynen Tekrarlar:** İki aynı kelimenin arka arkaya kullanılmasıyla oluşur (ışıl ışıl, ktır ktır, onar onar, koşa koşa, şu şu, hayır hayır, olsa olsa).
- **Eş Manalı Tekrarlar:** Anlamı aynı veya benzer olan iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur (eğri büğrü, açık saçık).
- **Zıt Manalı Tekrarlar:** Anlamı zıt olan iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur (iyi kötü, büyük küçük).
- **İlaveli Tekrarlar:** İlave kelimelerin kullanıldığı tekrarlar (adam madam, deniz meniz, dümdüz) şeklinde tanımlanır.

Aksan (2018) ise ikilemeleri beş ana grupta incelemiştir:

- **Değişik kelime türlerinden aynı kelimenin tekrar edilmesiyle oluşanlar:** Bu grupta adlar (örneğin: kapı kapı), sıfatlar (örneğin: koca koca), belirteçler (örneğin: zaman zaman), ulaçlar (örneğin: geze geze), eylemler (örneğin: durdu durdu), ve ünlemler (örneğin: of of) gibi farklı kelime türlerinden aynı kelimenin tekrarlanmasıyla oluşan ikilemeler bulunur.
- **Değişik kelime türlerinden eş anlamlılarla kurulanlar:** Bu grupta adlar (örneğin: çarşı pazar), sıfatlar (örneğin: derme çatma), belirteçler (örneğin: açık seçik), ulaçlar (örneğin: ezile büzüle), ortaçlar (örneğin: bitmiş tükenmiş), eylemler (örneğin: ağlamış sızlamış) gibi farklı kelime türlerinden eş anlamlılarla kurulan ikilemeler bulunur.
- **Değişik kelime türlerinden zıt anlamlılarla kurulanlar:** Bu grupta adlar (örneğin: yer gök), sıfatlar (örneğin: büyük küçük), belirteçler (örneğin: ileri geri), ulaçlar (örneğin: bata çıka), ortaçlar (örneğin: olur olmaz), ve eylemler (örneğin: durdu durmadı) gibi farklı kelime türlerinden zıt anlamlılarla kurulan ikilemeler bulunur.
- **Yansımali ikilemeler:** Bu grupta a) Yalnızca bir eylem, bir oluş veya bir durumu ifade edenler (örneğin: horul horul), b) Derece gösteren farklı biçimlere sahip yansımali ikilemeler (örneğin: çıtır çıtır- çatır çatır), c) İki ögesi aynı seslerden kurulu yansımali ikilemeler (örneğin: şırıl şırıl), ve d) Bir ögesi farklı ünlü veya ünsüzlerden kurulu yansımali ikilemeler (örneğin: gacır gucur) bulunur.

- **Ön sesi "m" ile değiştirilerek oluşan ikilemeler:** Bu grupta ön sesi "m" ile değiştirilerek oluşturulan ikilemeler yer alır (örneğin: okul mokul).

2.5.5. Kalıp Söz

Aksan'a (2018) göre, kalıp sözlerin bir toplumun kültürünü yansıtmaktadır. Bu sözler, ait olduğu kültürün inançlarını, insan ilişkilerini, gelenek ve göreneklerini yansıtır. Kalıp sözler söz varlığı unsurları arasında özel bir yerdedir. Kalıp sözler, insanlar arasındaki iletişimde sıkça kullanılan ve zaman içinde adeta bir âdet haline gelmiş sözlerdir. Toplum içindeki iletişimin bir parçası olarak kullanılırlar ve genellikle belirli bir durumu ifade etmek veya bir düşüncüyü iletme için kullanılırlar; Toklu (2018) tarafından açıklanan şekilde ise kalıp sözler, bir toplumun kültürünü yansıtan birçok özelliğe sahiptir ve iletişimde kullanıldıkları durumlar ve kullanım biçimleri bakımından ilgili kültürlerle sıkı bir bağ içindedirler. Ayrıca, deyimler ve atasözleri kişisel tercihlere dayalı olarak kullanılırken, kalıp sözler genellikle toplumsal bir uzlaşıya dayalı olarak zorunlu olarak kullanılır. Başka bir deyişle, bir kişi atasözleri veya deyimler kullanıp kullanmamayı seçebilir, ancak kalıp sözler toplumsal normlara ve beklentilere uygun olarak kullanılması gereken ifadelerdir. Bu nedenle, bir konuşmacı toplumsal normlara uygun bir şekilde kalıp sözleri kullanmak durumundadır.

Yabancı dil öğrenmede dikkat edilmesi gereken bir konu da kalıp ifadelerin düzeye uygun öğrenilmesidir. Çünkü kalıp ifadeler, bir dilde yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunuzu göstermenin anahtarıdır (Güzel ve Barın, 2020).

Toklu (1995), Türkçedeki kalıp sözlerini şu kategorilere ayırmıştır:

- **Nezaket İfade Edenler:** Bu kategori, selamlaşma, tanıştırma, vedalaşma, rica gibi nezaket ifadelerini içerir.
- **İyi Dilekler:** İyi dilekleri ileten kalıp sözler, belirli günler, doğum, evlilik, geçmiş olsun dilekleri, hışırma gibi durumları kapsar.
- **Baş Sağlığı Dilekleri:** Bu kategoride, baş sağlığı dileklerini ileten kalıp sözleri bulunur.
- **Şükran Duyguları İfade Edenler:** Şükran duygularını ileten kalıp sözleri içerir.
- **Özür Dileme:** Özür dileme amaçlı kullanılan kalıp sözleri içerir.
- **Yemek Zamanı Kalıp Sözleri:** Yemek yerken kullanılan ifadeleri içerir.
- **Konuşma Sırasında Kullanılanlar:** Konuşma sırasında sıkça kullanılan kalıp sözleri içerir.

- **Yönlendirme Amaçlı Olanlar:** Bu kategori, gözdağı verme, yatıştırma gibi amaçlarla kullanılan kalıp sözleri içerir.
- **Yorumlama Amaçlı Olanlar:** Kalıp sözler, çeşitli duygu ve düşünceleri ifade etmek için kullanılır, bu kategorideki örnekler arasında şaşkınlık, yadsıma, eleştiri, onaylama, umursamazlık, günlük olayları yorumlama ve batıl inançlar bulunur.
- **Olumsuz Duyguları İfade Edenler:** Bu kategori, ilişkinin sonlandırılması isteği, küfür ve hakaret içeren kalıp sözleri içerir.
- **Farklı Durumlar İçin Kullanılan Kalıp Sözler:** Bu kategori, çeşitli farklı durumlarda kullanılan kalıp sözlerini içerir.

2.5.6. Yansıma Sözcük

Dilin doğuşunda, doğadaki seslerin taklit edilmesi büyük bir rol oynamış olabilir, ancak bu sürecin ayrıntıları hala tam olarak bilinmemektedir. Yansıma kelimelerin, dilin tarihsel gelişiminde özel bir yere sahip olduğunu belirtmek önemlidir. Dünya dillerinin neredeyse tamamında yansıma sözcüklerine rastlamak mümkündür. Ancak günümüzde, yansıma kelimeleri genellikle diğer dil unsurları gibi göz ardı edilir. Oysa yansıma kelimeleri, dilin evrimini izleyen bir mirası temsil eder. Duygu ve düşünce ifadesi açısından kelimelerin yetersiz kaldığı durumlarda, yansıma kelimeleri bizim için önemli bir araçtır (Zülfikar, 1995).

Aksan'ın (2006) aktardığına göre Dilbilimci Klopfer, dilde kullanılan işaretleri üç temel tipe ayırmıştır: ikona türünden göstergeler, belirleyici dizin türünden göstergeler ve sembol türünden göstergeler. Yansıma sözcüklerin, Klopfer'in ikona tipi göstergeler olarak sınıflandırdığı özel bir kategoriye ait olduğunu belirtmiştir. İkona tipi göstergelerin özelliklerini işeşu şekilde tanımlar: "Rastgele öğeler gibi görünmeyen, nesneleri tanıma ve anımsama sırasındaki algılama sürecine benzer bir şekilde oluşturulan, resimleri ve fotoğrafları hatırlatan göstergelerdir. Bu göstergeler, seslerin doğrudan doğruya gerçek benzerliğine dayalıdır ve sesleri yansıtmayı amaçlar: Örneğin, Türkçedeki cıvıldamak, havlamak, takır takır, horultu..."

Yansıma sözcükler, belirli kurallar çerçevesinde doğanın ve canlıların seslerini, görüntülerini ve şekillerini duysal deneyimlerimiz aracılığıyla dilde ifade etmemize yardımcı olan önemli bir dil öğesidir. Bu, yansıma sözcüklerin kökenini ve kullanımını açıklar niteliktedir. Yansıma sözcüklerinde, ses biçimi ile temsil edilen nesne veya olay arasındaki benzerlikten kaynaklanan doğal bir ses nedenliliği vardır (Guiraud, 1999); Başka bir deyişle,

her sözcüksel yaratımın bir nedeni vardır ve bu yaratım, genellikle somut çağrışımlara dayanır. Yansıma sözcüklerinin içsel çağrışımları, genellikle biçimsel özellikler veya benzerliklere dayanan içsel çağrışımlardır. Bu nedenle, sözcüklerin ve ifadelerin oluşturulmasında her zaman bir neden vardır ve gösterenle gösterilen arasındaki çağrışım, biçimsel nitelikler veya yakınlıklara dayanan içsel çağrışımlar içerir. Yani özetle yansıma kelimeler, çeşitli seslerin insanlar tarafından duygu ve düşünce ifadesine dönüştürülmesinin bir sonucudur. İnsanlar, hayvanlar ve doğadaki diğer varlıkların ürettikleri sesleri algılayarak, bu sesleri dilin kuralları çerçevesinde kelimelere dönüştürürler.

Yansıma kelimelerin belirlenmesi, bir dil içinde genellikle oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle, yansıma kavramının ne anlama geldiğini iyi anlamak önemlidir. Yansıma kelimeler, çoğunlukla hareketleri veya duyduğumuz sesleri taklit ederek, dilin özgül kurallarına uygun bir şekilde oluşturulan ses ve görüntü gruplarıdır. Yansıma terimi, doğanın seslerini yansıtarak veya kaba bir şekilde taklit ederek oluşturulan ses dizilerini tanımlamak için kullanılır (Banguoğlu, 1974). Düzenli ve kurallı bir şekilde kullanılan yansıma kelimeleri, dilde canlılık ve zenginlik katkısı sağlarlar. Konuşma dilinde hayatta kalan yansıma kelimeleri, yıllar içinde kuşaklar arasında kolayca aktarılmış ve taşınmıştır. Ayrıca, bu kelimeler zaman içinde daha da gelişmiş, farklılaşmış ve ihtiyaç duyulduğunda yeni terimlerle zenginleştirilmiştir (Zülfikar, 1995).

2.6. Kelime Sıklığı ve Önemi

Ölker (2011) tarafından belirtildiği üzere, her dilde kullanımda özel bir öneme sahip olan kelimeler bulunmaktadır. Bu anlamda kelime sıklığı, Türkçe Sözlük'te (2023) "Dilde bir sözün kullanılma oranı" olarak tanımlanır ve dil öğretimi açısından büyük bir öneme sahiptir. Aksan'a (2015) göre herhangi bir dildeki kelime sayısı ne kadar fazla olursa olsun, günlük konuşma dilinde aktif olarak kullanılan kelimelerin sayısı oldukça sınırlıdır ve genellikle birkaç bin kelime ile sınırlıdır.

Dil öğretim sürecinde öğrenilmesi amaçlanan kelimelerin sıklığı, büyük bir öneme sahip olduğu bilinen bir olgudur. Bu, yabancı dil öğrenen kişilere ilk olarak hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiğini belirlemek ve bu kelimelerin dilde ne kadar yaygın bir şekilde kullanıldığını anlamak için gereklidir. Ayrıca yabancı dil öğretim materyalleri ve sözlükler hazırlanırken dildeki kelimelerin sıklıklarının belirlenmiş olması da büyük önem taşır (Aksan, 2015).

Kelime sıklığına dair araştırmalar, Batı ülkelerinde ülkemize göre daha erken bir tarihte başlamıştır. Kelime sıklığı konusundaki ilk önemli çalışma, Edvard L. Thorndike tarafından 1921'de yayımlanan "Teacher's Word Book" isimli eseriyle tanımlandı. Bu çalışma, kelime sıklığı alanında atılmış önemli bir adım olarak kabul edilmektedir (Vardar, 1983).

Baş ve Karadağ'ın (2012) ifadelerine göre kelime hazinesi çalışmaları, Avrupa'da 1921'de Thorndike ile başlamış olup Türkiye'de ise ilk kez 1926'da Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesi'nin "İlk Mektep Kitapları Tetkik Komisyonu Raporu"nda gündeme gelmiştir. Raporla, çocuk eğitimi yanı sıra elifba ve kıraat kitapları için kelime listelerinin oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır. Amerika'daki çalışmalardan örnekler verilerek kelime hazinesinin önemi öne çıkarılmıştır.

Karadüz (2004) tarafından belirtilen ülkemizde kelime frekansı üzerine önemli çalışmaların arasında, Pierce'in 1960 yılında hazırladığı "Türkçe Kelime Sayımı (A Frequency Count of Turkish Words)" isimli çalışma, İlyas Göz tarafından 2003 yılında sunulan "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü" ve 2011 yılında Gökhan Ölker tarafından oluşturulan "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 Arasında)" adlı projeler önemli bir rol oynamaktadır.

Aksan (2015) ise J. E. Pierce'in (1963) Türkçedeki sıklık dizgesine ait bulgularını Tablo 2.5'teki gibi ifade etmiştir:

Tablo 2.5. Pierce'in (1963) Türkçedeki Sıklık Dizgesi

Konuşulan Türkçe	Yazılan Türkçe	Konuşulan Türkçe	Yazılan Türkçe
demek 8742	bir 5589	var 1801	için 641
bir 4673	bu 2170	şey 1343	ben 607
bu 3278	olmak 2053	almak 1281	görmek 569
o 3203	etmek 1944	yapmak 1264	gelmek 559
ben 2764	ve 1736	vermek 1216	iki 558
ne 2674	demek 946	ora 1175	vermek 546
olmak 2625	o 856	yok 1175	gibi 495
gelmek 2372	ne 685	etmek 1098	bulmak 486
gitmek 2372	baş 651	bakmak 1080	hareket 478
sen 1882	yapmak 650	kız 1072	almak 458

Kelime sıklığı çalışmalarının önemini ise Karadüz (2004) dört temel noktada vurgulamıştır:

1. Dil öğretimi alanında yapılan araştırmalara katkı sağlar.
2. Yazılı ve sözlü metinlerin tarama, inceleme ve sözlük oluşturma süreçlerine yardımcı olur.
3. Edebî metinlerin analizi için dil ve anlatım özelliklerine dair veri sunar.
4. Toplumsal bilimler, psikoloji, dil bilimi ve kültürel çalışmalar gibi farklı alanlarda yapılacak araştırmalar için zengin bir kaynak sunar.

Onan'ın (2016) ifadesine göre, kelime sıklığı araştırmalarının sonuçları, kelime öğretiminin bilimsel bir yaklaşımla yapılmasına imkân tanır ve hangi kelimelerin öncelikli olarak öğretilmesi gerektiğini belirlemede yardımcı olur. Öyleyse diyebiliriz ki dil öğretimi materyallerinin oluşturulma aşamasında kelime sıklığı çalışmalarından yararlanmak faydalı olacaktır.

2.7.Sıklık-Söz Varlığı İlişkisi

Bütün dillerde, bazı kelimeler sıkça kullanılırken, diğerleri daha nadiren kullanılır. Yeni okumaya başlayan ilkökul öğrencileri veya yeni bir dil öğrenmeye başlayan kişilere, öncelikle öğretilmesi gereken kelimelerin hangileri olduğunu belirlemek, kelimeleri hangi sırayla sunmak gerektiği ve farklı ihtiyaçları karşılamak için ana dili veya yabancı dil sözlüklerinin nasıl hazırlanması gerektiği gibi konularda, kelime sıklığının dikkate alınması büyük bir öneme sahiptir (Aksan, 2015).

Kelimelerin kullanımı, kişinin yaşı, öğrenim düzeyi, mesleği gibi etkenlerle direkt olarak ilgilidir. Bu bağlamda Aksan (2015) şunları ifade etmektedir: "Bir dil içinde binlerce kelime bulunsa da günlük yaşamda sıklıkla kullandığımız kelimelerin sayısının, genellikle birkaç bin kelimenin ötesine geçmediğini ve bu kelimelerin hangileri olduğunu bilmek önemlidir. Okumayı yeni öğrenenler, ilkökulun ilk sınıflarındaki öğrenciler veya yeni bir yabancı dil öğrenmeye başlayanlar için öğrenilmesi gereken kelimelerin hangileri olduğunu, bu kelimelerin nasıl sıralanması gerektiğini belirlerken ve ana dili ve yabancı dil sözlükleri hazırlanırken, dildeki öğelerin sıklığının bilinmesi gereklidir". Bu anlamda dil öğretim sürecinde, kelimelerin kullanım sıklıklarının bilinmesi ve öğretim materyallerinin, sıklık analizlerinden elde edilen sonuçlara uygun bir şekilde düzenlenmesi gereklidir (Kurudayıoğlu

ve Karadağ, 2005). Öyleyse söz varlığı ve sıklık çalışmaları ayrılmaz bir bütün olarak temel alınması gereken kaynaklardır denilebilir.

2.8.Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Açısından Son Yıllarda Yaşanan Gelişmeler

Türkiye Cumhuriyeti, fiziki konumu dolayısıyla birçok farklı ülkeden sığınmacı tarafından seçilen bir ülke olmuştur (İçişleri Bakanlığı, 2013). Türkiye, Suriye’de yaşanan olaylardan sonra da göçmenlerin tercih ettiği bir ülke olmuştur. Ülkemize gelen Suriye uyruklu göçmenlerin de ülkemize ilk giriş tarihleri 29 Nisan 2011 olarak kayıtlarda yer edinmiştir (Seydi, 2014). Suriye'den gelen bireyler, Türkiye'de ziyaretçi olarak kabul edilmiş ve 2011 yılında alınan bir kararla "geçici koruma statüsü" almışlardır (Oytun, 2015).

Türkiye, Suriye'den gelen göç dalgasını yönetebilmek adına farklı şehirlerde kurulan geçici barınma merkezlerinde birçok Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapmıştır. Suriye Arap Cumhuriyeti'nde güvenliğin sağlanamaması, bu sığınmacıların Türkiye'de daha uzun süre kalmasına ve sosyal uyum çabalarının artmasına yol açmıştır. Bu bağlamda, sığınmacıların geçici barınma merkezleri dışında da yaşamlarını sürdürebilmeleri desteklenmiştir (Göç İdaresi, 2013). Bu gelişmelerle birlikte geçici koruma altındaki Suriyeli mültecilerin, yaşamlarını sürdürebilmeleri ve kamu hizmetlerinden yararlanabilmeleri için gereksinimlerin saptanmasının büyük bir öneme sahip olduğu ve Türkiye'nin bu bireylerin topluma uyumunu sağlamak için politika oluşturmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Türkiye'nin bu krizin sonuçlarını doğru yönetebilme ve Suriyeli mültecilere daha iyi bir yaşam sunma konusunda kritik bir rol üstlenmesi söz konusu olmuştur (Bölükbaş, 2016).

2014 yılında kabul edilen Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile birlikte Suriyeli sığınmacıların eğitimi konusunda yönergeler belirlenmiştir. Yabancılar için eğitim hizmetlerini düzenleyen bir genelge ile Suriyeli sığınmacıların eğitimlerine büyük önem verilmiş ve tüm Suriyeli bireylerin eğitimlerine gereken özen gösterilmiştir. Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine uyum sağlayabilmeleri için 2016 yılında gerekli adımlar atılmış ve Suriyeli sığınmacılara eğitim verilmesi, yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir (Eğitim Reformu Girişimi, 2018). Türkiye'de bulunan Suriyeli çocuklar, genellikle kendi ana dillerinde eğitimlerini tamamlayamamış, Türkçe dil yeteneklerini yeterince geliştirememiş ve hem kendi kültürleriyle hem de Türk kültürüyle etkileşimde bulunma gerekliliği duyan çocuklardır. Tüm çocukların sağlıklı bir şekilde fiziksel ve psikolojik açıdan gelişebilmeleri için toplumlarıyla

uyum içinde yaşamaları son derece önemlidir (Odman, 2008). Suriyeli mültecilerin eğitimine yönelik farklı seçenekler ve alternatifler geliştirilmiştir. Bunlardan birincisi geçici eğitim merkezleridir (Coşkun ve Emin, 2016). 2014 yılında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan bir genelge ile geçici eğitim merkezleri kurulmuş ve Suriyeli öğrencilere anaokulundan lise son sınıfa kadar kendi dillerinde ve Suriye müfredatına uygun eğitim imkânı sağlanmıştır (Emin, 2016b).

2.8.1. Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Yürütülen Politikalar

Türkiye, Suriye kriziyle başlayan olaylarda büyük bir insani yaklaşım sergilemiştir. Başlangıçta çadırkentlerde ve kamplarda barındırılan Suriyeli mülteciler, zamanla ülkenin çeşitli bölgelerine yayılarak uyum çalışmalarına dâhil edilmişlerdir. Şu an itibariyle, Suriyeli göçmenlerin çok az bir kısmı bu kamplarda yaşamaya devam etmektedir. Bu veriler, Türkiye'nin mülteci kriziyle başa çıkmak için gösterdiği çaba ve mültecilerin uyum sürecinde ilerleme kaydettiğini göstermesi açısından önemlidir (Mülteciler Derneği, 2021).

Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki hukuki durumu ise 2014 yılında çıkarılan Geçici Koruma Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bu yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan özel bir genelge ile Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemiştir. Yönetmelik, Suriyeli sığınmacı çocuklara sunulacak eğitim hizmetlerini belirli kriterlere bağlamış ve bunların güvence altına alınmasını sağlamıştır. Bu düzenlemeye göre, Türkiye'deki yabancı öğrencilerin eğitim-öğretim hizmetleri Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı ve İl Komisyonları tarafından yönetilmektedir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri, bu hizmetleri sağlamak ve yönlendirmek için özel olarak görevlendirilen personel tarafından yönetilir. Ayrıca, eğitim kurumlarında çalışan uzmanlar, Suriyeli öğrencilerle iletişim kurma ve eğitim hizmetlerini etkili bir şekilde sunma görevini üstlenirler. İl Göç Müdürlükleri, İl Emniyet Müdürlüğü, İl AFAD, İl Müftülüğü, İl Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü gibi farklı kurumlar da eğitim hizmetlerine destek sağlar ve koordinasyonu desteklerler. Ayrıca, bazı illerde Geçici Eğitim Merkezleri (GEM) bulunmaktadır ve bu merkezler eğitim koordinatörleri tarafından yönetilir. Tüm bu düzenlemeler, Suriyeli sığınmacı çocukların Türkiye'de eğitim alabilmelerini ve sosyal uyumlarının kolaylaştırılmasını amaçlamaktadır (MEB, 2018).

2.8.2. Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Yürütülen Eğitim Politikaları

Suriyelilerin ülkeye uyum sağlayabilmesi için Türkçe kursları önemli bir yere sahip olmuştur. Bu anlamda Suriyeli misafirlere dil eğitimi veren birçok merkez mevcuttur: MEB, Halk Eğitim Merkezleri, Geçici Eğitim Merkezleri (şu an aktif olmayıp kapatılmış), Belediyelerin yaygın kursları, Türk Kızılay'ın Toplum Merkezli Çalışmaları, TİKA, YTB, STK ve gönüllü derneklerin kurs çalışmaları ile özel eğitim etüt merkezleri Türkçe öğretim faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ayrıca, Suriyeli misafirlere Türkçe öğretimiyle ilgili çalışan TÖMER ve YTB, üniversitelerle birlikte kamplarda Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar yürütmüştür. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (GAÜN TÖMER) iş birliğiyle gerçekleştirilen "Suriyeli Misafir Öğrencilere Türkçe Öğretimi Projesi" adı altında Türkçe kursları düzenlemiştir. Bu kurslarda, lise mezunu ve YTB'nin belirlediği kriterleri karşılayan Suriyelilere Türkçe öğrenme fırsatı sunulmuştur (Büyükkız ve Çangal, 2016).

Suriyeli öğrencilerin nesil olarak kaybolma riskini azaltmak, kültürel çeşitliliği bir zenginlik olarak değerlendirmek ve sahadaki öğretmenlerin çalışmalarını iyileştirmek amacıyla Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ve UNICEF tarafından hazırlanan "Geçici Koruma Statüsündeki Bireylere Rehberlik Hizmetleri Rehber Kitabı" da ortak bir girişim olarak kullanıma sunulmuştur. Bu kılavuz, çok paydaşlı bir bağlamda farkındalık yaratmayı hedeflemekte ve sahadaki öğretmenlere destek sunarak dil ve kültür farklılıklarının yarattığı zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır (MEB, 2017). Bununla birlikte 2012 yılında Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Suriyeli mültecilere Arapça müfredatla eğitim vermeyi tercih etmiştir. Bu yaklaşımın amacı, Suriyeli öğrencilerin ülkelerine geri döndüklerinde eğitimlerine kesinti yaşamadan devam edebilmelerini sağlamaktır (Emin, 2016a). Bu çerçevede, Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), bu aşamada ilk yasal düzenlemesini 26 Nisan 2013 tarihinde yayınladığı "Ülkemizde Kamp Dışında Misafir Edilen Suriye Vatandaşlarına Yönelik Tedbirler" başlıklı genelge ile yapmıştır. Bu genelge, Suriyeli çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayarak kamp dışındaki yerlerin belirlenmesini, bu yerlerin fiziksel koşullarının ve güvenliğinin değerlendirilmesini istemiştir (MEB: Ülkemizde Kamp Dışında Misafir Edilen Suriye Vatandaşlarına Yönelik Tedbirler isimli genelge, 2013). Türkiye bu anlamda sığınmacıların topluma daha hızlı uyum sağlamalarını hedefleyen çabalarını artırmıştır. Bu kapsamda, Göç İdaresi tarafından 20

Ağustos 2015'te Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) olarak adlandırılan bir hizmet başlatılmıştır. Bu hizmet, Arapça, İngilizce, Türkçe, Rusça, Almanca ve Farsça gibi altı farklı dilde sunulmaktadır. YİMER, yabancıların karşılaştığı sorunlara günün her saatinde çözüm sunmak üzere çalışmaktadır. Ayrıca, insan kaçakçılığı mağdurlarına yardım etme işlevini de sürdürmektedir. Bu hizmet, sığınmacıların Türkiye'deki hayatlarını kolaylaştırmak ve yaşadıkları sorunları çözmek için büyük bir öneme sahiptir (GİGM, 2017).

Yabancı öğrencilerin de topluma uyum sağlamaları amacıyla, 2018-2019 eğitim öğretim yılında uyum sınıfları oluşturulma kararı alınmıştır. Bu kararla birlikte Türkiye'nin 81 ilinde bulunan tüm yabancı kökenli öğrencilerin Türkçe dil becerilerini belirlemek amacıyla 3 Mayıs 2019 tarihinde Türkçe Yeterlik Sınavı düzenlenmiştir. Bu sınava ilkokul 3 ve 4 sınıf, ortaokul ve lise seviyelerinde yer alan 300.000'den fazla öğrenci katılmıştır. Ayrıca, uyum sınıflarında eğitim gören öğrencilerin iş ve işlemlerini düzenlemek amacıyla 2019/15 sayılı "Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi" yayımlandı. Bu genelgeye göre, Türkçe Yeterlik Sınavı sonuçlarına göre 60 puanın altında alan öğrenciler için 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren okullarda Türkçe uyum sınıfları açılmıştır. 81 ilde açılan uyum sınıflarında yaklaşık 115.000 öğrenci eğitim görmektedir. Uyum sınıfları, yabancı kökenli öğrencilerin Türkçe dil becerilerini artırmayı ve Türk eğitim sistemine daha kolay uyum sağlamalarını hedeflemektedir (UNICEF, 2019). Suriyeli öğrencilere eğitim vermek için çeşitli kaynaklar ve materyaller kullanılmıştır. Bu materyaller arasında İstanbul Üniversitesi Dil Öğretim Seti, Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Seti ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Setleri bulunmaktadır (Büyükikiz ve Çangal, 2016). Ek olarak, online platformlardan olan EBA Türkçe Öğreniyorum/PIKTES Portalı da zengin eğitim materyalleri sunmaktadır. Halihazırda uygulanan uyum sınıflarında ise "Yabancı Öğrenciler için Türkçe 1, 2 ve 3. Seviye kitapları" derslerde öğretmenler tarafından kullanılmaktadır (Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2021).

2.8.3. PIKTES (Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi)

Mültecilerin, yeni yaşadıkları ülkenin dilini öğrenmeleri, topluma daha iyi uyum sağlamalarına yardımcı olabilir. Başka bir deyişle, göç ettikleri ülkenin dilini bilmek, mültecilerin yeni topluma daha kolay uyum sağlamalarına katkıda bulunabilir (Whitaker, 2010). Bu anlamda PIKTES, Türkiye'deki geçici koruma altındaki Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine uyum sağlamalarını hedefleyen bir proje olup Mali Yardım Programı FRIT tarafından finanse edilmektedir. 3 Ekim 2016'da başlayan proje, şu anda 26 ilde devam

etmektedir ve 2018'de 2022'ye kadar sürecek olan ikinci fazına geçmiştir. FRIT mali yardım programı, göçmenlere ev sahipliği yapan ülkeleri finansal olarak desteklemeyi amaçlamıştır. AB, Türkiye ve diğer ülkelerdeki göçmenlere finansal yardım sağlama taahhüdünde bulunarak bu desteği sağlamıştır. FRIT programı, toplam 3 milyar euro bütçeye sahip olup hem AB hem de üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilmektedir (AB Komisyonu, 2017). Proje, Ekim 2022'den itibaren "PIKTES+" olarak faaliyetlerine devam etmektedir (PIKTES,2023).

2.8.4. Projenin İçeriği ve Çıktıları

PIKTES projesi, Suriyeli bireylerin Türkiye'deki eğitim imkanlarına erişimini kolaylaştırmayı ve topluma daha hızlı uyum sağlamalarını amaçlayan bir inisiyatiftir. Şu an için projeden yararlananlar sadece ilkokul 3. sınıf seviyesindeki öğrenciler olup, bu katılımcılar "uyum sınıfları" adı altında bir programdan faydalanmaktadır. Ayrıca 5-6-7 ve 8. sınıf öğrencileri için okul derslerine destek sunan bir Telafi Eğitim Programı da uygulanmaktadır.

Projeye dâhil olan çocuklara yönelik sunulan sonuçlar şu şekildedir:

Çocuklara yönelik sonuçlar:

- Ana dili öğretimi (Türkçe)
- Öğretim programı
- Türkçe yeterlilik sınavı
- Ders materyalleri
- Dil öğretimi (Arapça)
- Okul öncesi eğitim
- Telafi programları
- Destekleme eğitimleri
- Öğrenci servis/taşıma hizmetleri
- Psiko-sosyal destek
- Malzeme/kırtasiye desteği
- Meslek eğitim bursu

Ailelere yönelik sonuçlar:

- Veli/aile ziyaretleri
- Bilgilendirme hizmetleri
- Ailelere eğitim materyalleri

Okullara yönelik sonuçlar:

- Öğretmen/eğitmen desteği
- Eğitim-öğretim materyalleri
- Ekipman yardımı
- Temizlik elemanı personeli
- Güvenlik elemanı
- Hizmet içi öğretmen faaliyetleri
- Okul idarecileri eğitimi
- Temizlik ekipmanları

Diğer hizmetlere yönelik sonuçlar:

- Türk uyruklu çocuklar için sunulan hizmetler
- Toplumsal uyum faaliyetleri
- Ölçme-değerlendirme ve izleme çalışmaları
- Akademik araştırmalar
- İş birliği yapılan ortaklarla koordinasyon toplantıları
- Uluslararası sempozyumlar, seminerler ve konferanslar (PIKTES,2023).

2.8.4. Proje Materyalleri-Yardımcı Okuma Kitapları

Dil öğretiminde, özellikle yabancı dilin kazandırılmasında, ders materyalleri dışında okuma kitapları da sıkça kullanılan öğretim araçlarındandır. Bu tür kitaplar, öğrencilerin dili öğrenme sürecini daha cazip hâle getiren hikâyeler içerir ve kelime bilgilerini artırmalarına ve hedeflenen dil bilgisi yapılarını öğrenmelerine önemli bir katkı sağlar (Gün ve Şimşek, 2017; Şimşek, 2011). Bu anlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için de dil becerilerini geliştirmeye yönelik uygun seviyede ve nitelikli eğitim materyallerinin oluşturulması önemlidir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2013). Göçen ve Aydın'ın (2021) ifadesine göre, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretme sürecinde öğretmenler, sistematik ilerleme sağlamak için farklı öğretim materyallerine başvurmaktadır. Bu kapsamda yardımcı okuma kitapları devreye girmektedir.

2.8.5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yardımcı Okuma Kitaplarının Önemi ve Nitelikleri

Duman'a (2013) göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde en yaygın materyallerden biri ders ve çalışma kitaplarıdır. Kalıcı öğrenmenin sağlanması ve materyallerin daha etkili olması için farklılıkların artırılması elzemdir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi ve öğrenme ihtiyaçları dikkate alınarak destekleyici materyaller kullanıma sunulmalıdır.

Yardımcı okuma kitapları da bu destekleyici materyaller kapsamında ele alınmaktadır. Gültekin'e (2016) göre öğrenilmesi hedeflenen dilin kelime hazinesini öğrenciye aktaran ve Türk kültürüyle tanışmalarını sağlayan materyallerden biri de yardımcı okuma kitaplarıdır.

Bir yabancı dilin öğretiminde yalnızca kelime bilgisi ve dil yapısı öğretilmemektedir. Bununla birlikte öğrenciler ders materyalleri vasıtasıyla hedef kültürü ve kendi kültürlerini karşılaştırma fırsatı bulurlar. "Yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan metinler, kültürler arası iletişimi teşvik etmeyi amaçlamıyorsa, bu metinler gerçek amacını yerine getiremezler" (Bölükbaş ve Keskin, 2010).

Okuma kitapları aynı zamanda dilin kullanımını günlük hayatta geliştirmek için ideal araçlardır. Kelime hazinesini artırmak, edebî bilimsel ve teknik terminolojiyi öğrenmek için okuma kitapları büyük bir kaynak sunar. Ayrıca, uzun metinler sayesinde dilin bağlamını daha iyi anlamak mümkün olur, bu da dil öğrenimini daha derinlemesine hale getirir. Okuma kitapları sadece dil becerilerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda bilişsel, duygusal ve sezgisel gelişimi teşvik eder. Dilin gücünü kullanarak farklı alanlarda gelişme fırsatı sunar ve ifade yeteneğini zenginleştirir. Ancak dil öğretiminde kullanılabilecek yazılı materyallerin yetersizliği sıkça karşılaşılan bir sorundur. Bu nedenle uygun ve etkili okuma kitaplarının oluşturulması, Türkçe öğretimi için kritik bir öneme sahiptir. Bu kitaplar, dilin anlayarak ve sürekli okuma becerisini kazandırmak için vazgeçilmez araçlardır ve dil öğrenme sürecini daha zengin ve keyifli hale getirir (Şimşek, 2011). Öyleyse yardımcı okuma kitapları dil öğretiminin en önemli unsurlarındandır diyebiliriz.

Aslı Hikâye Serisi de Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğrenciler için özel olarak hazırlanan yardımcı okuma kitaplarıdır. Bu serinin hazırlanma amacı, "Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar için Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (PIKTES)" kapsamında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere destek olmaktır. Aslı Hikâye Serisi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda (2020) belirtilen 6-12 yaş aralığı ve A1-A2 dil düzeyini temel alarak geliştirilmiştir. Bu hikâyeler, programdaki temaları ve hedeflenen kazanımları yansıtmakla birlikte, dil bilgisini zenginleştirmek amacıyla kelime dağarcığını geliştirmeye odaklanmıştır. Her hikâye, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor becerileri geliştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımla yazılmıştır. Hikâyeler, bir seri şeklinde tasarlanmıştır ve serideki kitaplar arasında bağlantı kurulabilmesi için tema ile ilgili referanslar içermektedir. Okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası aşamalarda kullanılabilecek etkinliklere yer verilmiştir. Bu etkinlikler, öğrencilerin bireysel olarak veya öğretmenler ve veliler eşliğinde yapabilecekleri şekilde oluşturulmuştur (PIKTES,2023).

2.9. İlgili çalışmalar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyaller ve materyallerde kullanılan kelimelerin tespiti amacıyla çeşitli araştırmaların yapıldığı ve çalışma sayısının gittikçe arttığı görülmektedir. Geçmiş yıllardan bu yana yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

Aşık (2007) ise çalışmasında, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin hangi kelimeleri öğrenerek kelime öğreniminde daha başarılı olabileceğini uygulamalı araştırma yöntemiyle saptamayı amaçlamıştır. Bunun için 3 dakikalık, 1000 tane ses kaydı üzerinde 304.479 kelimeyle sıklık çalışması yapmıştır. Sözlü Türkçeyi temsil eden kaynaklardan alınan veriler ışığında sıklık listesi oluşturularak araştırmacıların bilgisine sunulmuştur.

Arslan (2014) çalışmasında, yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Seti'nde yer alan okuma metinlerinin söz varlığını deyimler, atasözleri, ikilemeler, ünlemler, ilişki sözleri ve özel isimleri temel alarak ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmada, ders kitaplarındaki okuma metinlerinin kelime sıklığı ve söz varlığı unsurları (atasözü, deyim, ikileme, özel isimler, ünlemler ve ilişki sözleri) belirlenmiş ve üç kitap karşılaştırma yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonunda kelime ve söz varlığı unsurlarının sayısı bakımından üç kitap arasında farklılıkların olduğu görülmüştür. "Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı 2" kelime sıklığı ve söz varlığı yönünden en zengin kitap olarak öne çıkmıştır. Kitapların yalnızca deyimler açısından zengin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çiçek (2015)'in çalışmasında, D-AOBM A1 düzeyi İngilizce kelime verileriyle Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı kıyaslanmış ve kelimelerin kelime türü bakımından anlamlı bir düzey ifade edip etmedikleri sorgulanmıştır. Çalışma kapsamında D-AOBM A1 düzeyi İngilizce kelime verileri ile Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı (YEEDK) karşılaştırılmış D-AOBM'de toplam 779, YEEDK'de ise tekrarlardan arındırılmış 1856 kelime tespit edilmiştir. Bu sayısal veriler D-AOBM için "bilinen", YEEDK içinse "bilinmesi gereken" kelimeleri ifade etmektedir. D-AOBM ile YEEDK kelimelerinin %55'inin aynı olduğu görülmüştür.

Göçen (2016), çalışma kapsamında yabancılar için Türkçe ders kitaplarında ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan söz varlığı öğelerini incelemek amacıyla ders kitaplarına ve öğrencilerin yazılı anlatımlarına yönelik iki çalışma yapmıştır. Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerinin her birinde yer alan A1,

A2, B1, B2 ve C1 seviyesindeki toplam 15 yabancılar için Türkçe ders kitabı üzerinde ve A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinde Gaziantep Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen toplam 500 öğrenci ile çalışmayı yürütmüştür. Çalışma sonucunda en sık kullanılan 0-2000 sözcüğün yüksek oranda benzer olduğu; öğrencilerin yazılı anlatımlarında ihtiyaç duydukları kelimelerin de yüksek oranda ders kitaplarında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özdemirel (2017) çalışmasında, İstanbul A1 ve A2 yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alan kelimelerle “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü”nde (Göz, 2003) yer alan kelimeler; American Headway Starter ve 1 yabancılar için İngilizce ders kitaplarında yer alan kelimelerle “New General Service List”te (Culligan vd., 2014) yer alan kelimeleri benzerlik oranı açısından karşılaştırılmıştır. Betimsel (nicel) analizin benimsendiği çalışma sonucunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak üzere, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sıklıkla kullanılan kelimelerinden oluşan bir sıklık listesine ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Serin (2017), Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti’nin ders ve çalışma kitaplarına ait söz varlığı unsurlarının tespit edilmesi ve elde edilen söz varlığıyla Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin sahip olduğu söz varlığını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Araştırmanın verileri öğrencilerin yazılı anlatımları, ders kitapları ve çalışma kitapları olmak üzere üç ayrı kaynaktan elde edilmiştir. A1, A2 ve B1 seviyesindeki kitaplar ve 120 öğrenciyle çalışmasını tamamlamıştır. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullandığı söz varlığı unsurları da aynı şekilde analiz edilmiş ve kitaplardan elde edilen verilerle karşılaştırılmıştır. Kelime sıklığı ve kelime yaygınlığı esas alınarak en sık kullanılan söz varlığı unsurlarına yönelik listeler oluşturulmuştur. Karşılaştırma sonucunda kitaplarda kullanılan kelimelerle öğrencilerin kullandığı kelimelerin büyük oranda benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır.

Mustafaoğlu’nun (2018) çalışmasında seviyeye uygun olarak söz varlığı öğretimine kaynak oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde kullanılan İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı seti, yabancı dil olarak İngilizce öğretimi için ise Oxford Üniversitesi yayınlarından New Headway serisi seçilmiştir. Bu kitapların A1 ve A2 seviyelerinde ünite sayılarının farklı olması sebebiyle ortak konu başlıkları altında kullanılan söz varlığı ve kelime sıklığı tespit edilip karşılaştırılmıştır.

Zorpuzan (2018) çalışmasında, Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Öğretim Seti A1, A2, B1 ve B2 düzeylerindeki deyim ve kalıp

sözler, benzerlik ve düzeylere dağılım açısından değerlendirilmeyi amaçlamıştır. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Kalıp söz ve deyimlerle ilgili veri toplamak için Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Öğretim Seti'nin içerik analizi yapılmıştır. Gazi Üniversitesi Yabancılar için Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Öğretim Seti'ndeki ders kitaplarının içinde geçen kalıp söz ve deyimler ayrı ayrı sınıflandırılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler tüm düzeyleri ele alacak şekilde ve her düzey içinde karşılaştırmalı olarak tablolastırılıp yorumlanmıştır.

Güvendik (2019) çalışmasında Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Öğretim Seti ve İstanbul Üniversitesi DİLMER tarafından hazırlanan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'ni dil-kültür ilişkisi bağlamında karşılaştırmalı olarak incelemiştir. İncelenen kitaplardaki metinler, kültür içerikli söz varlığı açısından seviyelere göre listelenmiştir. Araştırma sonucunda ise kitaplarda yer alan yazınsal metinlerin tür ve sayı bakımından çeşitlilik gösterdiği görülmüştür. Yazınsal metinlerde yapılan incelemede kelime sayısının ve söz varlığı unsurlarının hem seviyelere göre hem de kitap setlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Erdoğan (2019), Gazi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Ders Kitaplarında (A1-A2, B1-B2, C1) bulunan okuma ve dinleme metinlerini deyim ve atasözü kullanımı bağlamında incelemeyi amaçlamıştır. Doküman analiziyle yürütülen çalışmanın sonucunda en çok deyim ve atasözünün Yedi İklim ders kitabında kullanıldığı ve düzeyler arasında aşamalı bir artış görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Gün ve İkizçınar (2019), çalışmalarında Yedi İklim Türkçe Öğretim Setini incelemiştir. A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerindeki ders kitaplarında geçen deyim ve atasözleri üzerine çalışma yürütmüşlerdir. Ders kitaplarında geçen deyim ve atasözleri metin tarama yöntemi kullanılarak tespit edilmiş ve tablolarla gösterilmiştir. Ayrıca söz konusu materyallerde geçen deyim ve atasözü alıştırmaları örnek şekillerle ifade edilip TDK'ye uygunluğuyla ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda kitaplarda bulunan verilerin TDK ile tam uyuşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgin (2020), yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarındaki deyim, atasözü, ilişki sözler, ikileme, ünlem ve özel isimlerden oluşan söz varlığını; hikâye kitaplarında yer alan kelimelerin kullanım sıklığını ve yaygınlığını karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı amaçlamıştır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Çocuk Hikâyeleri Dizisine ait A1

seviyesi 7 kitap üzerinde doküman incelemesi yöntemiyle analiz yapılmıştır. Cibakaya. 2.0 programı kullanılarak elde edilen veriler yorumlanmış, kelime sıklığı ve söz varlığı unsurları bakımından A1 ve A2 seviyesi hikâye kitaplarında farklılıklar olduğu; A1 seviyesindeki hikâye kitaplarının kelime kullanımı, ilişki söz, özel isim ve ünlem bakımından A2 seviyesi hikâye kitaplarına göre daha zengin olduğu belirlenmiştir. Yapılan diğer araştırmalarla kıyaslandığında ise ders ve hikâye kitaplarının paralellik gösterdiği belirlenmiştir.

Biçer ve Demir'e (2021) ait çalışmada, Suriyeli öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenlerin materyal hazırlama, geliştirme ve kullanma durumlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmenlerden görüş alınarak materyallerin Türkçe öğretimine yansımaları ortaya konmuştur. Çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ve öğretmenin olumlu düşüncelerine karşılık süreçte önemli eksikliklerinin olduğu belirlenmiştir.

Gökkaya (2022), yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarında yer alan deyim, atasözü, kalıp söz, ikileme, ünlem ve özel isimlerden oluşan söz varlığını; hikâye kitaplarında yer alan kelimelerin kullanım sıklığını ve yaygınlığını ortaya koymak amacıyla PIKTES projesi kapsamında hazırlanan Salih Hikâye serisini incelemiştir. Doküman incelemesi yöntemiyle yürütülen çalışmada verilerin analizi için Cibakaya 2.0 programı kullanılmıştır. Her hikâye kitabının kelime sıklık listesi oluşturulmuş ve oluşturulan sıklık listelerinden, söz varlığı unsurlarının kullanım sıklıkları, toplam kelime içindeki kullanım sıklığı ve hikâyelerin toplam kelime sayıları tablolarda yer almıştır. Elde edilen veriler yorumlanmış, söz varlığı unsurlarının hikâye metinlerinde bulunma durumları incelenmiş ve hikâye metinlerinin ikilemeler, ünlemler ve atasözleri gibi bazı söz varlığı unsurları açısından eksik olduğu tespit edilmiştir. Salih Hikâye Serisi'ne ait hikâyelerde atasözüne rastlanmamış, diğer söz varlığı unsurlarının da yer alma durumu bulgular kısmında ele alınmıştır.

Aydın (2023) ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarında yer alan deyim, ikileme ve atasözünden oluşan söz varlığını; hikâye kitaplarında yer alan kelimelerin kullanım sıklığını ortaya koymak amacıyla PIKTES projesi kapsamında hazırlanan Türkçe Hikâyeler serisini incelemiştir. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmış olup veriler doküman analiziyle toplanmıştır. Araştırmada CİBAKAYA 2.3 programıyla okuma setindeki kelimelerin sıklıklarına ulaşılmıştır. Çalışma neticesinde okuma kitaplarında temel kelimelerin daha fazla kullanıldığı ve planlı bir öğretim maksadı güdüldüğü, deyimlerin ve ikilemelerin daha az yer aldığı ve planlı bir öğretim maksadı güdülmediği tespit edilirken atasözlerine ise hiç yer verilmediği saptanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, araştırma nesnesine, veri toplama araçlarına, veri toplama sürecine ve verilerin analiziyle ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1 Araştırma Modeli

Nitel araştırma, insanın kendi potansiyelini keşfetme, sırlarını çözme ve bireysel çabalarıyla oluşturduğu sosyal yapı ve sistemlerin içsel derinliklerini anlama amacıyla geliştirdiği bilgi üretme yöntemlerinden biridir. Nitel yöntemle yapılan araştırmalarda, incelenen olay veya olgu hakkında derin bir sezgi kazanma çabası öne çıkar (Morgan, 1996).

Nitel araştırmalarda çoğunlukla gözlem, görüşme, doküman ve söylev analizi gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılır (Hatch, 2002; Merriam ve Grenier, 2019). Bu araştırmanın verileri de nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseniyle elde edilmiştir. Doküman analizi ise yapılacak çalışma ile ilgili mevcut kayıt ve belgeleri toplayıp belirli norm veya sisteme göre kodlayıp inceleme işlemidir (Çepni, 2018).

3.2 Araştırma Nesnesi

Bu çalışmanın araştırma nesnesi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için yazılmış olan “Aslı Hikâye Serisi” adlı yardımcı okuma kitaplarıdır. Bu seride “Aslı’nın Yeni Arkadaşları, Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor, Aslı’nın Hayvan Dostları, Aslı’nın Mevsimler Hayali, Aslı’nın Uzay Yolculuğu, Aslı’nın Sürprizi, Aslı Tiyatroya Gidiyor, Aslı Kütüphanede, Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor ve Aslı Yıl Sonu Gösterisinde” isimli 10 kitap yer almaktadır.

3.3 Veri Toplama Süreci

Veri toplama aşamasında ilk olarak Aslı Hikâye Serisi’ne ait kitaplara PIKTES projesinin internet sayfasından ulaşılmıştır. Bu sayfadan edinilen dokümanlar, Word dosyası haline getirilmiştir. Çalışmanın devamında ise söz varlığını ve kelime sıklığını belirleyebilmek adına metinler, Cibakaya 2.3 programına yüklenmeye hazır hale getirilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

Çalışmanın veri setini oluşturan hikâyeler, kitapların sonunda yer alan etkinliklerle birlikte değerlendirilerek kelime sıklığı açısından Pierce'in (1963) Sıklık Tablosu ve söz varlığı açısından TYDOÖP'de (2020) yer alan A1-A2 düzeyi dinleme/izleme ve okuma kazanımlarına yönelik olarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada Kurudayıoğlu ve Karadağ'ın (2005) söz varlığı araştırmalarında ortak bir yol izlenmesi için yapılmış kelime tanımı referans alınmıştır. “Kelime hazinesi araştırmalarında kelime sınırı şu şekilde olabilir: Çekim unsurları çıkarıldığında, anlam ile biçimin kesiştiği ilk nokta. Kesişme bazen kelime kökünde, bazen kelime gövdesinde bazen de birleşik kelime tabanında gerçekleşebilmektedir. Bu açıdan kelime, anlamı veya görevi bulunan, çekim ekleri ile işlenmeye hazır tabandır. Taban, kök ya da gövde olabileceği gibi birleşik yapılar şeklinde de karşımıza çıkabilir. Taban kavramı kelimenin biçim ve anlam yapısını da birlikte ortaya koymaktadır.”

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Aslı Hikâye Serisi'ne ait 10 kitabın kelime sıklığını belirleyebilmek için Cibakaya 2.3 programı kullanılmıştır. Kelimeler programa yüklenmeden önce aşağıdaki işlemler yapılmıştır:

- 1) Hikâye kitaplarındaki ve etkinliklerdeki sıklık dizini belirlenirken kelimeler çekim eklerinden ayrılmış, kelimeler kök veya gövde hali ile incelenmiştir.
- 2) Fiil kök veya gövdelerinin sonlarına “-” işareti eklenmiştir.
- 3) Fiillere gelen olumsuzluk eki “-ma/-me” kelimelerden çıkarılmıştır.
- 4) Rakamla verilen tarih ve sayılar sıklık listesine eklenmeyip, yazıyla belirtilen sayılar kelime olarak kabul edilmiştir.
- 5) “aaa” gibi ünlem belirten ifadeler metinde geçtiği şekliyle kelime listelerine eklenmiştir.
- 6) Zarf türündeki kelimeler kalıplaşmış olarak kabul edilmiştir (sonunda vb.).
- 7) Cibakaya 2.3 programı, kelime arasındaki boşlukları ayrı birer kelime olarak değerlendirmektedir. Bu sebeple birleşik kelimeler, atasözleri, deyimler, kalıp sözler (ilişki sözler) tek bir kelime sayılması için aralarına “+” konularak düzenlenmiştir.

8) Hikâye metinlerinde ve etkinliklerde geçen kalıp sözler sıklık dizinine olduğu gibi eklenmiş, çekim eklerinden arındırılmamıştır.

9) İsim-fiil ekleri, fiili kalıcı isme çevirdiği için araştırmaya eklenmiştir. Diğer fiilimsiler silinerek söz konusu fiiller kök veya gövde hâlinde ele alınmıştır.

10) Kelimeler, isim ya da fiil olması konusunda karışıklık olmaması adına metin bağlamında ayrıca incelenmiştir.

11) Eş sesli kelimelerin anlam farklılıklarını ortaya koymak için kelimelerin yanlarına anlamları parantez içinde yazılmıştır.

12) Kısaltmalar çalışmaya dahil edilmemiştir.

Bütün bu işlemler yapıldıktan sonra kelime sıklık tabloları çıkarılmıştır. İlgili başlıklarda söz varlığını belirleyebilmek amacıyla her bir söz varlığı ögesi için her kitap içeriğine yönelik tablolar oluşturulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın sonuçlarından elde edilen verilere yer verilmiştir. Veriler her bir bölümün altında, araştırma sorularındaki gibi alt araştırma sorularına yönelik bulgularla sunulmaya çalışılmıştır.

4.1 Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabı Bulguları

Tablo 4.1. Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
abi	1	birçok	2	derin	1
aç-	3	birlikte	5	ders	3
ad	4	biz	13	devam	2
aile	3	bol bol	1	diğer	1
akşam	3	bu	16	dinle-	3
al-	3	buçuk	1	diye	3
altı	1	bugün	6	doğru	3
an	1	bul-	4	dokuz	1
anlat-	11	buluşma	1	dokuztaş	1
bak-	2	bura	2	dolap	1
anne	3	bütün	1	dört	1
anneanne	2	cevap	4	duy-	1
arama	1	ver-	3	düşün-	2
arka	1	cevapla-	2	ebe	14
arkadaş	11	cıvıl cıvıl	1	çık-	1
Aslı	31	cik	3	eğlen-	1
aşağı	1	cuma	1	eğlence	1
aşçı	1	çal-	1	el	1
aynı	1	çalışmak	1	en	2
baba	3	çarşamba	1	eşya	6
bahçe	1	çek-	1	etkinlik	1
bal	1	çıkar-	5	ev	8

basketbol	1	çocuk	10	bir (sayı)	1
başla-	11	çok	21	evet	7
bazı	1	çünkü	1	farklı	1
bekle-	1	daha	2	geç	3
ben	11	dakika	1	gel-	8
beraber	1	de	13	gibi	1
beş	1	de-	1	gir-	1
beşinci	1	defter	3	git-	8
bir (sıfat)	15	değil	1	gör-	2
biraz	1	değiş-	1	görev	1
görüşmek		ilk		mahalle	
üzere	1		5		2
göz	2	ise	2	masa	2
güç	1	İstanbul	1	masal	6
gün		iste-		memnun	
	7		4	oldum	2
		istop	1	merak	6
günaydın	2	işaretle-	1	zil	1
güneş	1	iyi	2	merhaba	1
günlük	6	iyi çalışmalar	1	Mete	7
güzel	5	iyi dersler	1	mı	11
		iyi günler			
hala(akraba)	3	dilerim	1	mutlu	2
halit	4	Kadir	3	ver-	1
hangi	3	kâğıt	3	nasıl	3
harika	1	kahvaltı	2	ne	8
hatırla-	1	kalem	2	neden	1
hava	1	kalemlik	3	nefes	1
haydi	7	kalk-	3	nerede	2
hazırla-	2	karar	1	o	18
hediye	1	kardeş	1	oda	2
hem	2	karşı	1	oku-	3
hemen	1	katla-	1	okul	13
hepimiz	1	kısa	1	okuma	3

her	4	kim	2	ol-	6
herkes	4	kişi	2	olay	1
heyecan	5	kitap	2	on	3
hikâye	5	konuş-	2	ora	1
hisset-	1	koy-	2	ortaokul	1
hoş bulduk	2	kulüp	2	otur-	3
hoş geldiniz	2	kuş	3	oyna-	9
ışık	1	kutu	4	oyun	19
için	2	küçük	1	öğren-	4
iki	2	lokanta	3	öğrenci	13
ile	2	lütfen	1	öğret-	2
öğretmen	23	sofra	2	Türkiye	1
ön	1	et-	11	uçur-	1
önce	4	soğuk	1	uçurtma	2
öyle	2	sohbet	2	uzak	1
Özge	5	sokak	3	ücretsiz	1
özle-	3	son	1	üç	1
parmak	2	sonra	14	üçüncü	2
pazartesi	1	sor-	10	üst	1
pencere	2	spor	3	üzeri	1
perşembe	1	ziyaret	1	var	7
renk	1	süre	1	ve	31
Roya	21	sürekli	1	vedalař-	1
saat	2	sürpriz	1	yağ	1
sabah	1	şekil	1	yakın	2
sakla-	2	şey	2	yan	1
saklambaç	1	tamam	1	yap-	5
salı	1	tamamla-	1	yardım	1
sat-	2	taniř-	2	yarın	2
sayıř-	1	taniřmak	1	yaş	1
		memnun			
sayıřma	1	oldum	2	yaşa-	2
seç	5	taşın-	1	yatak	1
sekiz	1	tatil	11	yavaş yavaş	1

sen	3	tebrik ederim	1	yaz	9
ses	2	tekrar	1	yazı	1
sev-	2	telaş	1	yemek	2
sevgili		temiz		yeni	
günlük	2		1		7
sıcak	1	teneffüs	1	yer	2
sıcak-soğuk	6	tenis	1	yıl	1
sınıf		teşekkür		yol	
	12	ederim	3		1
sıra (an)	3	top	1	yüksek	1
sıra(dizi)	2	torba	2	yürüme	3
silgi	2	tüm	3	zaman	3
siz	6	Türkçe	2		

“*Aslı’nın Yeni Arkadaşları*” kitabında 292’si farklı kelime olacak şekilde toplam 968 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.1’de görülen “*Aslı’nın Yeni Arkadaşları*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*Aslı (31), ve (31), öğretmen (23), Roya (21), çok (21)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 2 özel isim, 1 bağlaç ve 2 isim olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“*Aslı’nın Yeni Arkadaşları*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

Atasözü kullanımı açısından analizler tamamlandığında “*Aslı’nın Yeni Arkadaşları*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Deyim kullanımı açısından analizler tamamlandığında “*Aslı’nın Yeni Arkadaşları*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Yeni Arkadaşları*” kitabında kullanılan ikilemeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.2. *Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabında Kullanılan İkilemeler*

Kelime	n
yavaş yavaş	1
bol bol	1
cıvıl cıvıl	1

Tablo 4.2'te görüldüğü üzere “*Aslı'nın Yeni Arkadaşları*” kitabında toplam 3 farklı ikileme kullanılmıştır. İkilemelerin toplam sayısı 3 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı'nın Yeni Arkadaşları*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.3. *Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler*

Kelime	n	Kelime	n
memnun oldum	2	iyi çalışmalar	1
teşekkür ederim	3	görüşmek üzere	1
tebrik ederim	1	iyi dersler	1
haydi	7	iyi günler dilerim	1
günaydın	2	tamam	1
merhaba	1	evet	7
hoş geldiniz	2	sevgili günlük	2
hoş bulduk	2	anlat bakalım	2

Tablo 4.3'te görüldüğü üzere “*Aslı'nın Yeni Arkadaşları*” kitabında 16 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 36 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı'nın Yeni Arkadaşları*” kitabında kullanılan yansıma sözcükler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.4. *Aslı'nın Yeni Arkadaşları Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler*

Kelime	n
cık	3

Tablo 4.4'te görüldüğü üzere “*Aslı'nın Yeni Arkadaşları*” kitabında 3 adet yansıma sözcük kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2 Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabı Bulguları

Tablo 4.5. Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
acele	1	bil-	1	daha	6
acık-	4	bilmece	3	de	7
açıkla-	1	bin-	4	de-	6
afiyet ol-	1	bir	11	değil	3
ağaç	4	biraz	2	diğer	1
aile	13	birbirine	1	direksiyon	1
akşam	1	birçok	1	doğru	2
al-	1	birkaç	1	dön-	1
alan	1	birlikte	10	dönüş	1
alt	1	bit-	1	duman	10
ama	2	biz	5	soru	1
amca	1	börek	1	dur	2
an	1	bu	13	düşün-	1
ani	1	üzeri	1	eğlence	2
anlat-	1	bugün	7	el	4
anne	1	bul-	1	elinize sağlık	1
arasında	1	buluş-	2	Emel	1
artık	1	bütün	1	endişeli	1
Aslı	10	büyük büyük	1	es-	1
ateş	3	cevap	3	eşya	3
atla-	1	cuma	1	ev	3
baba	3	cumartesi	1	et-	1
bacha	1	çeşit çeşit	1	evet	2
bağla-	2	çevre	3	falafel	1
bahçe	2	çık-	3	farklı	1
bak-	5	çiçek	2	gel-	4
baklava	1	çiftlik	3	gerçekten	1
baş (konum)	1	çimen	2	geri	1

başla-	8	çocuk	20	getir-	4
bekle-	1	çok	19	git-	18
ben (kişi)	4	çöp	1	gökyüzü	2
beyaz	1	çubuk	2	gör-	3
bırak-	1	çünkü	1	görüşürüz	1
göster-	2	ilgili	1	merak	4
götür-	1	in	4	et-	2
güle güle	1	in-	2	mı	7
gülümse-	2	incele-	1	miyav	3
gün	1	ip	8	üst	1
günaydın	2	iste-	2	mutlu	2
günlük	1	iyi	2	ne	4
güzel	7	Kadir	7	neden	1
haber	2	kafa	1	o	2
hafta	1	kâğıt	3	o	8
hakkında	1	kalabalık	1	ocak	2
hâl	1	kaldır-	2	oda	1
Halit	2	kedi	1	oku	2
hareket	1	kes-	1	okul	2
söyle-	3	kırmızı	1	okuma	3
haydi	4	kısa	1	ol-	8
hazır mısınız	1	kişi	1	ora	3
hazırız	1	konuş-	1	otobüs	14
hazırla-	2	konuşma	1	otur-	2
hemen	2	koşa koşa	1	oyna-	3
hep	5	koşma	1	oyun	1
ağız	1	koy-	1	oyun oynama	1
hepsi	1	köfte	1	öğrenci	14
her	2	köşe	1	öğretmen	37
herkes	4	kuş	2	Ömer	4
heyecan	2	kuyruk	2	önce	4
hoşça kal-	1	lezzet	1	önemli	1
humus	1	lütfen	2	Özge	9
ılık	1	mahalle	1	parmak	1

için	7	malzeme	1	Pati	5
içinde	1	mantı	1	peki	1
ile	5	masa	1	pembe	1
ileri	1	mavi	2	Perşembe	1
piknik	1	süre	2	ve	36
pilav	1	sürpriz	5	ver-	1
pişir-	1	sütlaç	1	yak-	1
rengârenk	1	şarkı	1	yakın	1
renk	1	şekil	1	yan	1
renk renk	1	şenlik	25	yangın	2
renkli	2	şey	1	yap-	7
Roya	8	şifre	1	sür-	1
rüzgâr	2	şimdi	2	var	14
sağlık	2	şoför	2	yapıştır-	1
saklambaç	1	şöyle	1	yapıştırıcı	1
sarı	1	şu	1	yaprak	1
sarma	1	tabii	1	yarın	3
sebeep	2	tahmin	1	yaşa-	1
sen	1	tahta	1	yaşasın	1
seslen-	1	tak-	1	yavaş yavaş	1
sev-	1	tamam	1	yaz-	2
sevgili	1	tamamla-	2	yemek	8
sevgili		tanış-		yap-	
günlük	2		1		1
sevin-		tatlı		yemek	
	2		1	yemek	1
sıcak	1	teker	1	yer	8
sınıf	6	temizle-	3	yeşil yeşil	1
sıra	2	teşekkür et-	1	yok	2
sırala-	1	topla-	3	yol	1
size	1	zaman	1	yolcu	1
sofra	2	uçur-	2	yolculuk	3
sokak	1	uçurtma	32	yukarı	1
son	1	uzak	2	yüksek	2

sonra	12	uzaklaş-	1	yürü-	2
sor-	4	uzun	1	yüzden	1

“*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında 288’i farklı kelime olacak şekilde toplam 860 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.5’te görülen “*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*uçurtma (32), öğretmen (37), şenlik (25), ve (36), çocuk (20)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 4 isim ve 1 bağlaçtan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.5’te görülen “*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında kullanılan ikilemeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.6. *Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor* Kitabında Kullanılan İkilemeler

Kelime	n
uç uç	1
büyük büyük	1
yeşil yeşil	1
renk renk	1
koşa koşa	1
çeşit çeşit	1
yavaş yavaş	1

Tablo 4.6’da görüldüğü üzere “*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında toplam 7 farklı ikileme kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu ikilemelerin toplam sayısının 7 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.7. *Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor* Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler

Kelime	n
güle güle	1
hoşça kal	1
görüürüz	1
günaydın	2
sevgili günlük	2
teşekkür ettim	3
tamam	1
lütfen	1
haydi	5
evet	2
hazır mısınız	1
afiyet olsun	1
elinize sağlık	1

Tablo 4.7’de görüldüğü üzere “*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında toplam 13 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısının 22 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında kullanılan yansıma sözcükler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.8. *Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor* Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler

Kelime	n
miyav	3

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere “*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında toplam 3 yansıma sözcük kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.3 Aslı'nın Hayvan Dostları Kitabı Bulguları

Tablo 4.9. Aslı'nın Hayvan Dostları Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
aa	1	bekle	1	de-	4
abi	9	bembeyaz	1	defa	1
acaba	1	ben	12	demek	1
acık-	3	bence	5	devam	1
aç-	3	beyaz	2	diğer	2
ad	2	bırak-	1	dost	2
afiyet olsun	1	bil-	3	doy-	2
ağaç	1	bir	12	dön-	2
akıl	1	birlikte	6	dur	2
akşam	2	bit-	1	duvar	1
al-	4	biz	8	duy-	2
alışveriş	1	böyle	1	düşünce	1
alkışla-	1	bu	32	düşün-	3
alt	1	bugün	5	eğlence	1
ama	2	bul-	7	eğlen-	1
an	2	bura	1	elbette	1
Ankara	1	büyük	1	ellerimize	
anlat-	4	cevap	2	sağlık	1
anne	10	çağır-	1	el (organ)	3
araba	3	çalış-	1	et-	14
ara-	2	çay (içecek)	1	etraf	3
arka	5	çık-	4	ev	4
arkadaş	6	çimen	3	evet	2
art-	4	çizgili	1	fark	1
Aslı	69	çocuk	10	fikir	6
baba	10	çok	23	gel-	14
bahçe	19	çünkü	3	geniş	1
bak	11	da	2	gerçek	1
barınak	1	daha	2	getir-	1
				gibi	2

başka	1	dar	1	git-	9
başla-	13	davet	1	gir-	6
bazen	1	davran-	1	sonbahar	1
beğen-	1	de	15	giy-	1
gönder-	1	ilk	1	lokanta	4
gör-	15	incele-	1	mahalle	2
görüştürüz	2	in-	1	malzeme	2
göster-	2	isim	11	mama	10
götür-	1	iste-	8	mavi	1
göz	7	iştah	3	merak	1
gri	2	izin	1	merhaba	2
gülümse-	2	izle-	1	Mete	16
gün	1	kap	3	mevsim	1
günlük	1	kafa	1	mı	11
güzel	7	kahvaltı	4	minicik	1
hangi	1	kahverengi	1	Minik	5
harika	2	kaldır-	1	üzeri	2
hatırla-	1	kalk-	2	üst	1
hava	2	kapalı	1	miyav	11
hayal	1	kapat-	1	mutlu	1
haydi	5	kapı	5	mutluluk	1
hayır	2	kar	1	nasıl	1
hayvan	9	kardeş	1	ne	11
hazırla-	1	karın	2	neden	1
hem	4	karşı	1	nerede	7
hemen	3	Kartopu	4	niçin	1
henüz	1	kedi	47	o	31
hep	1	kedicik	1	oda	1
heyecan	2	keyif	3	oku-	1
hoş geldiniz	1	kim	1	okuma	3
içeri	1	konuşma	1	ol-	9
için	8	koşma	2	olan	1
iç	2	koy-	5	ora	2
iç-	1	köpek	8	otur-	1

ihtiyaç	1	kulak	1	oyna-	10
iki	2	kutu	4	son	1
ile	1	küçük	2	oyun	4
ön	7	sor-	3	ve	47
önce	5	soru	1	ver-	7
pamuk	1	söyle-	3	ya	2
park	2	şarkı	1	yakın	1
Pati	31	şenlik	1	yan	6
peki	4	şey	1	yap-	8
pencere	2	şimdi	2	sonra	10
renk	2	şöyle	1	yardım	5
Roya	14	şu	1	yaşayan	3
rüya	2	tabii ki	2	yatak	2
saat	1	tahta	2	yat-	1
sabah	1	takip	2	yavaşça	1
sağ (yön)	1	tamam	1	yavru	4
sakin ol	1	tamamla-	2	yaz-	4
sarı	2	tane	1	ye-	3
seç	1	tebrik	2	yedi	1
sekiz	1	tekrar	1	yemek	8
sen	6	tepecik	2	yeme	2
ses	10	terlik	1	yer	2
sessizce	1	teşekkür et-	2	yeşil	1
sev-	5	tüm	1	yiyecek	1
sevgili		tüy		yok	
günlük	2		10		1
sevimli	3	Tüylü	4	yorul-	1
sevin-	1	uçurtma	2	yuva	12
seyret-	1	uyan-	1	yürü-	3
sıra (dizi)	1	uygun	1	yüz (çehre)	2
sıra (an)	7	uyu-	1	zaman	2
siz	5	uzaktan	1	doğru	6
soğuma	1	uzun	3	var	9
sol	2	üç	1		

“*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında 287’si farklı kelime olacak şekilde toplam 1178 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.9’da görülen “*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuç tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*Aslı* (69), *Pati* (31), *kedi* (47), *ve* (47), *bu* (32)” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 2 özel isim, 1 isim, 1 bağlaç ve bir sıfattan oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.9’da görülen “*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple atasözü kullanımına dair veri elde edilememiştir.

“*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple deyim kullanımına dair veri elde edilememiştir.

“*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında ikileme kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.10. *Aslı’nın Hayvan Dostları* Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler

Kelime	n
afiyet olsun	1
hoş geldiniz	1
görüyoruz	2
teşekkür ederim	2
ellerimize sağlık	1
haydi	5
evet	2
hayır	2
tabii ki	2
sevgili günlük	2

Tablo 4.10’da görüldüğü üzere “*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında 10 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 20 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında kullanılan yansıma sözcükler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.11. Aslı’nın Hayvan Dostları Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler

Kelime	n
miyav	11

Tablo 4.11’de görüldüğü üzere “*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında tek çeşit yansıma sözcük kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunların toplam sayısı 11 olarak tespit edilmiştir.

4.4 Aslı’nın Mevsimler Hayali Kitabı Bulguları

Tablo 4.12. Aslı’nın Mevsimler Hayali Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
abi	7	baş	1	da	8
acaba	1	başka	1	daha	2
aç-	4	başla-	7	dal	1
açık	1	beğen-	1	dedem	1
açıklama	1	bembeyaz	1	de-	3
adam	2	ben	7	deniz	1
ad	3	bence	1	ders	6
ağaç	5	bere	1	devam	1
hep	1	bilgi	4	diğer	1
aile	3	bil-	2	dikkat	1
akşam	1	bir (sıfat)	21	dinle-	7
al-	1	biraz	1	diye	2
ağız	1	birlikte	5	diz-	1
alışveriş	2	biz	2	dolap	2
alt	1	boya	5	dört	2
ama	1	boyun	1	duy-	4
anlat-	4	bu	12	dün	2
anne	6	bugün	2	düşünce	2
aramak	1	bul-	4	düşün-	3
araştırma	1	cetvel	1	eğlence	1

arkadaşlar	1	cuma	1	elbise	1
as-	1	çalışma	8	eldiven	1
Aslı	29	çevrenizdeki	1	el (organ)	3
atkı	1	çıkarm-	2	en (derece)	8
ayak	2	çık-	2	erken	1
ayır-	2	çiçek	5	eşit	1
baba	5	çimen	1	eşleştirm-	1
bahçe	5	çizme	1	et-	11
bak-	1	çocuk	5	ev	3
bakkal	1	çok	17	evet	2
bak-	3	çünkü	3	farklı	1
geç-	1	hızlı	1	kış	7
gel-	3	hoşuna	1	kiraz	1
getirm-	2	ılık	1	kokla-	1
gibi	1	ısınma	1	kol	1
git-	8	için	3	koru-	1
gökyüzü	1	iki	1	koşa koşa	1
gör-	2	ile	2	koy-	2
göster-	2	ilgili	2	köpek	1
gri	1	ilkbahar	6	köy	1
grup	3	ince	1	kullan-	3
güneşli	1	iste-	4	kuş	3
günlük	1	işaretle-	2	kutu	1
gün	1	iş	2	lokanta	2
güzel	7	iyi geceler	1	lütfe	1
hafif	1	Kadir	1	malzeme	7
hafta	1	doğru	2	manav	1
haklı	1	kahvaltı	2	masa	3
hangi	4	kal-	1	masmavi	1
harf	2	kalem	5	Mete	4
hava	8	kalın	1	mevsim	30
hayal etme	2	kapı	2	mı	4
kalk-	1	kar	5	mont	1
hayal	11	kardeş	1	mutfak	1

hayat	4	karton	5	ne	4
haydi	3	kasaba	1	nerede	1
hazırla-	1	kayısı	2	nine	1
hemen	1	kedi	1	not	1
hep	2	kelebek	1	o	12
hepiniz	1	kelime	3	topla-	1
her	2	kez	1	oda	7
heyecan	1	kırtasiye	4	oku-	1
okuma	3	sınıf	2	üzeri	4
ol-	7	sıra (dizi)	1	var	11
ora	1	siz	2	ve	41
otur-	2	soğuk	3	ver-	2
oyna-	4	sohbet	2	yağ-	2
öğle	1	bir (sayı)	1	yağmur	1
öğrenci	7	sonbahar	7	yağmurlu	1
öğren-	3	sonra	12	yağmurluk	1
öğretmen	17	son	2	yan (konum)	1
önce	3	sor-	1	yap-	6
Özge	1	söyle-	6	yaprak	4
pamuk	1	şarkı	12	yap-	1
pano	1	şemsiye	1	yardım	2
pantolon	1	şimdi	3	yaşa-	1
parça	1	şöyle	1	yaz	
parmak	1	şunlar	1	(mevsim)	10
Pati	5	tamamla-	3	yazma	1
pazartesi	1	tamam	1	ye-	1
poşet	3	tatil	2	yemek	2
resim	16	tekrar	1	yeni	2
Roya	1	terlik	1	yer	4
rüzgârlı	3	teşekkür		yıka-	1
salon	1	etme	1	yıl (sene)	1
sarı	4	teşekkür et-	1	yırtık	1
		tişört	1	yuva	1

sen	3	top	2	yürü-	1
ses	6	turuncu	1	yüzden	1
sev-	1	uyan-	1	yüz	1
sevgili					
günlük	2	uyku	1	yüz-	1
sev-	7	uyu-	1	zaman	3
seyret-	1	uzay	2	ziyaret	1
sıcak	3	üst	2		

“*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabında 278’i farklı kelime olacak şekilde toplam 853 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.12’de görülen “*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*mevsim (30), Aslı (29), ve (41), bir (20), çok (17), öğretmen (17)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 1 özel isim, 2 isim, 1 bağlaç ve 2 sıfattan oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo 4.12’de görülen “*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabında kullanılan ikilemeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.13. Aslı’nın Mevsimler Hayali Kitabında Kullanılan İkilemeler

Kelime	n
koşa koşa	1

Tablo 4.13’te görüldüğü üzere “*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabında toplam 1 ikileme kullanılmıştır.

“*Aslı’nın Mevsimler Hayali*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.14. *Aslı'nın Mevsimler Hayali Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler*

Kelime	n
lütfen	1
iyi geceler	1
teşekkür ederim	1
tamam	1
sevgili günlük	2
haydi	3
teşekkür etmek	1

Tablo 4.14'te görüldüğü üzere “*Aslı'nın Mevsimler Hayali*” kitabında 7 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 10 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı'nın Mevsimler Hayali*” kitabında yansıma sözcük kullanılmadığı belirlenmiştir.

4.5. *Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabı Bulguları*

Tablo 4.15. *Aslı'nın Uzay Yolculuğu Kitabı Kelime Sıklık Dizini*

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
aa	1	bil-	3	diğer	2
abi	2	bin-	1	diye	3
açıklama	1	bir (sıfat)	13	dost	1
açma	1	biraz	2	dön-	1
aç-	4	birçok	1	dönüş	1
ad	2	biri	1	durdurul-	1
aile	3	birlikte	3	dur-	2
akşam	3	biz	6	Dünya	6
al-	1	bu	19	düşün-	1
ama	3	bugün	3	et-	16
an	1	bul-	2	eğlence	1
anlat-	5	bütün	1	öp-	1
anne	12	büyük	3	el (organ)	3
vakit	1	canlı	1	salla-	1
araç	9	cevap	2	en	2

doğru	3	çanta	1	eşlik	1
araştırma	5	çember	2	etraf	3
arkadaş	2	çıkar-	4	ev	2
arka	1	çiz	2	evet	2
Aslı	45	çocuk	4	gece	2
astronot	8	çok	20	geç-	2
Ay	6	da	11	gel-	10
aydınlat-	1	daha	2	gerçek	1
baba	4	dede	8	getir-	4
bak-	7	de-	7	gez-	1
başka	1	değil	2	gezegen	15
başla-	6	değiştir-	1	gibi	3
ben (zamir)	9	deniz	2	git-	10
beraber	3	ders	1	gökyüzü	1
bilgi	1	devam	5	gör-	2
biliyor musun	2	dışarı	2	görevli	2
görün-	1	için	4	kızım	3
gör-	2	iki	1	ki	1
gül-	2	ikinci	1	kim	2
Güneş	4	ile	1	kişi	1
günlük	1	ilgili	3	kitap	19
güzel	6	ilginç	1	kocaman	1
haber	1	ilk	2	konuşma	1
hakkında	1	incele-	3	koş-	1
haklısınız	1	ise	1	koy-	3
halka	1	iste-	3	kullan-	1
hangi	1	işaretle-	1	lider	5
hatırla-	1	işte	1	Mars	6
hava	2	iyi	1	mavi	2
hayal	6	izle-	3	sev-	1
sevgili	1	Jüpiter	3	merak	2
haydi	4	kapat-	1	Mete	4
hayvan	1	kapı	4	mevsim	1
hazırla-	3	çal-	1	mı	9

uzun	2	kara (toprak)	1	miyav	2
hediye	7	kardeş	1	mutfak	2
hem	8	karış-	1	müzik	2
hemen	1	karşı	2	ne	2
hep	4	kavanoz	1	Neptün	5
her	1	kedi	1	sıcak	3
heyecan	2	kelime	1	nine	13
hoş geldiniz	2	kendi	3	o	5
hoş bulduk	2	keyif	1	oda	2
ıhlamur	3	kırmızı	1	oku-	2
ısın-	1	kış	1	üşü-	2
ışık	2	kıyafet	2	okuma	6
iç-	2	kızıl	1	ol-	7
ora	2	sıra (an)	3	var	10
üst	1	siz	3	ve	42
orta	3	sofra	2	ver-	5
oyna-	1	soğuk	5	ya	1
öğrenci	1	çık-	1	yakın	1
öğren-	2	sohbet	2	yaklaş-	1
özellik	1	son	1	yan	4
parça	1	sonra	7	yap-	8
Pati	19	söyle-	1	yaş-	2
pek	3	süre	1	yavaş	2
pencere	2	sürpriz	1	yaz-	3
poşet	6	şarkı	1	yazı	1
program	1	şaşıır-	2	ye	1
renk	2	şaşkın	2	yemek	4
rica et-	1	şimdi	3	yer	2
robot	2	şu	4	sıra (dizi)	2
sabit	1	tabii	1	yıka-	1
salça	3	taklit	1	yıldız	4
salon	3	tamam	1	yıl (sene)	1
sarıl-	1	tamamla-	1	yolculuk nasıl geçti	1

Satürn	4	tek tek	1	yolculuk	9
sayfa	3	tekrar	2	yürü-	2
seç-	1	teleskop	1	yüzden	3
sen	5	teşekkür et-	3	yüz (çehre)	2
seslen-	2	tüm	1	zaman	1
sev-	2	uzak	1	ziyaret	2
sevgili günlük	2	uzay	22		

“*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabında 266’sı farklı kelime olacak şekilde toplam 899 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.15’te görülen “*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*Aslı (45), uzay (22), kitap (19), ve (42), nine (13)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 1 özel isim, 3 isim ve 1 bağlaçtan oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo 4.15’te görülen “*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabında kullanılan ikilemeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.16. Aslı’nın Uzay Yolculuğu Kitabında Kullanılan İkilemeler

Kelime	n
tek tek	1

Tablo 4.16’da görüldüğü üzere “*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabında toplam 1 ikileme kullanılmıştır.

“*Aslı’nın Uzay Yolculuğu*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.17. *Aşlı'nın Uzay Yolculuğu Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler*

Kelime	n
hoş geldiniz	2
hoş bulduk	2
teşekkür ederim	3
rica ederiz	1
yolculuk nasıl geçti	1
evet	2
haydi	4
tamam	1
biliyor musun	2
sevgili günlük	2
haydi	4

Tablo 4.17’de görüldüğü üzere “*Aşlı'nın Uzay Yolculuğu*” kitabında 11 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 24 olarak belirlenmiştir.

“*Aşlı'nın Uzay Yolculuğu*” kitabında kullanılan yansıma sözcükler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.18. *Aşlı'nın Uzay Yolculuğu Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler*

Kelime	n
miyav	2

Tablo 4.18’da görüldüğü üzere “*Aşlı'nın Uzay Yolculuğu*” kitabında 2 adet yansıma sözcük kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.6. Aşlı'nın Sürprizi Kitabı Bulguları

Tablo 4.19 *Aşlı'nın Sürprizi Kitabı Kelime Sıklık Listesi*

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
aç-	3	bu	14	eğlence	1
Ahmet	1	yeni	2	salla-	1
aile	1	bugün	6	el (organ)	7

akşam	1	buldum	1	erken	1
al-	2	cep	1	ertesi	1
ama	1	çıkâr-	2	ev	6
Ankara	2	çık-	2	evet	1
anlat-	5	çilekli	1	fikir	4
anne	13	çocuk	2	geçen	2
ara-	3	çok	22	gel	12
arkadaş	20	çünkü	2	getir-	2
Aslı	29	da	18	gibi	1
as-	1	daha	1	git-	7
baba	12	tebrik	5	gir-	3
bahçe	2	davet	2	gönder-	4
bak-	1	dayım	1	gör-	3
başla-	2	de-	4	görüntülü	1
bazı	1	defter	1	görün-	1
belki	1	değerli	1	gösteri	1
ben (kişi)	10	ders	1	götür-	1
bence	3	dilek	1	gülümseme	1
beraber	1	dile-	2	gün	12
bil-	1	dinle-	1	günlük	2
bir	18	doğum günün		güzel	8
biraz	2	kutlu olsun	1	haber	2
birbiri	3	doğum	10	hafta	3
birlikte	9	dolap	1	hakkında	1
biz	8	dön-	3	haklı	1
boya	1	durum	2	Hatay	1
hatırla-	2	düşünceli	1	neden	2
haydi	2	karşı	1	not	1
hayırlı olsun	1	kart	12	numara	3
hazırla-	9	karton	4	o	22
yenge	1	kes-	3	oda	2
hediye	7	kız	2	oku-	3
hem	2	ki	2	okul	9
		kim	1		

hemen	2	kitap	2	okuma	5
hep	6	konuşma	1	ol-	8
hepsi	1	konuş-	1	ora	1
her	2	koy-	1	öğrenci	11
herkes	2	kutlama	2	öğretmen	18
heyecan	1	kutla-	1	önce	4
hoşça kal	1	kutu	1	özle-	2
için	14	lokanta	2	pano	1
iki	1	lütfe	1	pasta	13
ikram	1	mektup	9	plan	1
ile	4	merak	1	postane	1
inşallah	1	merhaba	2	resim	2
ise	2	mesaj	1	Roya	33
İstanbul	1	Mete	2	sabah	2
iste-	9	mi	7	sağlık	1
İyi ki doğdun	1	misafir	1	sen	13
iyi	4	mum	2	seç-	2
izin	2	mutlu	5	sence	2
çal-	1	et-	11	seslen-	1
kadar	1	mutluluk	1	sev-	3
kapat-	1	müdür	3	sevgiler	1
karar	1	ne dersin	1	sevgili	
kardeş	2	ne	6	arkadaşlar	1
sevin-	1	uzun	1	sevgili	
sınıf	10	üfle-	2	günlük	2
sıra	1	üzeri	1	zil	1
Sidra	13	üzgün	4	uzay	1
siz	2	üzül-	1	zarf	5
sohbet	1	var	5	uzat-	1
sonra	10	ve	34	zaman	3
sor-	2	ver-	3	Türkiye	1
söyle-	1	ya	3	yüz	1
				tiyatro	3
				yüzden	1

sürpriz	7	yan	1	teşekkür et-	8
süsle-	3	yap-	9	yol	3
şaşkınlık	1	yapım	1	teneffüs	1
şimdi	1	yardım	3	yolculuk	1
şöyle	1	yardım etme	1	temizle-	1
tabii	1	yarın	2	yıka-	1
tahmin	1	yaşa-	1	telefon	5
tamamla-	2	yat-	1	yer	1
tanışmak	1	yaz-	7	tekrar	4
taşın-	2	ye-	2		

“*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında 233’ü farklı kelime olacak şekilde toplam 888 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.19’da görülen “*Aslı’nın Sürprizi*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*Roya (33), öğretmen (18), o (22), ve (34), Aslı (29)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 2 özel isim, 1 isim, 1 zamir ve 1 sıfattan oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.19’da görülen “*Aslı’nın Sürprizi*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında ikileme kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.20. *Aslı’nın Sürprizi* Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler

Kelime	n
merhaba	2
hayırlı olsun	1
teşekkür ederim	8
hoşça kalın	1
sevgiler	1

evet	1
ne dersin	1
haydi	2
sevgili arkadaşlar	1
sevgili günlük	2
lütfen	1
doğum günün kutlu olsun	1
iyi ki doğdun	1

Tablo 4.20’de görüldüğü üzere “*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında 13 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 23 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı’nın Sürprizi*” kitabında yansıma sözcük kullanılmadığı tespit edilmiştir.

4.7. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabı Bulguları

Tablo 4.21. *Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabı Kelime Sıklık Listesi*

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
acaba	2	bir (sıfat)	19	deniz	1
aç-	2	birçok	1	diğer	2
ad	3	birkaç	1	dikkat	2
aferin	1	birlikte	3	dinle-	2
aile	3	biz	1	dinlen-	1
alan	2	bu	17	dinlenmek	1
al-	4	buçuk	1	diye	1
ama	5	Emel	1	doğru	1
an	2	bugün	6	doldur-	2
aniden	1	bul-	5	dön-	1
anlam	1	bulunma	1	dönüş	1
anlat-	4	bura	5	duy-	3
ara-	3	bütün	1	düşün-	3
arkadaş	3	büyük	2	eğlence	1
arka	1	canlandır-	1	Elif	1
Halit	1	cevapla-	2	el	4
Aslı	9	Cihan	7	et-	13

aşağı	1	cik	5	etkinlik	5
ay	5	Ali	1	etraf	2
bir (sayı)	1	çağır-	1	evet	2
bağır-	1	çalış-	1	ev	2
bahçe	8	çık-	2	form	5
bak-	7	çocuk	11	geç	1
üç	2	çok	12	geçen	1
bakış	1	dağıt-	1	gel-	4
basketbol	1	daha	2	gelecek	1
başla-	4	dakika	1	gelen	2
baş	1	davranış	1	gemi	5
ben	6	de	7	gerekli	1
bilet	7	de-	2	gez-	1
bina	1	defter	1	gibi	2
bin-	1	değil	3	git-	19
giyinme	2	ilgili	3	kuş	23
gör-	2	ilgi	1	kutu	2
görsel	1	ilk	1	küçük	1
gösteri	3	imzala-	2	kütüphane	1
götür-	3	incele-	2	lütfen	1
grup	1	ise	1	masa	2
güle güle	1	iste-	3	merak	2
gün	5	Yeliz	1	mi	3
günlük	1	işaret	3	Minik	1
güzel	2	iyi misin	1	muayene	1
haber	1	iyi	4	mutlu	1
hafta	2	iyileş-	1	müze	1
hakkında	1	izin	2	müzik	1
hâl	1	izle-	1	ne	8
Halit	2	kal-	3	neden	3
hangi	2	kalın	1	nerede	7
hareket	2	kanat	6	niçin	1
hatırla-	2	kantin	8	o	13
haydi	3	katıl-	1	oda	3

hazırla-	1	kaybol-	1	oku-	2
hemen	3	kelime	1	okul	7
hep	4	keyifli	1	okuma	3
herkes	2	kısaca	1	ol-	8
heyecan	1	kim	5	ora	3
heyecanlan-	1	kimse	1	otobüs	5
hızlı	2	kişi	1	oyna-	1
hiçbir	1	kitap	2	oyun	8
hikâye	1	konuş-	2	oyuncu	1
için	7	konuşma	1	öğle	1
iki	1	koy-	1	öğrenci	21
ile	5	kural	2	öğretmen	41
ilgilen-	1	kurs	1	önce	3
önemli	1	sohbet	1	ve	34
ön	1	sokak	1	ver-	5
Özge	1	sonra	12	veteriner	6
park	1	sor-	3	voleybol	1
parmak	1	soru	2	ya	1
peki	2	sorun	3	yan	2
pencere	1	söyle-	2	yani	1
perşembe	2	söylemek	1	yap-	8
rahat	2	söz	1	yaralı	1
resim	1	spor	3	yardım	3
rica ederim	1	sürpriz	2	nefes	2
Roya	23	şarkı	1	yarışma	1
saat	2	şaşıır-	2	yatak	1
sakin	1	şimdi	2	yavaş yavaş	1
salla-	1	şöyle	2	yaz-	3
salon	2	şu	2	yazma	1
satranç	1	tahmin	1	yer	1
sen	4	tamamla-	1	yok	6
sence	1	tanış-	1	yoklama	5
ses	7	kalk-	1	yukarı	1
seslen-	1	tedavi	3	yürü-	1

sessiz	1	tenis	1	yürüme	1
sessizce	1	teşekkür ederiz	1	yüz-	1
sevgili		tiyatro	23	zaman	3
günlük	2	uç-	1	doğru	2
sevin-	1	ulaş-	1	var	8
seyret-	1	uzak	1	siz	7
sınıf	4	uzaklaş-	1	üzül-	1
Ömer	1	uzan-	1	sinema	2
sıra (an)	1				
sıra(dizi)	5				

“*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında 280’i farklı kelime olacak şekilde toplam 884 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.21’de görülen “*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelime “*Roya (23), öğretmen (41), kuş (23), tiyatro (23), ve (31)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 1 özel isim, 3 isim ve 1 bağlaçtan oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo 4.21’de görülen “*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında kullanılan ikilemeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.22. *Aslı Tiyatroya Gidiyor* Kitabında Kullanılan İkilemeler

Kelime	n
yavaş yavaş	1

Tablo 4.22’de görüldüğü üzere “*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında toplam 1 ikileme kullanılmıştır. İkilemelerin toplam sayısı 1 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.23. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler

Kelime	n
aferin	1
teşekkür ederiz	1
rica ederim	1
iyi misin	1
güle güle	1
peki	2
evet	2
haydi	3
sevgili günlük	2

Tablo 4.23’te görüldüğü üzere “*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında 9 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 14 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında kullanılan yansıma sözcükler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.24. Aslı Tiyatroya Gidiyor Kitabında Kullanılan Yansıma Sözcükler

Kelime	n
cik	5

Tablo 4.24’te görüldüğü üzere “*Aslı Tiyatroya Gidiyor*” kitabında toplam 5 yansıma sözcük kullanıldığı belirlenmiştir.

4.8. Aslı Kütüphanede Kitabı Bulguları

Tablo 4. 25. Aslı Kütüphanede Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
aa	1	ben	14	çünkü	6
abi	6	bence	5	daha	1
açıklama	1	bilgi	5	de	16

aç-	1	bilgisayar	2	de-	2
aile	4	bilim	11	değil	1
akşam	5	bil-	1	değiştir-	1
al-	2	bin-	1	demle-	1
ama	1	binlerce	2	dergi	4
Ankara	1	bir (sıfat)	18	ders	2
anlaş-	1	birbiri	2	devam	1
anlat-	4	birçok	1	diye	1
anne	6	birkaç	1	doğru	1
araba	2	birlikte	6	doldur-	1
ara-	3	bitir-	3	durum	1
ara (durum)	1	bitiren	1	düşün-	3
arama	1	biz	4	düzeltil-	1
araştır-	2	bölüm	1	düzenle-	1
araştırma		bu		eğlen-	
yapma	2		14		
sınıf	1	üret-	1	elbette	1
araştırma	10	bugün	5	elektrik	1
arkadaş	1	bul-	5	el (organ)	1
Aslı	26	buluş	7	emniyet	1
aşı	1	cep	1	erken	1
ayır-	1	cevap	2	eşleştir-	1
aynı	1	cumhuriyet	1	et-	6
az	1	cümle	2	ev	9
baba	16	çalış-	4	Fatih	26
bahçe	3	çalışma	1	fazla	4
bak-	2	çay (içecek)	1	fikri	2
başka	3	çek-	1	fotoğraf	2
başla-	7	çıkış	1	gel-	13
beğen-	1	çocuk	9	gemi	5
bekle-	1	çok	18	gerek	1
getir-	1	içecek	1	kocaman	2
git-	13	içeri	1	kolay gelsin	1
gitmek	1	için	4	kolayca	1

görüşürüz	2	ihtiyaç	2	komik	2
götür-	2	ikinci	1	konuş-	5
grup	4	iki	1	kural	2
güle güle	1	ilaç	1	küçük	1
gün	11	ile	1	kütüphane	24
günlük	2	ilkokul	1	lokanta	1
güzel	4	in	3	lütfen	5
haklısın	1	incele-	1	makine	1
hâlâ	1	insan	11	masa	2
halk	5	internet	1	uzun	1
hangi	1	ise	1	merak	2
harf	1	isim	2	merhaba	3
harika	1	iste-	4	Mete	24
haydi	8	işaretle-	1	mı	7
hayvan	1	izin	1	mutlaka	1
hazır	2	izleme	1	mutlu	1
hazırlama	1	kadar	1	nasıl	1
hazırlan-	1	kahvaltı	1	ne	5
hazırla-	2	kapı	1	neden	2
hem	4	Karabaş	1	o	13
hemen	4	karar	1	oda	2
hep	2	Kartopu	1	oku-	5
hepsi	2	kazan-	1	okuma	4
her	3	kelime	2	okumak	2
herkes	1	kemer	1	ol-	8
heyecan	4	kesinlikle	1	ora	4
hobi	1	keyif	1	otur-	3
hoş geldin	1	Kıvırcık	1	oyna-	4
hoş bulduk	1	kıyafet	1	sıra (dizi)	1
hoşça kal	1	kitap	20	oyun	3
öğren-	1	sohbet	1	var	13
öğretmen	1	sonra	11	ve	46
önce	6	sor-	2	yap-	16
önemli	1	söyle-	7	yardım	2

ön	1	söz	1	çık-	1
Pati	1	süre	1	yarım	1
pazartesi	2	şarkı	2	yarın	2
pek	3	şaşıır-	1	yarışma	1
peki	1	şimdi	2	yaz-	5
plan	2	tabela	5	yazı	1
radio	1	tabii ki	1	yazma	1
raf	4	tablo	2	ye-	1
resim	1	takma	1	yemek	1
rica ederim	1	tamam	1	yerleştir-	1
Roya	7	tamamla-	2	yeterli	2
saat	2	tatil	1	yıka-	1
sabah	2	tekrar	1	yiyecek	1
sabırsızlık	1	telefon	1	yok	1
salep	1	televizyon	1	ver-	2
salon	4	teşekkür		yolculuk	
sandalye	1	ederim	3	yol	2
seç-	4	tiyatro	1	yüksek	1
sen	4	trafik	1	yürü-	1
sence	2	tüm	3	yüz (çehre)	1
ses	2	Tüylü	1	zaman	4
seslen-	1	uçak	1	zor	1
sessiz	1	unut-	1	yanlış	1
sessizce	1	uyan-	1	doğru	4
sevgili		uygun	1		
günlük	2	uymak	2	vakit	2
seyahat	1	uzay	1	siz	4

“*Aslı Kütüphanede*” kitabında 288’i farklı kelime olacak şekilde toplam 939 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.25’te görülen “*Aslı Kütüphanede*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelime

“kütüphane (24), Mete (24), kitap (20), Aslı (26), Fatih (26), ve (46),” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 3 özel isim, 2 isim ve 1 bağlaçtan oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo 4.25’te görülen “*Aslı Kütüphanede*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı Kütüphanede*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Kütüphanede*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Kütüphanede*” kitabında ikileme kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Kütüphanede*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.26. *Aslı Kütüphanede Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler*

Kelime	n
elbette	1
kolay gelsin	1
hoşça kal	1
güle güle	1
merhaba	3
hoş geldin	2
hoş bulduk	1
tabii ki	1
görüştürüz	2
lütfen	5
teşekkür ederim	3
rica ederim	1
haydi	8
peki	1
tamam	1
sevgili günlük	2

Tablo 4.26’da görüldüğü üzere “*Aslı Kütüphanede*” kitabında 16 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 34 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı Kütüphanede*” kitabında yansıma sözcük kullanılmadığı tespit edilmiştir.

4.9. Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor Kitabı Bulguları

Tablo 4.27. Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
açıkla-	2	başla-	2	çiçek	1
zil	2	bazı	1	çizgi	1
açıklama	3	bekle-	3	çiz-	1
aç-	1	ben	8	çocuk	12
ad	1	beşinci	1	çok	15
aferin	1	ziyaret	1	çünkü	4
alan	4	bilgi	8	daha	3
al-	1	bin-	1	davet	1
alkışla-	1	bir (sıfat)	18	de	13
alt	2	biraz	2	de-	3
altıncı	1	birçok	1	defter	1
altı	1	birinci	2	değil	1
an	2	birlikte	1	ders	7
anlam	14	bisiklet	2	devam	1
anlat-	2	biz	6	diğer	2
araba	12	boşluk	1	dikkat	3
araç	4	bölüm	3	dinle-	2
araştır-	1	bu	17	diye	1
araştırma	1	bugün	6	doğru	1
arka	2	bura	10	dönmek	2
arkadaşlar	6	büyük	2	dördüncü	1
as-	1	cevap	1	durak	1
Aslı	15	Cihan	1	dur-	4
ayak	1	çağır-	1	duvar	1
aynı	1	çalışma	4	eğlence	1
bahçe	7	çalış-	1	eğlence	1
bak-	3	çal-	2	en (derece)	2
bakın	1	çık-	3	engelli	2
baş (kafa)	1	çıkar-	2	et-	7
başka	2	çıkış	1	etkinlik	8

etmek	5	herkes	1	komik	1
evet	2	hoş geldiniz	2	konu	2
geçit	10	hoş bulduk	1	konuş-	3
geç-	2	ışık	10	koru-	1
gel-	7	içeri	1	koy-	1
geliş	1	için	10	kullan-	1
gezi	2	iç	1	kural	15
git-	3	ikinci	2	kur-	2
gir-	6	ile	2	kutu	1
git-	2	ilerle-	2	küçük	1
görev	1	ilgili	2	kütüphane	2
görme	1	ilk	1	levha	19
görsel	4	in-	1	lütfen	1
görün-	1	ise	3	merak	1
görüntü	1	iste-	2	merhaba	1
gösteri	1	iyice	1	Mete	1
gülümse-	1	izle-	1	mi	4
gün	1	Kadir	5	minibüs	1
günaydın	2	kaldırım	3	misafir	1
günlük	1	kamyon	2	ne	5
güvenlik	1	karşı	3	not	1
güzel	8	karton	3	o	9
hafta	3	kaza	1	oda	1
hakkında	4	kelime	1	oku-	1
hava	3	kendi	1	okul	16
hayat	1	kırmızı	3	okuma	3
haydi	3	kısa	1	ol-	13
hazır	1	kocaman	1	ora	2
hazırla-	4	koku	1	otobüs	3
her	2	kol	2	otomobil	1
otur-	1	sınıf	5	teşekkür	
oyna-	1	zaman	1	ederiz	2
öğrenci	23	sıra (an)	2	trafik	22
				Türkçe	1

öğren-	9	sıra(dizi)	6	uyu-	1
öğrenmek	4	sırala-	1	uyumak	1
öğret-	1	siz	10	uzun	2
öğretmen	15	sol	1	üç	1
önce	7	sonra	14	üçüncü	2
önemli	1	son	5	üst	2
ön	3	sor-	1	var	6
doğru	2	soru	2	ve	26
park	9	söyle-	3	ver-	9
peki	1	sözlük	1	veya	1
pencere	2	süre	1	yaklaş-	1
amca	3	sürpriz	2	yan-	6
polis	30	sürücü	1	yan (kenar)	6
puan	2	şarkı	1	yap-	8
rica ederiz	1	şaşıır-	1	yapmak	2
Roya	3	şimdi	4	yasak	4
sağ	1	şöyle	3	yavaş	1
salla-	1	şu	3	yaya	8
sarı	4	tabela	1	yaz-	5
sayın	1	tabii ki	1	yedinci	2
sekizinci	2	tahmin	1	yemek	1
selam	1	tamamla-	1	yer	3
sen	1	tane	1	yeşil	3
sence	1	taşıı-	4	yıl (sene)	2
seslen-	1	tek	2	yine	2
sevgili		telaş		yol	
günlük	2	teneffüs	1	yürü-	3
sevin-	1		1		4
yürüme	1				

“Aslı Trafık Kurallarını Öğreniyor” kitabında 272’si farklı kelime olacak şekilde toplam 932 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4. 27’de görülen “*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*polis (30), trafik (22), ve (26), levha (19), öğrenci (23)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 1 bağlaç ve 4 isimden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.27’de görülen “*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabında ikileme kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.28. *Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor* Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler

Kelime	n
günaydın	2
hoş geldiniz	2
hoş bulduk	1
merhaba	1
aferin	1
tabii ki	1
teşekkür ederiz	2
rica ederiz	1
lütfen	1
evet	2
sevgili günlük	2
haydi	3

Tablo 4. 28’de görüldüğü üzere “*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabında 12 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 19 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitabında yansıma sözcük kullanılmadığı tespit edilmiştir.

4.10. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabı Bulguları

Tablo 4.29. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabı Kelime Sıklık Listesi

Kelime	n	Kelime	n	Kelime	n
abi	4	bak-	2	çocuk	7
açılış	1	bas-	1	çok	25
açma	1	başar-	1	çünkü	5
aç-	1	başla-	7	daha	1
ad	1	başlık	1	dans	3
ağaç	1	beğen-	2	ser-	1
Ahmet	2	bekle-	1	davet	5
aile	2	ben	4	de	9
akraba	1	beyaz	1	dede	1
akşam	3	bil-	3	de-	5
al-	2	bir bir	1	defa	1
alkış	1	bir (sıfat)	20	değerli	1
alkışla-	4	biraz	1	değil	1
ama	1	birbiri	1	devam	2
ancak	1	birinci	2	dik-	2
an	1	birlikte	5	dinle-	2
Ankara	1	bit-	2	dizil-	1
anlam	1	biz	5	dost	2
anlat-	3	bol	2	duy-	2
anne	1	boş	1	düğme	2
araç	3	boya-	2	dün	2
arka	2	bu	27	düz	1
arkadaş	8	teşekkür		et-	15
Aslı	31	ederiz	5	eğlence	1
aşağı	2	bugün	7	eğlen-	1
atık	1	buyurun	2	el (organ)	3
at-	1	cam	2	erkek	1
ay (süre)	1	cevapla-	2	erken	2
ayakkabı	1	Cihan	5	eski	1
		cuma	1		

ayak	1	çal-	7	eşya	3
aynı	1	çalma	2	etkinlik	3
ayrıl-	1	çarşamba	1	ev	1
azal-	1	çeşit çeşit	2	evet	3
baba	1	çeşit	1	Farah	8
bağla-	1	çık-	3	fark	1
bağlama	1	çiçek	4	farklı	2
bahçe	5	çiçekli	1	faydalı	1
gel-	12	iki	1	konuş-	2
gelecek	1	ikinci	3	koro	3
gerçekten	1	ile	2	koş-	1
gereç	3	ilgili	1	koy-	3
gez-	2	ilginç	2	kullan-	1
gibi	2	ilk	2	kurdele	1
git-	3	ince ince	1	kurs	4
gitar	4	ip	3	kutu	3
giy-	2	iste-	3	kürsü	1
gömlek	1	iş	1	levha	1
gör-		iyi seyirler		lütfen	
	1	dileriz	1		1
görev	1	iyi	1	macera	1
görevli	7	izle-	2	madde	1
görmek	1	Kadir	1	malzeme	1
görüşürüz	1	kafa	1	masa	4
gösteri	32	kalabalık	1	taş	1
gülme	2	kalemlik	3	meyve	1
gün	5	Karabaş	1	mikrofon	3
güzel	9	kardeş	1	misafir	5
hafta	3	karne	1	mutlu	1
hak	1	karşıla-	1	müdür	4
halk	2	karşı	1	müzik	3
harika	2	Kartopu	1	ne	6
hatırla-	2	Keloğlan	2	neden	1
hayal	1	kenar	1	nine	1

haydi	2	kes-	3	o	20
hazırla-	4	keyif	2	oda	1
hazırlık	3	kırmızı	1	oku-	1
hem	6	kısa	1	okul	16
hep	3	Kıvrırcık	1	okuma	6
her	1	kıyafet	2	ol-	5
herkes	7	kıymetli	1	ora	3
heyecan	7	kız	1	orman	1
hikâye	1	kimse	1	ortak	1
hoş geldiniz	3	kitap	3	otur-	1
için	8	komşu	2	oyun	7
iç	3	konuşma	2	öğrenci	18
öğren-	5	sessizlik	1	teyze	1
öğretmen	2	Sevgili		tiyatro	
Ömer	4	Günlük	2	ses	5
önce	7	sevgi	1	toplantı	2
ön	1	sevimli	1	trafik	1
önemli	1	sev-	1	tüm	3
ör-	1	seyirci	11	Türkçe	1
örtü	1	sınıf	8	türkü	3
Özge	3	sıra sıra	1	uyan-	1
pantolon	1	sıra (dizi)	3	uzun	4
Pati	1	sıra (an)	1	üçüncü	5
pazartesi	1	siyah	1	üzeri	1
pek	1	siz	7	var	17
plastik	3	sizce	1	vazo	3
poşet	2	son	7	ve	44
program	2	sonra	11	ver-	2
rengârenk	1	sor-	1	veya	1
renk renk	1	soru	2	yapan	1
Roya	9	söyle-	4	yap-	13
sabah	1	spor	4	yardım	1
taraf	1	sun-	3	yat-	1
		sunma	1		

sahne	12	sunucu	6	yaz-	4
saksı	3	süre	1	yazma	1
salı	1	süsle-	1	yelek	1
salon	4	süslü	1	yer	2
sandalye	1	şarkı	5	yeşil	1
sar-	1	şekil	1	yıl	8
sayın	3	şey	2	yine	1
sergi	2	şiir	3	yol	1
sebze	1	şimdi	6	yorgun	1
seç-	2	şişe	7	yürü-	1
sen	2	tahmin	2	yüzden	1
sence	1	tak-	1	zaman	1
sepet	4	tamamla-	1	doğru	1

“*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında 324’ü farklı kelime olacak şekilde toplam 1036 kelime kullanılmıştır.

Tablo 4.29’da görülen “*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen sonuçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloya göre en çok kullanılan ilk beş kelimenin “*gösteri (32), Aslı (31), bu (27), çok (25), ve (44)*” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerin 1 özel isim, 1 bağlaç, 2 sıfat ve 1 isim olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.29’da görülen “*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabının kelime sıklık listesi incelendiğinde elde edilen söz varlığı bulguları aşağıda yer almaktadır.

“*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir.

“*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında kullanılan ikilemeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.30. *Aslı Yıl Sonu Gösterisinde* Kitabında Kullanılan İkilemeler

Kelime	n
bir bir	1
sıra sıra	1
renk renk	1

çeşit çeşit	2
ince ince	1

Tablo 4.30’da görüldüğü üzere “*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında toplam 5 farklı ikileme kullanılmıştır. İkilemelerin toplam sayısı 6 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında kullanılan kalıp sözler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4.31. Aslı Yıl Sonu Gösterisinde Kitabında Kullanılan Kalıp Sözler

Kelime	n
görüştürüz	1
hoş geldiniz	4
iyi seyirler dileriz	1
teşekkür ederiz	5
lütfen	1
ellerinize sağlık	1
buyurun	2
evet	3
haydi	2
sevgili günlük	2

Tablo 4.31’de görüldüğü üzere “*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında 10 farklı kalıp söz kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin toplam sayısı 22 olarak belirlenmiştir.

“*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitabında yansıma sözcüklerin kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Aslı Hikâye Serisi'ne Ait Kitapların Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması

Aslı Hikâye Serisi'nde atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir. TYDOÖP (2020) incelendiğinde A1-A2 düzeyi dinleme/izleme ve okuma kazanımlarında atasözü kullanımı bulunmadığı için seride atasözü kullanılmamasının düzeye uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

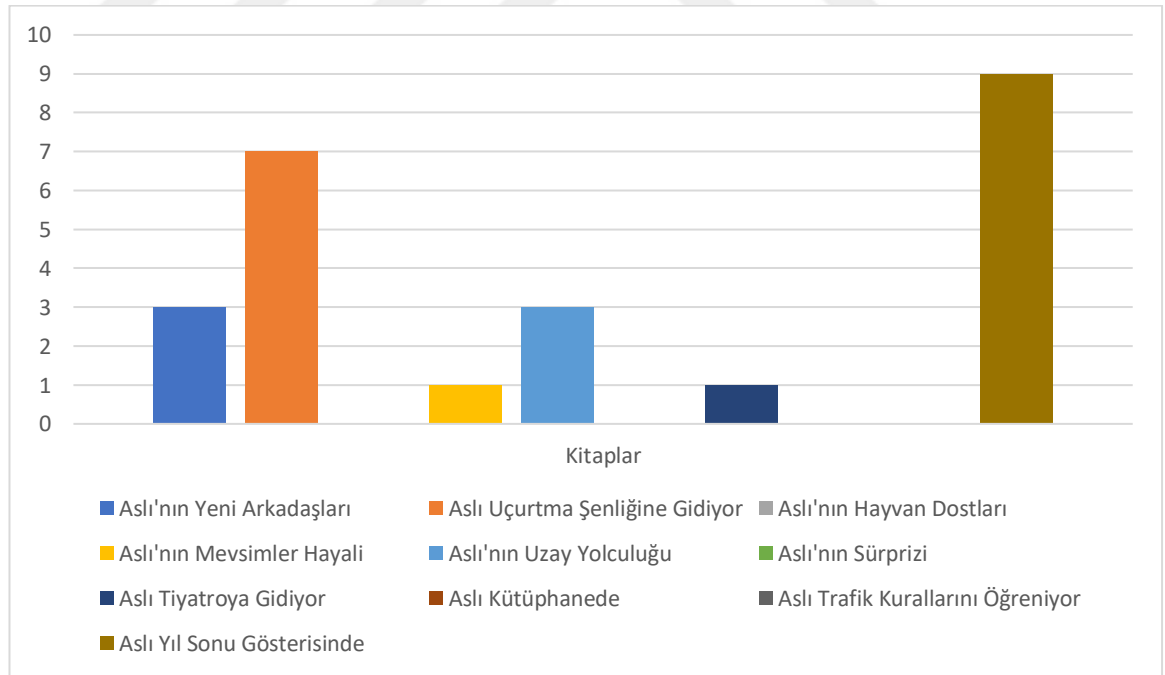
Aslı Hikâye Serisi'nde deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir. TYDOÖP (2020) incelendiğinde A1-A2 düzeyi dinleme/izleme ve okuma kazanımlarında;

“A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.O.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.O.2. Sık kullanılan deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.” kazanımlarının deyim kullanımıyla ilişkilendirilebileceği tespit edilmiştir. Kazanımlarda söz konusu deyimlerin öğretiminden ziyade bağlamdan yola çıkılarak anlamlandırılması öne çıkarıldığı için kitaplarda deyim kullanımının bir zorunluluk olmayıp konuya göre tercih edilebilir durumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 4.1. Aslı Hikâye Serisi'nde Kullanılan İkilemelerin Dağılımı

TYDOÖP (2020) incelendiğinde ikileme kullanımının A1-A2 düzeyinde yer alan;

“A1.D.6. Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.”

“A1.D.7. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.O.3. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.O.22. Görsellerle desteklenmiş basit metinleri anlar.”

“A1.O.47. Kişisel deneyimleri içeren metinleri anlar.”

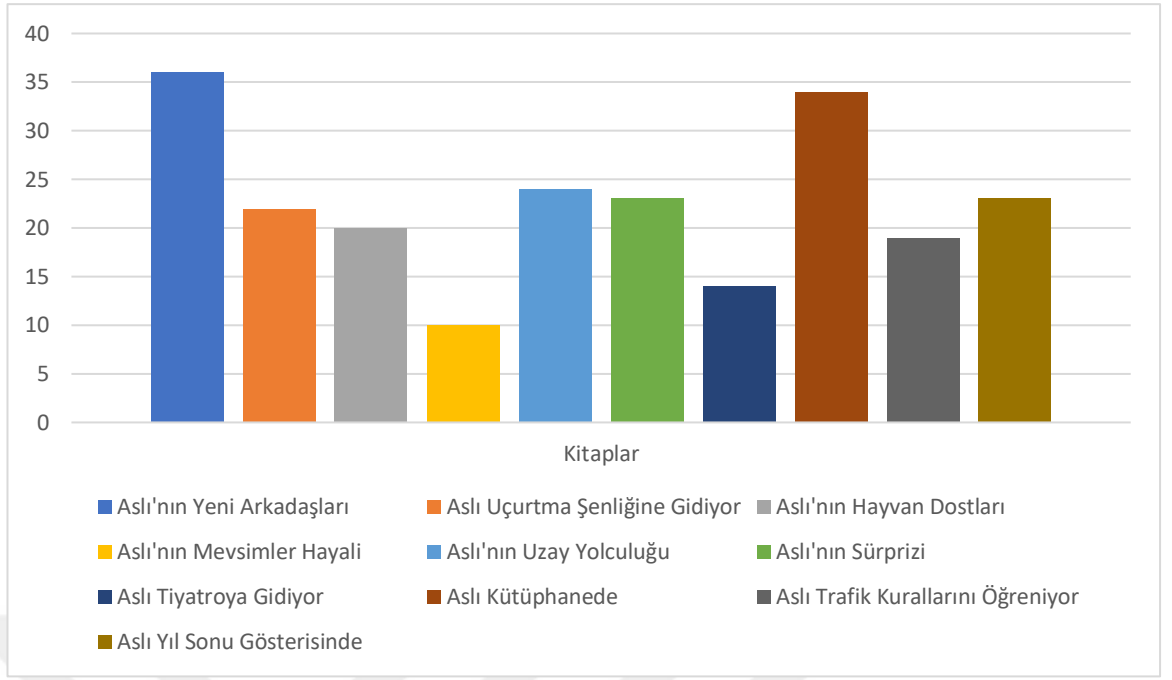
“A2.D.2. Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.”

“A2.D.35. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.”

“A2.O.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

kazanımlarını karşıladığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak Aslı Hikâye Serisi’nde ikilemelerin kullanılmasının uygun olduğu söylenebilir. Kitaplarda bulunan ikileme sayısının grafiği incelendiğinde orantılı bir dağılım olmadığı görülmektedir. En fazla ikileme 7 adet kullanım ile “*Aslı Uçurtma Şenliğine Gidiyor*” kitabında kullanılırken “*Aslı’nın Hayvan Dostları*”, “*Aslı’nın Sürprizi*”, “*Aslı Kütüphanede*” ve “*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*” kitaplarında hiç ikileme kullanılmadığı görülmüştür.

Şekil 4.2. Aslı Hikâye Serisi 'nde Kullanılan Kalıp Sözlerin Dağılımı

TYDOÖP (2020) incelendiğinde kalıp söz kullanımının A1-A2 düzeyinde yer alan;

“A1.D.2. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili temel kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.D.6. Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.”

“A1.D.7. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.D.15. Görsellerle ifade edilmiş durumlar/olaylar ile ilgili basit cümleleri anlar.”

“A1.D.26. Kutlama/tebrik/temenni/teşekkür/davet içerikli basit metinleri/konuşmaları anlar.”

“A1.D.27. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.”

“A1.D.34. Bir telefon konuşmasındaki basit kalıp sözleri belirler.”

“A1.D.37. Plan/tasarı/hayalleri bildiren ifadeleri belirler.”

“A1.D.42. Nezaket ifadelerini belirler.”

“A1.D.43. Türk kültüründeki temel beden dili unsurlarını ve bunlara eşlik eden ifade kalıplarını tanır.”

“A1.D.45. Bir metindeki temel iletileri belirler.”

“A1.D.46. Onay/kabul/ret ifadelerini belirler.”

“A1.O.2. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşmayla ilgili kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.O.3. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.O.6. Temel soru ifadelerini tanır.”

“A1.O.11. Günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan bilgilendirme, yönlendirme ve uyarı içeren levha ve simgeleri tanır.”

“A1.O.13. Tarih/zaman ifadelerini tanır.”

“A1.O.15. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi gibi görsellerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.”

“A1.O.17. Yaygın meslek adlarını ve mesleklerin temel özelliklerini tanır.”

“A1.O.19. Yardım talebi/izin/rica/özür ifadelerini tanır.”

“A1.O.22. Görsellerle desteklenmiş basit metinleri anlar.”

“A1.O.29. Kutlama/tebrik/temenni/davet/teşekkür içerikli basit metinleri anlar.”

“A1.O.30. Bir metinde tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.”

“A1.O.31. Bir metinde tavsiye/uyarı bildiren ifadeleri seçer.”

“A1.O.34. Metinlerdeki günlük rutinelere ilişkin ifadeleri belirler.”

“A1.O.36. Onay/kabul/ret ifadelerini belirler.”

“A1.O.44. Nezaket ifadelerini belirler.”

“A1.O.46. Plan/tasarı/hayal bildiren ifadeleri belirler.”

“A1.O.47. Kişisel deneyimleri içeren metinleri anlar.”

“A1.O.48. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.”

“A1.O.49. Çevresindeki nesnelerin adını tanır.”

“A1.O.50. Çevresindeki yer/mekân adlarını tanır.”

“A2.D.2. Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.”

“A2.D.3. Metinde geçen deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.D.28. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır.”

“A2.D.31. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt eder.”

“A2.D.32. Tercih/teklif bildiren ifadeleri seçer.”

“A2.D.35. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A2.D.36. Bir diyalogdaki giriş, konuşmayı sürdürme, sonlandırmaya yönelik kalıp ifadeleri belirler.”

“A2.D.48. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.”

“A2.D.52. Öneri ifadelerini belirler.”

“A2.D.53. Nezaket ifadelerini belirler.”

“A2.O.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır. “

“A2.O.21. Yardım talebi/izin/rica/özür içeren ifadeleri tanır. “

“A2.O.22. Metinlerdeki istek/ihtiyaç, şikâyet vb. içeren ifadeleri ve temel iletiyi belirler.”

“A2.O.30. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, temenni, taziye, bayram, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler. “

“A2.O.31. Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler. “

“A2.O.32. Metinlerdeki tavsiye/uyarı cümlelerini belirler. “

“A2.O.33. Metinlerdeki tercih/teklif cümlelerini belirler.”

“A2.O.36. Öneri ifadelerini belirler. “

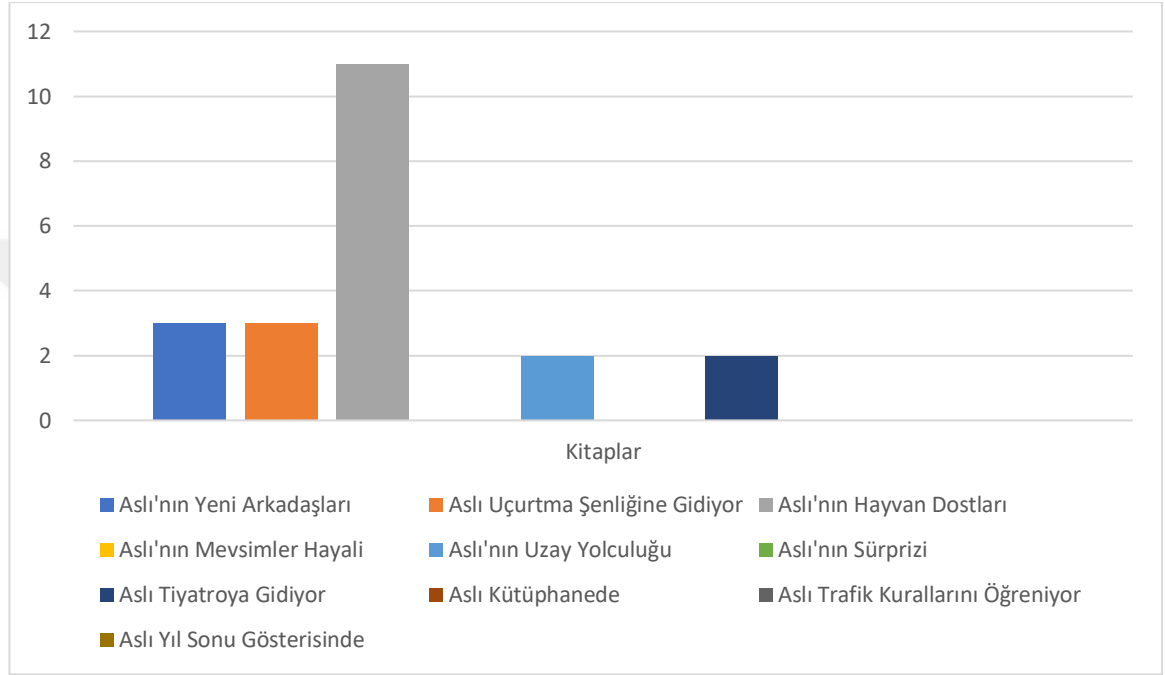
“A2.O.37. Metinlerdeki günlük rutinelere ilişkin ifadeleri belirler. “

“A2.O.39. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.”

“A2.O.61. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A2.O.63. Nezaket ifadelerini belirler.”

kazanımlarını karşıladığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak Aslı Hikâye Serisi’nde kalıp sözlerin kullanılmasının uygun olduğu söylenebilir. Kitaplarda bulunan kalıp söz sayısının grafiği incelendiğinde orantılı bir dağılım olmadığı görülmektedir. En fazla kalıp söz 36 adet kullanım ile “Aslı’nın Yeni Arkadaşları” kitabında kullanılırken en az kalıp söz 10 adet kullanım ile “Aslı’nın Mevsimler Hayali” kitabında olmuştur.

Şekil 4.3. Aslı Hikâye Serisi’nde Kullanılan Yansıma Sözcüklerin Dağılımı

TYDOÖP (2020) incelendiğinde yansıma sözcük kullanımının A1-A2 düzeyinde yer alan;

“A1.D.6. Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.”

“A1.D.7. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.D.15. Görsellerle ifade edilmiş durumlar/olaylar ile ilgili basit cümleleri anlar.”

“A1.O.3. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A1.O.22. Görsellerle desteklenmiş basit metinleri anlar.”

“A1.O.47. Kişisel deneyimleri içeren metinleri anlar.”

“A2.D.2. Günlük hayatta sık kullanılan söz varlığının anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin eder.”

“A2.D.4. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.D.35. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.”

“A2.D.50. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.”

“A2.O.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.”

“A2.O.57. Görsellerle desteklenmiş öyküleyici bir metnin iletisini anlar.”

kazanımlarını karşıladığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak Aslı Hikâye Serisi’nde yansıma sözcüklerin kullanılmasının uygun olduğu söylenebilir. Kitaplarda bulunan yansıma sözcük sayısının grafiği incelendiğinde orantılı bir dağılım olmadığı görülmektedir. En fazla yansıma sözcük 11 adet kullanım ile “*Aslı’nın Hayvan Dostları*” kitabında kullanılırken “*Aslı’nın Mevsimler Hayali, Aslı’nın Sürprizi, Aslı Kütüphanede, Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor, Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*” kitaplarında hiç yansıma sözcük kullanılmadığı görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda ulaşılan bilgilere, bu bilgilerin daha önce gerçekleştirilen benzer çalışmaların sonuçlarıyla tartışılmasına ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda verilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada PIKTES projesi kapsamında yazılmış olan “Aslı Hikâye Serisi” ne ait 10 kitap kelime sıklığı ve söz varlığı unsurları açısından incelenmiştir. Bu incelemeler, Türkçede yazılı kelime sıklık dizgesi Pierce (1963) ve TYDOÖP (2020) kapsamında değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler literatürdeki benzer çalışmalarla tartışılmış ve bölüm sonunda araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak öneriler sunulmuştur.

Aslı Hikâye Serisi’ndeki hikâye ve etkinliklerde en çok kullanılan ilk beş kelime incelendiğinde, 13 özel isim, 5 sıfat, 9 bağlaç, 1 zamir ve 24 isim olduğu belirlenmiştir. Pierce’in (1963) yapmış olduğu çalışmada yer alan Türkçedeki sıklık dizgesi çalışmasına göre ise yazılı Türkçede bulunan ilk 20 kelimenin genellikle bağlaç, zamir ve fiiller olduğu tespit edilmiştir. Serideki bağlaç ve zamir kullanımının Pierce’in (1963) listesi ile uyumluluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Aslı Hikâye Serisi söz varlığı, TYDOÖP (2020) yer alan A1-A2 düzeyi dinleme/izleme ve okuma kazanımlarına göre değerlendirildiğinde bu kazanımları karşılayabilecek kelimelerin hikâyelerde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kitap içeriklerinin ve kullanılan söz varlığının TYDOÖP (2020) ile uyumlu olmasının, bu kazanımları karşılayacak söz varlığına sahip materyallerin kullanacak bireylerde A1-A2 düzeyinde okuduğunu anlamaya katkı sağlayacağı söylenebilir.

Araştırma sonucunda Aslı Hikâye Serisi’nde atasözü kullanılmadığı tespit edilmiştir. TYDOÖP (2020) çerçevesinden bakıldığında bu seviyede öğrencilerin basit ifadeleri anlayabileceği belirtilmiştir. Atasözleri, çoğunlukla mecaz anlamlardan oluştuğu için ve kitapların da A1-A2 seviyesi için hazırlandığı göz önünde bulundurulduğunda atasözü kullanılmamasının yerinde olduğu düşünülmektedir. Benzer çalışmalar yapan Gökkaya (2022),

Bilgin (2020) ve Aydın (2023) da A1-A2 düzeyi yardımcı okuma kitaplarıyla yaptıkları çalışmalarda atasözüne rastlamamışlardır.

Araştırma sonucunda Aslı Hikâye Serisi'nde deyim kullanılmadığı tespit edilmiştir. Deyimler çoğunlukla mecaz anlamlardan oluştuğu için ve kitapların da A1-A2 seviyesi için hazırlandığı göz önünde bulundurulduğunda deyim kullanılmamasının yerinde olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili çalışmış olan Bilgin (2020), Gökkaya (2022) ve Aydın (2023) ise A1-A2 düzeyi yardımcı okuma kitaplarında deyimlere rastlamışlardır. Bu anlamda Aslı Hikâye Serisi farklılık göstermektedir.

Araştırma sonucunda Aslı Hikâye Serisi'nde en çok ikilemenin "*Aslı Yıl Sonu Gösterisinde*" kitabında bulunduğu tespit edilmiştir. "*Aslı Trafik Kurallarını Öğreniyor*" kitabında ise ikileme kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ergin (2009), ikilemelerin kuvvetlendirme, çokluk ve devamlılık gibi özelliklere sahip olduğunu belirtir. Bu anlamda hikâye kitaplarında ikilemelerin yer alması anlatımın zengin olduğunu göstermektedir. Hiç ikileme kullanılmayan kitaplarda da kullanılmasının bu sebeple olumlu sonuçları olacağı düşünülmektedir. Benzer bir hikâye serisiyle araştırma yapan Gökkaya (2022), çalışmasında ikilemelere yeterli sayıda yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır. Araştırmadaki kitaplarda hiç ikileme kullanılmayan kitap bulunması bu anlamda Gökkaya'nın (2022) sonucuyla örtüşmektedir.

Araştırma sonucunda en çok kalıp sözün "*Aslı'nın Yeni Arkadaşları*" kitabında bulunduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte kalıp söz sayısının serideki kitaplar arasında orantılı bir dağılımı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Güzel ve Barın'a (2020) göre kalıp ifadeler, bir dilde yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunuzu göstermenin anahtarıdır. Bu sebeple hikâye kitaplarında kalıp söz kullanımının, öğrencilerin dilde yeterlilik kazanmaları açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Bilgin (2020), A1 seviyesinde daha fazla kalıp söz kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Gökkaya (2022) ise seride yazılan kitapları arasında kalıp söz kullanımı açısından orantılı bir dağılım olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın bulguları bu anlamda Gökkaya'nın (2022) verileriyle örtüşmektedir.

Araştırma sonucunda en çok yansıma sözcüğün "*Aslı'nın Hayvan Dostları*" kitabında bulunduğu tespit edilmiştir. Kitabın konusundan kaynaklı olarak bu yüksek kullanım oranının ortaya çıktığı düşünülmektedir. Zülfikar'a (1995) göre düzenli ve kurallı bir şekilde kullanılan yansıma kelimeler, dilde canlılık ve zenginlik katkısı sağlarlar. Bu sebeple hikâye kitaplarında yansıma sözcük kullanımı, öğrencilerin dildeki zenginliği görebilmeleri ve kullanabilmeleri

açısından önem arz etmektedir. Literatürde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan kaynaklara yönelik yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde yansıma sözcük kullanımına dair bulguya rastlanamamıştır. Çalışmanın bu anlamda literatüre katkı sunacağı öngörülmektedir.

Aynı alanda benzer bir çalışma olan Bilgin'in (2020) araştırmasında elde ettiği verilere göre, Yunus Emre Enstitüsü tarafından A1-A2 düzeyine yönelik hazırlanmış olan Çocuk Hikâyeleri Dizisi'nde kullanılan ilk 20 kelime, Pierce'in (1963) Türkçedeki sıklık dizgesi ile büyük oranda örtüşmektedir. Kitaplarda Pierce'in (1963) dizgesinden farklı olarak özel isimlerin de bulunduğu belirtilmiştir. Bu çalışmanın araştırma nesnesinin de bu anlamda öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlandığı söylenebilir.

Bu alanda benzer bir çalışma yapmış olan Gökkaya (2022), PIKTES projesi kapsamında hazırlanmış olan materyallerden Salih Hikâye Serisi'ni kelime sıklığı ve söz varlığı açısından incelemiştir. Elde ettiği verileri D-AOBM (2021) A1 düzeyi kazanımlarına göre değerlendirmiş ve kullanılan kelimelerin kazanımları karşılayacak düzeyde olduğunu belirtmiştir. Bu anlamda PIKTES projesi kapsamında hazırlanmış olan Salih Hikâye Serisi'nin A1 düzeyindeki öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabileceği düşünülmektedir.

A1-A2 düzeyi okuma kitaplarıyla çalışmış olan Bilgin'in (2020) bulgularında seviyeye bağlı olarak deyim sayısında artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gökkaya (2022) ise incelemiş olduğu kitaplarda kullanılan deyimlerin farklı sayılarda bulunduğunu tespit etmiştir. Kitaplarda benzer ve tekrar eden deyimlerin bulunmasının öğrenciler için kolaylaştırıcı bir unsur olduğu çıkarımını yapmıştır. Her iki araştırmacı da bu seviyede deyim kullanımını uygun bulduğunu belirtmiştir. Bu araştırmaların ortaya koyduğu bulgular ve sonuçlar incelenmiştir. Yapılan değerlendirme sonunda bu çalışmanın bulgularının alandaki benzer çalışmaların sonuçlarıyla deyim anlamında örtüşmediği sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak çalışmadan elde edilen bulgulara göre Aslı Hikâye Serisi'ne ait kelime sıklık durumunun Pierce'in (1963) sıklık listesi ile bağlaç ve zamir kullanımı noktasında örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Serideki söz varlığı öğelerinin ise TYDOÖP (2020) A1-A2 düzeyi dinleme/izleme ve okuma kazanımları ile uyumluluk gösterdiği tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanacak olan materyallerde söz varlığı unsurlarının seri kitaplarda kullanılmasına önem verilebilir.
2. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hazırlanacak yardımcı okuma kitaplarına rehberlik etmesi açısından kelime sıklığı ve söz varlığı ile ilgili çalışmaların sayısının artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
3. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak üzere daha fazla yardımcı okuma kitabı geliştirilebilir.
4. Bu çalışmadan hareketle TYDOÖP (2020) ve PIKTES projesine ait materyallerle farklı çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Ağar, M. E. (2004). Türkçe Öğretiminin Tarihçesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1, 1-10.
- Akalın, Ş. H. (2018). Türkçenin Güncel Sorunları. 28.09.2023 tarihinde <http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL%20SORUNLARI/02.php> adresinden erişilmiştir.
- Akar, Y. (1994). Deyimlerde güçlü ve etkin anlatım. *TÖMER Dil Dergisi*, 18, 32-36.
- Aksan, D. (2004). *Dilbilim ve Türkçe yazıları*. Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Aksan, D. (2006). *Anlambilim konuları ve Türkçenin anlam bilimi*. Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (2015). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2018). *Türkçenin sözcük varlığı*. Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2021). *Türkçenin zenginlikleri, incelikleri*. Bilgi Yayınevi.
- Aksoy, Ö. A. (1997). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. İnkılap Yayınları.
- Aktaş, Ş., ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Akçağ Yayınları.
- Albayrak, N. (2009). *Türkiye Türkçesinde atasözleri*. Kapı Yayınları.
- Alyılmaz, S. (1999). Erzurumlu Emrah'ın şiirlerinde kavram işaretleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 119-128.
- Arslan, N. (2014). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 20.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=sY7m19PfcL6F1NUw-cr80NcMLRL0LJOmr2ZTq6ZdY3Y5R0yN_AOpPFOKbd7Mtq2X adresinden erişilmiştir.
- Aşık, U. (2007). *Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması* [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 20.09.2023 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wBmNpkQC9Nhi90NLW7E7-ed0KItj9RYaCuAhFyma1rBATHz6i5tr2jxITLuBwITT> adresinden erişilmiştir.

- Avrupa Birliği Komisyonu. (2017). *Türkiye'deki sığınmacılar için mali yardıma ilişkin birinci yıllık rapor*.
- Aydın, E. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan okuma kitaplarının söz varlığı: Piktes yabancı öğrenciler için Türkçe hikâyeler seti örneği* [Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi]. FSM Vakıf Üniversitesi Akademik Arşiv Sistemi. 20.09.2023 tarihinde <https://acikerisim.fsm.edu.tr/xmlui/handle/11352/4516> adresinden erişilmiştir.
- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki sözcük sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması*. [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Akademik Veri Yönetim Sistemi. 20.09.2023 tarihinde <https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez/7213e5f7-6c62-4803-8e57-3761> adresinden erişilmiştir.
- Aytan, T. (2016). Türk çocuk edebiyatı üzerine bir söz varlığı çalışması: Atasözleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(210), 425-445.
- Banguoğlu, T. (1974). *Türk grameri (ses bilgisi)*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *TÜBAR*, 13, 311-317.
- Bars, M. E. (2008). Atasözleri Ve Köroğlu Destanı'nda Bazı Kullanımları. *Turkish Studies*, 3(4), 212-223, 02.09.2023 tarihinde <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.365> adresinden erişilmiştir.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 20.09.2023 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=XN4kN5V0QACCKGIjK6C7g&no=p1xH0OwuQiKo8NNp0EVcVw> adresinden erişilmiştir.
- Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 29, 27-61.

- Baş, B., ve Karadağ, Ö. (2012). *Söz varlığı üzerine yurt dışında ve Türkiye’de yapılan temel araştırmalar. Millî Eğitim Dergisi, 193, 81-105.*
- Başdamar, G. (2010). *Yazılı çalışmalar yaptırılarak öğrencilerin sözcük dağarcığını zenginleştirme uygulamaları, etkinlikleri ve ölçme değerlendirmeleri* [Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 20.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ZeTyprYuef2HkaF3xt4wYkqe2uXOp8ZROrkJpKKLk_NQtEdrTQ3qgKIQWdMrudFB adresinden erişilmiştir.
- Bayrak Gökkaya T. (2022) *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarının söz varlığı açısından değerlendirilmesi: Salih hikâye serisi örneği* [Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi].
- Bayraktar, N. (2006). *Dil Bilimi*. Nobel Yayınları.
- Biçer, N., ve Demir, S. (2021). Suriyeli öğrencilere yönelik Türkçe öğretiminde materyal kullanımı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (19), 1-19*. 02.09.2023 tarihinde <https://doi.org/10.29000/rumelide.751949> adresinden erişilmiştir.
- Bilgin, B. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarının söz varlığı açısından değerlendirilmesi: Yunus Emre Enstitüsü Çocuk Hikâyeleri Dizisi örneği A1-A2* [Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 20.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wf-FPgY-5qjHEzEoOgvMs1SN9o_xUlltFPVnjq35m8jxgourAnyJX96ETWxjtvM9 adresinden erişilmiştir.
- Bölükbaş, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(46)*.
- Bölükbaş, F., ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 5(4), 221- 235.*
- Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021). <https://bursa.meb.gov.tr/>
- Büyükikiz, K. K., ve Çangal, Ö. (2016). Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi projesi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 5(3), 1414-1430*

- CEFR. (2001). *Common European framework of reference for language, learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.
- Coşkun, İ., ve Emin, M. N. (2016). *Türkiye'deki Suriyelilerin eğitiminde yol haritası: fırsatlar ve zorluklar*. Seta-Siyaset, Ekonomi Ve Toplum Araştırmaları Vakfı. 05.09.2023 tarihinde https://file.setav.org/Files/Pdf/20160906135243_turkiyedeki-suriyelilerin-egitiminde-yol-haritasi-pdf.pdf adresinden erişilmiştir.
- Çelik, N., ve Başutku, S. (2020). 2018 (CEFR) Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi yeni açıklamalar metninde okuma becerisine yönelik incelemeler. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 5(1), 91-118.
- Çepni, S. (2018). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Celepler Matbaacılık Basım Yayın ve Dağıtım.
- Çiçek, M. (2015). Avrupa dil programı sözcük setleri ile yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarındaki sözcüklerin karşılaştırılması: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti A1 ders kitabı örneği. *International Journal of Language Academy*, 3(2), 216-231.
- Demirel, Ö. (2020). *Yabancı Dil Öğretimi*. Pegem Akademi.
- Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (2021). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme*. Strasbourg. 01.09.2023 tarihinde https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/04144518_CEFR_TR.pdf adresinden erişilmiştir.
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Materyallerin Etkin Kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1- 8.
- Eğitim Reformu Girişimi (2018). *Bir arada yaşamı ve geleceği kapsayıcı eğitimle inşa etmek*. 03.09.2023 tarihinde <https://www.egitimreformugirisimi.org/bir-arada-yasami-ve-gelecegi-kapsayici-egitimle-insa-etmek-2/> adresinden erişilmiştir.
- Emin, M. (2016a). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Temel eğitim politikaları. *SETA*, 153.
- Emin, M. (2016b). *Suriyeli çocukların eğitimi kayıp nesil felaketini önleyecek*. 10.09.2023 tarihinde <http://aa.com.tr/tr/turkiye/suriyeli-cocuklarin-egitimi-kayip-nesil-felaketinionleyecek/551554> adresinden erişilmiştir.

- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Erdoğan, G. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik ders kitaplarının atasözleri ve deyimler açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. 20.09.2023 tarihinde mailto:https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=jNRDC1RLfVd4_T7x7ZXmmeudmcPoZPuwnQ27MAhoXDY363X9EN8jWPVhIDUaK2E3 adresinden erişilmiştir.
- Ergin, M. (2009). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Yayınları.
- Eryılmaz, G.B. (2022). *Geçici koruma altındaki Suriyeli ailelerin kendi çocuklarının Türkçe öğrenim süreçlerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. 20.09.2023 tarihinde mailto:https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=5XiSE4yCP_gmnukpMEp65UJYwdr4o4-wOUaDDRukpT3H55STU3LpwDHaoXyoiUHE adresinden erişilmiştir.
- Fischer, S. R. (2013). *Dilin tarihi* (M. Güvenç, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gencan, T. N. (2001). *Dilbilgisi*. Ayraç Yayınevi.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (2017). *Türkiye Göç Raporu 2016*. 02.09.2023 tarihinde <http://madde14.org/images/6/60/GIGMGocRapor2016.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı* [doktora tezi]. Sakarya Üniversitesi. 20.09.2023 tarihinde mailto:https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=cbOXH84ZayrLjc0tI-QXKh0OLoytn_ZeXtqQqouODKBW019tuLINZK-5rV8hwPkA adresinden erişilmiştir.
- Göçen, G., ve Aydın, E. (2021). Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarındaki söz varlığı: Çocuk hikâyeleri dizisi A1-A2 örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 93-126.

- Göçen, G., ve Okur, A. (2016). Yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı. *Millî Eğitim Dergisi*, 210, 447-476.
- Göçer, A. (2009). Türkçe eğitiminde öğrencilerin söz varlığını geliştirme etkinlikleri ve sözlük kullanımı. *Turkish Studies*, 4(4), 1025-1055.
- Göçer, A. (2013). Türkiye’de yabancılar Türkçe öğretimi. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 171- 179). Grafiker Yayınları.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 32, 73-126.
- Göksel, G. U. (2017). Uyum/Entegrasyon politikaları: Kavramlar ve terminoloji üzerine bir analiz. *Uyum/Entegrasyon Politikaları: Kavramlar ve Terminoloji Üzerine Bir Analiz [Toplantı]*. Mültecilerle Dayanışma Derneği, Aydın.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Guiraud, P. (1999). *Anlambilim*. (B. Vardar, Çev.). Multilingual Yayınları.
- Gülensoy, T. (2010). *Türkçe el kitabı*. Akçağ Yayınları.
- Gültekin, İ. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yardımcı okuma kitaplarından ve metinlerden yararlanma. H. Develi vd. (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem ve uygulamalar* içinde. Yunus Emre Enstitüsü.
- Güncel Türkçe Sözlük (2023). 02.07.2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr> adresinden erişilmiştir.
- Gün, M., ve İkizçınar, B. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki okuma metinlerinde atasözü ve deyimlerin dağılımı: Yedi İklim örneği. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 214-233.
- Gün, M., ve Şimşek, R. (2017). Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan hikâye kitaplarının incelenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretimi A1-A2 Hikâye seti örneği. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, 5(3), 502-517.
- Güvendik, T. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil-kültür ilişkisi bağlamında yazınsal metinlerin temel söz varlığı açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi,

- Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 20.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=jNRDC1RLfVd4_T7x7ZXm mVQh4dKMcpQ6Npr7UBClDpfCDrlQymUENHeuCQd3tsCf adresinden erişilmiştir.
- Güzel, A., ve Barın, E. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Akçağ Yayınları.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. Suny Yayınları.
- Hatiboğlu, V. (1981). *Türk dilinde ikileme*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hengirmen, M. (2009). *Dilbilgisi ve dilbilim terimleri sözlüğü*. Engin Yayınları.
- İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, (2023). *Geçici korumamız altındaki Suriyeliler*. 20.08.2023 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler> adresinden erişilmiştir.
- İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2013). *2013 Türkiye Göç Raporu*. 25.09.2023 tarihinde https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/YillikGocRaporlari/2013_yillik_goc_raporu.pdf adresinden erişilmiştir.
- Karaağaç, G. (2013). *Anlam bilimi ve iletişim*. Kesit Yayıncılık.
- Karadağ, Ö. (2005). İlköğretim I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 19.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=QrleO_9MY49Dox3l3ux_Yw&no=vyW4OqT4EEiDVJFhp-svVQ adresinden erişilmiştir.
- Karadağ, Ö. (2013). *Kelime öğretimi*. Kriter Yayıncılık.
- Karadüz, A., ve Yıldırım, İ. (2011). Kelime hazinesinin geliştirilmesinde öğretmenlerin görüş ve uygulamaları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2) 961- 984.
- Karadüz, E. (2004). *Sözcük sıklığının önemi*. [Bildiri Sunumu]. Türk Dil Kurumu V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Ankara.
- Koca, E. (2012). “*Dede Korkut Hikayelerindeki Yansıma Sözlerin Leksiko Semantik Analizi*”. Cilt XII. Sayı 1.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi grameri (şekil bilgisi)*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2005). Kelime hazinesi çalışmaları açısından kelime kavramı üzerine bir değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25)2, 293-307.
- Merriam, S. B., ve Grenier, R. S. (2019). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*. CA: Jossey-Bass Publishers.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Ülkemizde kamp dışında misafir edilen Suriye vatandaşlarına yönelik tedbirler isimli genelge*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Geçici koruma statüsündeki bireylere yönelik rehberlik hizmetleri klavuz kitabı*. UNICEF. 15.09.2023 tarihinde https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/05142850_rehberlik_hizmetler_ki_lavuzu.pdf adresinden erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Geçici koruma yönetmeliği*. 01.09.2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.20146883.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Mirici, İ. H. (2020, 29 Mayıs). *Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve programı ve Avrupa dil portfolyosu nedir? Türkçe Öğretimi*. 10.09.2023 tarihinde <https://www.turkceogretimi.com/avrupa-dil-portfolyosu/avrupa-dilleri-ogretimi-ortak-cerceve-programi-ve-avrupa-dil-portfolyosu-nedir> adresinden erişilmiştir.
- Morgan, D. L. (1996). *Focus groups as qualitative research*. Sage publications.
- Mustafaoğlu, R. (2018). *Yabancı dil olarak İngilizce ve Türkçe öğretimi A1 ve A2 seviyesindeki ders kitaplarının söz varlığı bakımından karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 15.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=fS4sqEZr79C_n60Rk6MjFXJ3cUDADkdUI0vBPzf76tgPVQn76aFW9NGdrtXJTVLq adresinden erişilmiştir.
- Mülteciler Derneği (2021). *Mülteciler ve sığınmacılar yardımlaşma ve dayanışma derneği*. Erişim: 08.09.2023, <https://multeciler.org.tr/>
- Nation, I. S. P. (1990). *Teaching and learning vocabulary*. New York: Newbury House
- Odman, T. (2008). *Çocuk hakları bağlamında çocuk mülteciler*. Çağ Üniversitesi.

- Onan, B. (2016). Söz varlığı terminolojisi üzerine bir analiz çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 210, 11-29.
- Oytun, O. (2015). *Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye etkileri*. TESEV. 13.09.2023 tarihinde <https://www.tesev.org.tr/tr/research/suriyeli-siginmacilarin-turkiyeye-etkileri/> adresinden erişilmiştir.
- Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası)*. Kömen.
- Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Öncü Kitap.
- Özbay, M., ve Melanlıoğlu D. (2013). Türkçe öğrenen yabancıların sözlük kullanma becerileri üzerine bir araştırma, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 13-23.
- Özbay, M., ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemi, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 30- 45.
- Özdemirel, A. Y. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı bağlamında değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 14.09.2023 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=q3-d9QtLoVA2OMExHskJpSOXy5nVQBJsByr1jYx33p-b8vyunQmtP7c6C899skl3> adresinden erişilmiştir.
- Özkan, G. (2005). Yabancılar Türkçe öğretimi. *Türk Dil Kurumu Konferans Metni* içinde.
- Özkırımlı, A. (1994). *Dil ve anlatım*. Ümit Yayıncılık.
- Pierce, J. E. (1960). *Türkçe Kelime Sayımı*. MEB Yayın Müdürlüğü Basılı Eğitim Malzemeleri Hazırlama Merkezi.
- Pierce, J. E. (1963). A statistical study of grammar and lexicon in Turkish and Sahaptin (Klikitat). *International Journal of American Linguistics*, 2(29), 99-106.
- Piktes. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı*. 08.09.2023 tarihinde https://piktes.gov.tr/linkler/turkce_dil_programi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Piktes. (2021). *PIKTES Projesi*. 10.08.2023 tarihinde <https://piktes.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

- Piktes. (2023). *Haberler ve duyurular*. 10.08.2023 tarihinde <https://piktes.gov.tr/Haberler/Details/282> adresinden erişilmiştir.
- Piktes. (2023). 10.08.2023 tarihinde *Kitap ve materyal*. <https://piktes.gov.tr/cms/Home/DersKitaplari> adresinden erişilmiştir.
- Piktes. (2023). *Türk eğitim sisteminde çocuklar için kapsayıcı eğitimin desteklenmesi projesi (PIKTES+)*. 10.08.2023 tarihinde <https://piktes.gov.tr/cms> adresinden erişilmiştir.
- Porzig, W. (1985). *Dil denen mucize*. (Ü. Vural, Çev.). Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sağlam, M. Y. (2004). *Atasözleri- kaybolan kültür mirasımız*. Ürün Yayınları.
- Serin, N. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları ile bu kitapları kullanan öğrencilerin söz varlığının karşılaştırılması* [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 01.09.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=RrI-Krk3A-RkF4Yfhofuk1oEa9raq4WfashXxW_ONBesruehVqs97g7Ddh0agKas adresinden erişilmiştir.
- Sever, S. (2001). Öğretim dili olarak Türkçenin sorunları ve öğretme-öğrenme sürecindeki etkili yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 34(1), 11-22. 10.09.2023 tarihinde https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000047 adresinden erişilmiştir.
- Seydi, A. R. (2014). Türkiye'nin Suriyeli sığınmacıların eğitim sorununun çözümüne yönelik izlediği politikalar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Bilimler Dergisi*, 14(31), 267-305.
- Süğümlü, Ü., ve Eraslan, A. (2019). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin türleri ile kalıplaşmış söz varlığı ilişkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 630-646.
- Şahin, F. (2020). Suriyeli ilkökul öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki hataların incelenmesi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 5(1), 39-68.
- Şahin, H. (2006). Terimlerin Genel Dile Yansımasına Dair Bazı Gözlemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 23-129.

- Şimşek, P. (2011). *Yabancılar Türkçe öğretiminde okuma metinleri ve yardımcı okuma kitapları üzerine bir araştırma* [Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. 20.09.2023 tarihinde <https://docplayer.biz.tr/3628452-Yabancilara-turkce-ogretiminde-okuma-metinleri-ve-yardimci-kitaplar-pinar-simsek-yuksek-lisans-tezi-danisman-prof-dr-abdurrahman-guzel-mart-2011.html> adresinden erişilmiştir.
- Taşdemir, E., Bilkan, N., ve Can, H. (2004). *Pratik Türkçe öğretim teknikleri*. Dilset Yayınları.
- Temel, Z. F., Bekir, H., ve Yazıcı, Z. G. (2014). *Erken çocuklukta dil edinimi*. Vize Yayınları.
- Toklu, M. O. (1995). Türkçe ve Almancada kalıp sözler. *Batı Dil ve Edebiyatları Araştırmaları Dergisi*, 2, 113-140.
- Toklu, M. O. (2018). *Dilbilime giriş*. Akçağ Yayınları.
- Tosun, C. (2005). Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Journal of Language and Linguistics Studies*, 1(1), 22-28.
- Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (2020). 08.05.2023 tarihinde https://piktes.gov.tr/linkler/turkce_dil_programi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu (2023). Erişim: 01.08.2023, Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr> adresinden erişilmiştir.
- Ungan, S. (2006). Avrupa birliğinin dil öğretimine karşı tutumu ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 217-226.
- UNICEF. (2019). *Türkiye'de geçici koruma altındaki çocukların eğitime ilişkin istatistik raporu*. 08.08.2023 tarihinde <https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/turkiyede-gecici-koruma-altindaki-cocuklariin-egitimine-iliskin-istatistik-raporu-2020-2021> adresinden erişilmiştir.
- Ülper, H., ve Şahin, M. (2018, Mayıs). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki sözcüklerin bilinirlik durumu* [Bildiri Sunumu]. Uluslararası EJER Kongresi, Antalya.
- Vardar, B. (1983). Bildirişimin işlevi, alan kavramı ve terim öğretimi [Dil öğretimi özel sayı]. *Türk Dili*, 379-380.
- Varışoğlu, B. (2013). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde birleştirilmiş iş birlikli okuma ve kompozisyon tekniğinin etkileri* [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi]. Ulusal Tez

Merkezi.

20.09.2023

tarihinde

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=1zw6GvYMe-q3Hf6HR-3US4YRIEseSeibZ14FPRoe4mLg_GNEn0vpbSBumHuaYyYP

adresinden

erişilmiştir.

Whitaker, E. (2010). *Language acquisition of the children of immigrants and the role of nonprofit organizations [Master Thesis, University of Puget Sound]*. University of Puget Sound Student Theses & Papers. 02.09.2023 tarihinde https://www.pugetsound.edu/sites/default/files/file/1359_WhitakerLanguageAcquisitionoftheChildrenofImmigrantsandtheRoleofNonProfitOrganizations_0.pdf adresinden erişilmiştir.

Yağmur, K. (2013). Dil öğretiminde anadili, ikinci dil ve yabancı dil kavramları. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 181-200). Grafiker Yayınları.

Yalçın, S. K., ve Özek, F. (2006). Söz varlığının temel dil becerilerinin ve akademik disiplinlerin kazanımına olan etkileri. *Millî Eğitim Dergisi*, 171, 130-138.

Yıldız, D. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının hazırlıklı konuşmalarındaki söz varlıkları. *Millî Eğitim Dergisi*, 210, 411-424.

Yılmaz, T., ve Doğan, Y. (2014). 7. sınıf öğrencilerinin anlamını bilmedikleri kelimeler ve Türkçe ders kitaplarındaki kelime çalışmaları bağlamında kelime öğretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25).

Yücel, M. S. (2006). Avrupa ortak başvuru metni- Avrupa dil portföyü eleştirel bir yaklaşım. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 110-122.

Zorbaz, K. Z. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminin tarihi seyri. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 159-169). Grafiker Yayınları.

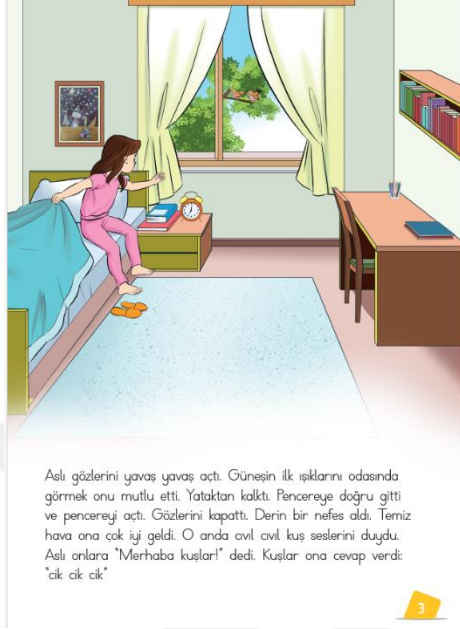
Zorpuzan, S. (2018). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan kitaplardaki kalıp söz ve deyim varlığı* [Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi. 08.07.2023 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=as2oTjW5jfr9IKSvmCdJYsWSU3tJLRhMe_VVSvSTPYDb5VrNkd6ullIoRvx152qS adresinden erişilmiştir.

Zülfikar, H. (1995). *Türkçede ses yansımali kelimeler*. Türk Dil Kurumu Yayinlari.

EKLER

Ek-1. Aslı Hikâye Serisi'nden Örnek Sayfalar

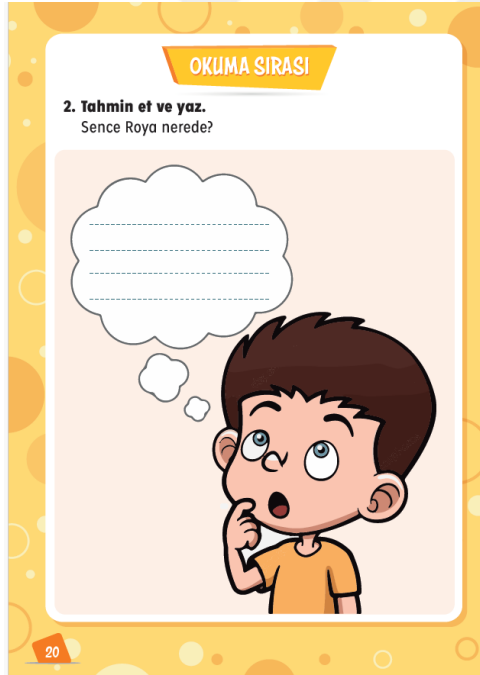

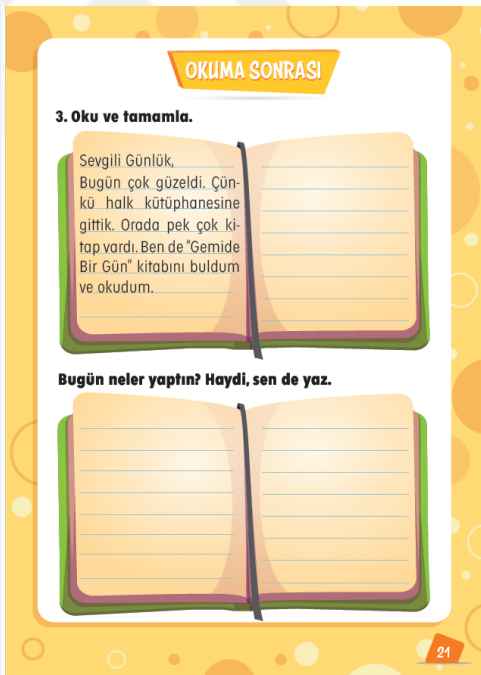
5

19

20

21

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Ümmü KORAL

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Pamukkale Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Programı

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri:

KORAL, Ü. (2021). Türkçe eğitimi. *Türk Ekini* (8), 146-149.

DÖNMEZ, G., KORAL, Ü., ve AKBULUT, A. (2021). Covid-19 salgını döneminde okul öncesi eğitime yönelik veli beklentileri. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 148-164.

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar: MEB, Türkiye Maarif Vakfı

İletişim

E-Posta Adresi:

İNTİHAL RAPORU

turnitin

Yeni Görünümüne git

Ümmü Koral | tez

< 1 / 1 > ?

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ İÇİN HAZIRLANAN MATERYALLERİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ: ASLI İHİKÂYE SERİSİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ümmü KORAL

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet CANBULAT

Antalya, 2024

Eğlemlere Genel Bakış

%18

Su anda standart kaynaklar görüntüleniyor

İngilizce Kaynakları görüntüle

Eğlemler

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%3	>
2	acikerisim.erbakan.edu... İnternet Kaynağı	%1	>
3	acikerisim.akdeniz.edu... İnternet Kaynağı	%1	>
4	acikerisim.fsm.edu.tr:8... İnternet Kaynağı	%1	>
5	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	%1	>
6	dilbilimi.net İnternet Kaynağı	%1	>
7	cdn.istanbul.edu.tr İnternet Kaynağı	%1	>
8	acikerisim.sku.edu.tr İnternet Kaynağı	%1	>
9	acikerisim.nevsehir.edu... İnternet Kaynağı	%1	>
10	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	%1	>
11	abls-files.atauni.edu.tr İnternet Kaynağı	%1	>
12	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%<1	>
13	www.bilginayinevi.com İnternet Kaynağı	%<1	>
14	www.rumelide.com İnternet Kaynağı	%<1	>
15	paperity.org İnternet Kaynağı	%<1	>
16	www.rumeliya.com İnternet Kaynağı	%<1	>

Sayfa: 2 / 130 Kelime Sayısı: 25648 Salt-Metin Raporu Yüksek Çözünürlük Açık

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

- ☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Ümmü KORAL

09.02.2024